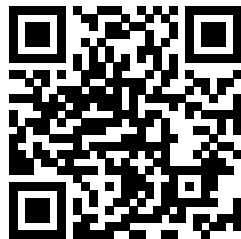

Put Krščanina

Bunyan, John

Scan code to read online.

Information about the book

Subtitle	-
Language	Croatian
English title	The Pilgrimage J.Bunyan (Croatian)
ISBN	-
Item number	1078020
Copyright info	© 2020 www.gbv-online.org
Generated on	Fri Apr 10 2020

This comment is published on the Internet at: <https://gbv-online.org/product/1078020>

Contact: info@gbv-dillenburg.de

Website: www.gbv-dillenburg.de

Table of contents

Uvod	4
Iz Bunyanova života	5
PUT U BLAŽENU VJEČNOST	14
PUT U MIR	26
BRDO NEVOLJA	36
KRŠĆANIN U DOLINI PONIZNOSTI I SMRTNOGA STRAHA	47
VJERAN SUPUTNIK I POBOŽNI BRBLJIVAC	53
SAJAM TAŠTINE I VJERNOST DO GROBA	65
NOVI SUPUTNIK. OPASNOSTI KOD RUDNIKA SREBRA	72
KAD SE SKRENE S PUTA	80
KOD PASTIRA NA BRDIMA MILINE	86
KRŠĆANIN PRIĆA O MALOVJERKU	89
OBMANJENI OD LAŽNOG APOSTOLA PREKO ZAČARANOG TLA	95
KROZ BUJICU POSLJEDNJE NEVOLJE ULAZAK U NEBESKI GRAD	111

Uvod

„Put Kršćanina” je u kršćanskom svijetu, nakon Biblije, najčitanija knjiga. Zato je dobro daju pročitati. Da bi ono o čemu taj nadareni pisac piše i tebi bilo od koristi, savjetujemo ti, daju čitaš na slijedeći način:

1. Svakako pročitaj životopis pisca na početku knjige, jer tek kad budeš barem donekle poznao pisca i njegove unutarnje borbe, moći ćeš razumjeti ono što piše; tek onda će štivo i tebi biti pristupačno i poučno.
2. Čitajući susrest ćeš se čitavim nizom ličnosti, kojima je pisac dao specifična imena, već prema njihovom karakteru: Kršćanin, Vjerko, Nadoljub, Tvrdoglavko, Neznalica, i t. d. Dobro će biti ako za vrijeme čitanja pokušaš pronaći ličnost koja je tebi slična. Tako ćeš uspostaviti izravni kontakt sa štivom.
3. Čitaj ju tako da ti Biblija uvijek bude pri ruci. Nađeš li na kraju neke misli, ili rečenice neki broj, onda taj broj nađi na dnu stranice na kojoj se nalaziš. Ondje ćeš naći biblijski navod, koji svakako pročitaj. Evo jednog primjera: „Kad sam već stavio ruku na plug, ni govora o vraćanju 14”. Na dnu stranice kod broja 14 stoji biblijski navod iz Evanđelja po Luci, 11. poglavlja, stih 16, koji glasi: „Nitko tko stavi ruku svoju na plug te se obazire natrag nije prikladan za kraljevstvo Božje”. Na taj način htjeli smo čitateljima pomoći u snalaženju kod čitanja Biblije.
4. Svi biblijski navodi uzeti su iz Biblije izdanja „Kršćanska Sadašnjost”, Zagreb, 1974. Ako je citat uzet iz nekog drugog prijevoda, onda se na kraju citata to i navodi.
5. Da bi ti pomogli u pronalaženju biblijskih mjesta i da bi se lakše snašao sa kraticama biblijskih knjiga, donosimo slijedeće

Iz Bunyanova života

Godina 1628. bila je veoma uzbudljiva. Te godine rodio se John Bunyan. Na Kontinentu vodile su se borbe između katoličkih i protestantskih vladara i naroda. U to vrijeme je u Engleskoj nastao pokret strogo protestantske i republikanske stranke uperen protiv državne crkve, koja je nakon reformacije zadržala još uvijek mnogo od katolicizma. Taj pokret bio je uperen i protiv kralja. Valovi ovih crkvenih i političkih oluja zapljuskivali su i Bunyanovu životnu lađicu. Revolucija i njezine posljedice ogledaju se u stanovitom smislu u olujama njegovog nutarnjeg i vanjskog života.

John Bunyan bio je sin vrlo siromašnih roditelja. Njegov otac, Thomas Bunyan bio je putujući kotlokrpar. Stanovao je u seocu Elstow, nedaleko grada Bedforda, u srcu Engleske, u siromašnoj kolibi i odande je obilazio okolinu krpeći kotlove i tignjeve. O Johnovoj braći ništa ne znamo. Brižljivi odgoj mu roditelji nisu mogli pružiti. Njegova mati zvala se Margaret, rođ. Bentley, takođe iz Elstowa. Ipak, sin se sa zahvalnošću sjeća roditelja jer su ga ovi poslali u Bedford u školu gdje je naučio čitati i pisati, što mu je kasnije dobro došlo. Inače, odrastao je među raspuštenom, neobuzdanom i surovom omladinom pa je ubrzo zaboravio što je u školi bio naučio. U to vrijeme ne samo što je bio jedan od zavedenih između svojih vršnjaka, nego, što više, u svim ludim pothvatima: u pljačkanju tuđih voćnjaka i lovljenju divljači u tuđim lovištima, bio je njihovim kolovođom, zbog čega je bio javno kažnjavao. Slijedećim riječima on sam opisuje svoj život: „Što se mog prirodnog života tiče, kada sam još živio bez Boga, on je bio usmjeren u ovaj svijet i ispunjen duhom koji je u to vrijeme djelovao u djeci nevjerstva. Činilo mi je veselje biti robom đavola i izvršavati njegovu volju. Bio sam pun svako jake nepravednosti koje su snažno djelovale kako na moje srce, tako i na moj život. Počevši od svog djetinjstva nisam znao druge koji su mi bili jednaki u psovanju, proklinjanju, laganju i u huljenju svetog Božjeg imena”.

No i u tom vremenu, kada je bio tako daleko od Boga, nisu u njemu bila izumrla vjerska osjećanja, i zbog učinjenih grijeha često je osjećao grižnju savjesti. Već u svojoj desetoj godini sanjao je zastrašujuće sne i plašio se i od same pomisli na vječne muke u paklu. Često usred njegovih igara i usred njegovih drugova te su ga slike toliko uznemiravale da je bio sav slomljen. Do promjene stava i mišljenja ipak nije došlo. Naprotiv, sve se više predavao zabavi i veselju misleći da će time potisnuti glas svoje savjesti. – Kako se u to vrijeme odnosio prema Božjoj Riječi on sam kaže: „Tih dana ozlovoljavale su me misli o duhovnim stvarima. Bilo mi je nepodnošljivo čuti kako drugi o njima govore. Kad sam druge ljude vidio čitati kršćanske knjige, osjećao sam se među njima kao u zatvoru”.

Bog nije štedio na opomenama koje su ga trebale trgnuti iz njegove opijenosti. Dva puta se skoro utopio: jednom u rijeci Ouse kod Bedforda, i jednom u nekoj morskoj uvali. U svojoj obijesti udario je jednom zmiju otrovnicu koja mu je presjekla put. Iako je bila samo omamljena, štapom joj je razvalio ždrijelo i golom rukom joj je polomio otrovne zube, ne povredivši se. Takvi izrazi Božjeg milosrđa tada na njega nisu djelovali, ali su u njemu budili osjećanje, da od Boga nije sasvim napušten.

U 17 - toj godini dao se unovačiti. Kako izgleda, služio je u parlamentarskoj armiji koja se borila protiv Karla I. iz kraljevske kuće Stuarta. Kod opsjedanja Leicestera očito je opet iskusio Božju zaštitnu ruku. Naime, jednog dana bio je određen na opa

sno stražarsko mjesto. No, neki njegov drug zamolio ga je da umjesto njega ode na stražu. Ubrzo nakon smjene ovaj je jednim metkom bio usmrćen. Čak i ovo čudnovato izbavljenje nije djelo valo na mladog Bunyana. Ostao je i nadalje ravnodušan.

Uskoro je napustio armiju i vratio se u svoj rodni kraj, a da se ni najmanje nije bio promijenio. Što više, zanemarivši svoj obrt, sve više i više upadao je u teško siromaštvo. U to vrijeme - imao je oko 20 godina – oženio se na savjet svojih prijatelja. Naime, mislili su, da će ta promjena na njega pozitivno djelovati. Njegova žena bila je siročić i toliko siromašna, da mu u kuću nije drugo donijela osim jedne zdjele i jednu žlicu. Ali, posjedovala je još i dvije knjige: „Kako pokvareni čovjek može doći u nebo?“ i „Vježba za blaženost“. Naslijedila ih je od svog pokojnog oca. S vremena na vrijeme čitali su iz tih knjiga i našao je u njima ponešto što mu se dopadalo. Njegova žena često mu je pričala o njenom pobožnom ocu, kako je u vlastitom domu pa tako i u njegovih susjeda karao grijeh i kako je u riječima i djelima bio pošten i svet.

Ove knjige kao i opomene njegove žene ipak su na njega toliko djelovale, da je nastojao pridržavati se izvanjskih formi vjerskog života. Dva puta tjedno odlazio je u crkvu, čak je pobožno pjevao i molio se, onako kako su to i drugi činili. No, jedva daje Službi Božjoj bio kraj, već je hrlio na tratinu gdje je u veselu društvu, u igri i plesu bio među prvima.

Jedna propovijed o svetkovanju nedjelje i okvrnjavanju dana Gospodnjeg snažno je djelovala na njegovu savjest. Njemu se činilo kao da svećenik samo njemu propovijeda. Još nikada se nije osjećao tako grešnim i krivim. Otišao je kući s teškim teretom na duši. No, i taj utisak brzo je prošao. Izbrisala ga je njegova stara lakomisenost. Ali, jednom kao da ga je netko s neba pozvao: „Ili ćeš napustiti svoje grijeh i ući u nebo, ili ćeš zadržati svoje grijeh i otići u pakao“. Jako začuđen pogleda na nebo i njemu se učini – kako sam reče – kao da sam Gospod Isus vrlo neraspoložen gleda na njega. No, Bunyan je zatvorio oči da ne gleda u svijetlost, i nakon što je došao do zaključka da za njega više nema milosti, odlučio je da sreću ovoga svijeta i slasti grijeha u punoj mjeri i dalje uživa.

Okolo dva mjeseca kasnije nalazimo ga gdje kod prozora neke susjetke stoji i užasno psuje. Ova žena, koja je sama bila na zlu glasu, ukorila ga je rekavši mu da tako strašno psuje da ona sva drhće; da tako bezbožnički psovati još nikoga nije čula i da će on pokvariti svu omladinu u selu. – Što mnoge propovijedi nisu postigle, učinio je ukor ove žene. Spustio je oči duboko postuđen. Zaželio je opet postati djetetom, kako bi ga otac mogao naučiti govoriti a da ne psuje. Od tog vremena prestao je psovati. Nedugo zatim, upoznao je nekog mladog pobožnog čovjeka. On ga je uputio na Sveto Pismo. Tako je Bunyan počeo čitati Bibliju. Prvenstveno su ga zanimali povjesni događaji. Apostolska pisma bila su za njega još zapečaćena sa sedam pečata.

Od tog vremena počeo se mijenjati njegov život. Nastojao je živjeti na osnovu Božjih zapovijedi. Kada to nije bio slučaj, jako je zbog toga patio. I ne samo to, s vremenom napustio je i plesanje u čemu je inače jako uživao. To ga je umirilo. Mislio je da je time ugodio Bogu. I susjedi su uočili te promjene u Bunyanu. Držali su ga stvarno pobožnim čovjekom. Takvo mišljenje u ljudi laskalo mu je i bio je zbog toga ponosan.

Bunyan je i dalje živio samozadovoljnim i samopravednim životom. No, jednog dana došao je poslom u Bedford. U jednoj ulici sreo je grupu žena koje su razgovarale o božanskim stvarima. On sam je, zabavljajući se, rado govorio o vjerskim stvarima, ali i gonjen potrebom, približio se tim ženama i slušao njihov razgovor. Govorile su o Božjem djelovanju u njihovu životu. O tome, kako su se nanovo rodile, a da su prethodno spoznale da su grešne. Pričale su jedna drugoj o kušnjama u koje su bile zapale i o riječima utjehe i obećanja kojima ih je Bog okrijepio. Govorile su dalje o tome kako ih je đavo napastovao i kako ih je Bog od svega toga izbavio. Onda o tome kako je njihova vjera još uvijek mala, kako nagingu samopravednosti i kako se bore protiv nje. - Sve to su za Bunyana bile nepoznate stvari i nepoznati pojmovi. Ipak, jedna misao se poput trna bila zabila u njegovu svijest. Bilo mu je jasno, da kraj sve njegove navodne i dobronamjerne pobožnosti potreba da se nanovo rodi nikada mu nije bila pala na pamet. Postao je svijestan da o pravednosti svoga srca i o utjesi koju Bog daje, ništa na zna. Opet se prihvatio svog posla. Riječi tih žena snažno su se ucijepile u njegovo srce. Ne samo stoga što su ga one presvjedočile da mu nedostaju znaci prave pobožnosti, nego što se uvjerio koliko mora biti sretan onaj tko posjeduje znake pravog pobožnog života. Stog je svoje korake usmjerio u tom pravcu. Stoje dulje to činio, sve je bolje uočio stvarno stanje svoje duše. Od tog vremena sve je više osjećao potrebu da čita Bibliju. Osobito su mu pisma apostola Pavla postala predmetom revnosnog istraživanja. Najveći cilj za kojim je težio bilo je spasenje njegove duše. Toliko je bio zaokupljen tom mišlju, da ga od toga nisu mogle odvratiti ni zabave, ni materijalni dobici; ni nagovaranja, niti prijetnje.

Upravo u to vrijeme traženja svjetlosti i istine, zapao je u veliku opasnost. Upoznao se s pripadnikom neke sekte, sa nekim Rantersom, koji su se smatrali iznad svih Zakona i Zapovjedi i propovijedali su slobodu tijela, to jest: slobodu čulnosti. Ali, strah Božji u njegovu srcu sačuvao ga je tih zavodljivih načela.

Unatoč njegovog ozbiljnog traženja i njegovih gorućih molitava, trebao je gotovo još dvije godine da dođe do mira. Predaleko bi nas to odvelo ako bismo govorili o svim njegovim kušnjama i borbama. U njegovoj duši nikla su strahovanja na izbor milosti. Naime, pitao se, da li on spada u broj onih kojima će Bog udijeliti svoju milost. Ili ga je opet mučila misao da je dan spasenja za njega već prošao. Izopačeno shvaćanje nekih biblijskih mjesta kao i hulna nadahnuća načastivog toliko su ga bile smele, daje ponekad gotovo očajavao.

I ovog puta su to bile iste one žene koje su u svojoj plemenitosti i s punom ljubavlju za njega se zauzele. Upoznale su ga sa svojim dušobrižnikom John Giffordom, baptističkim propovjednikom u Bedfordu. Sam Gifford, prije nego što je našao mir, morao je proći isti put grijeha, lutanja i borbi. Zato je i mogao razumjeti Bunyana i postati njegovim savjetnikom. Koliko je, osim Bogu, tom čovjeku bio zahvalan, vidi se u njegovom djelu: „Put Kršćanina” u kojem je kršćanskom Putniku za savjetnika i vodiča dodao Propovjednika.

U tom traženju istine i pravog puta još nešto mu je pomoglo. Bunyan je želio pročitati nešto o iskustvima nekog Bogu ugodnog čovjeka iz prošlosti. I tako je Bog htio, da mu je u ruke stigla knjiga od Martina Luthera. Bilo je to „Tumačenje poslanice Galaćanima”. Bunyan je u njoj pronašao samoga sebe, svoja iskustva tako opsežno i temeljito obrađena, kao da je sve bilo iz njegova srca diktirano. Pronašao je da Luther u toj knjizi veoma ozbiljno govori o kušnjama, kako one nastaju, kako čovjeka dovode u beznadno stanje i navode ga da huli na Boga; i kako

pokazuje da u svemu tome Mojsijev zakon, pa tako i đavo, smrt i pakao, imaju svoje prste. Tu knjigu, uz Sveto Pismo, držao je najboljim savjetnikom čovjeka izloženog kušnjama.

Kraj svega toga Bunyan se nije oslobodio kušnji. Iako je neko vrijeme osjećao mir u svom srcu, ubrzo je opet bio izložen žestokim olujama. No, uskoro je sve prošlo i u njegovoj duši granulo je sunce pravednosti. I tek sada spali su okovi s njegovih nogu, oslobodio se svojih nevolja i svojih lanaca; izgubile su se i kušnje. Sada je radosno išao svojim putem, jer je u svom životu iskusio Božju ljubav i Božje milosrđe.

Nakon izvjesnog vremena priključio se Baptističkoj crkvi u Bedfordu. Bilo je to negdje 1653. godine, u vrijeme kada je Bunyan imao 25 godina. Tada se već bilo popravilo i Bunyanovo materijalno stanje. Nije se više morao plašiti da će ga držati za cigana. Uskoro je bio poštovan od njegovih susjeda i sugrađana. Još je uvijek stanovao u slamom pokrivenoj kućici u Elstowu. Bog im je darovao dvije djevojčice: 1650. slijepu Mariju koju je naročito volio, i 1654. Elisabeth. U John Giffordu imao je u duhu srodnog i uviđavnog učitelja. To je bilo dobro, jer njegovim duševnim borbama još uvijek nije bilo kraja. Duhovna i tjelesna iskušenja opet i iznova su na njega nasrtala. Ali, u to vrijeme prevladala je u njemu vjera i pouzdanje u Boga.

Uskoro je Zajednica shvatila da Bunyan posjeduje darove, kojima je svojim sugrađanima s blagoslovom mogao poslužiti. Imenovali su ga svojim đakonom i starateljem siromašnih. Nedugo zatim Crkva gaje zaredila propovjednikom i evangelistom. Preuzimanjem te službe preselio se 1655. u Bedford.

Kako je u to vrijeme malo držao o sebi vidimo iz njegovih riječi: „U početku nikako nisam mogao vjerovati daje moguće da Bog kroz mene progovori srcu nekog čovjeka”. – Na početku svoje propovjedničke službe uglavnom je govorio o propasti i prokletstvu grijeha. To je mogao zato, jer je njegovu savjest pritiskivao strah krivice i Zakona. Sam priznaje: „Istina je i ne pretvaram se kad kažem, da sam uvijek, kada sam išao propovijedati, sve do propovjedaonice išao sa osjećanjem krivice i straha. Tek kad sam bio na propovjedaonici i kad sam propovjedaao to osjećanje bilo je uzeto s mene”. – Prošle su tako dvije godine. Nakon toga bio je ispunjen trajnom utjehom i trajnim mirom. Od tada više nije tako često propovijedaao o strahoti grijeha i Zakona, nego je nastojao u punom svjetlu prikazati Kristovo djelotvorno spasenje i bogatstvo njegova blagoslova. Bunyan je uvijek govorio: „Uvijek propovijedam ono što sam iskusio”. - Kasnije se naročito presvjedočio u tajnu sjedinjenja s Kristom. Zato je slušaocima protumačio i ovaj dio evanđeoske istine.

Uskoro se vijest o njemu kao propovjedniku pronijela po okolnim mjestima. Stotinama njih su sa svih strana hrlili da ga čuju. Usput je vrijedno nastavio svoj posao kotlokrpe, odlazeći i u udaljenija mjesta. Propovijedaao je gdje god mu se za to ukazala prilika: u šumama, sjenicima, na ledinama pa ponekad i u nekoj crkvi. S kakvom je moći propovijedaao vidimo iz slijedećeg primjera: Jednog dana trebao je propovijedati u nekoj seoskoj crkvi nedaleko Cambridgea. U vrijeme Cromvellovog protektorata mogli su i Baptisti koristiti javne crkve. Veliko mnoštvo slušatelja sakupilo se već na groblju. U to je projahao neki student. Ugledavši mnoštvo ljudi upita ih o čemu se radi. Rekoše mu, da su ljudi došli čuti propovijed nekog kotlokrpe - Bunyana. To se studentu učini zanimljivim. Sjahao je. Nekom dječaku dao je šest novčića da mu pripazi na konja rekavši da i on želi čuti lupetanja tog kotlokrpe i da

će to za njega biti dobra šala. Ušao je u crkvu. Ali Božja Riječ iz usta tog kotlokrpe tako je snažno djelovala na mladog studenta, da je od tog trenutka koristio svaku priliku da čuje Bunyana. Ovaj student postao je blagoslovljenim propovjednikom Evanđelja.

Punih pet godina djelovao je Bunyan kao laički propovjednik. Pod vladavinom Oliver Cromwella i njegova sina Richarda, nije za njega kao Baptistu postojala opasnost ako je propovjeda, iako je morao iskusiti neprijateljstvo ponekog svećenika, koji su s gorkom zavišću i s prezirom gledali na tog novog i gorljivog propovjednika i o njemu su prenosili klevete najgore vrste.

U to vrijeme padaju i počeci njegove spisateljske aktivnosti. Prvom knjižicom koju je napisao: „Rasvjetljenje nekih evanđeoskih istina“, uvučen je u beskrajno raspravljanje s Kvekerima koji se takođe nalaziše u Bedfordu.

Godine 1660. 29. maja, Karlo II. ušao je kao kralj u London. Kada su njegova nesretna oca otsijecanjem glave pogubili, on je izbjegao u Francusku. Još za vrijeme njegova izgnanstva na otoku Breda, u Holandiji, izdao je proglas engleskom narodu u kojem je obećao da će „slabi i oni nježne savjesti u vršenju vjerske prakse imati punu slobodu i da se nikoga neće smjeti uznemirivati i pozvati na odgovornost zbog odstupanja od vjerskog mišljenja državne Crkve, ukoliko ona ne remete mir kraljevstva“. No, nada u vjersku slobodu – koju neki povezaše s ponovnim uvađanjem monarhije – nije se ispunila. Ponovo su stupili na snagu stari krivični zakoni, koji su bili upereni protiv svih onih koji se nisu držali biskupske Crkve. Što više, ti su zakoni bili još i pooštreni i dodacima prošireni. Zbog toga su se skupovi Baptista mogli održavati samo u tajnosti i to noću i na udaljenim mjestima. John Bunyan je svoju blagoslovljenu djelatnost vjerno nastavio. Da nezapažen stigne u neko selo da bi ondje u sjeniku propovijedao Evanđelje, presvukao bi se u kočijaša te tako u bijednom haljetku i sa bičem u ruci nesmetano stigao cilju. Neko vrijeme mogli su Bunyan i njegovi prijatelji izbjeći budnom pogledu policije.

Početak oktobra 1660. u Bedfordu sakupljena vlast izdala je naređenje, da se pri javnoj Službi Božjoj treba pročitati liturgija Engleske crkve. Pošto Bunyan nije njoj pripadao, nije ni pomislio na to da se i na njega odnosi to naređenje. Ni na kraj pameti mu nije bilo da tu liturgiju čita. No, našao se izdajica koji ga je vlastima otkucio. Bilo je to 12. novembra. Bio je pozvan da u susjednom selu Samsell održi propovjed. Namjeravao je propovijedati na temu: „Vjeruješ li u Sina Božjega?“ (Ivan 9:35). Neki sudija iz obližnjeg mjesta čuo je da će se održati skupština. Kad su to Bunyanovi prijatelji saznali, savjetovali su mu da iskoristi vrijeme i pobjegne. No, Bunyan je mislio: Ako pobjegnem, što će na to moja, u vjeri slaba braća? Neće li onda i oni pobjeći? Neće li kazati da sam im propovijedao samo riječi bez djela? – Zato je odlučio ostati i vršiti svoju dužnost. Tek što je Služba počela, udoše službenici suda s nalogom za hapšenje. Na Bunyanovu molbu dozvoliše mu da Crkvi kaže nekoliko riječi pa ga zatim odvedoše u Bedfordsku tamnicu.

U januaru 1661. održala se četvrtgodišnja sudska rasprava. Optužnica koja je protiv Bunyana podignuta i koja mu je bila predočena, glasila je: „John Bunyan, zemljoradnik iz Bedforda, već duže vremena na đavolski i pokvareni način izbjegava javnu Službu Božju i održava protuzakonite skupštine sa ciljem da razjedini i uništi dobre podanike kraljevstva; protiv zakona našeg suverenog gospodina i Kralja“ i t. d.

Saslušanje se okretalo oko obaveze posjećivanja Službe Božje u državnoj Crkvi, oko engleske liturgije i Bunyanove dozvole propovijedanja. Optuženi je priznao da je održavao skupštine na kojima se molilo i opominjalo, no odlučno je odbio da da obećanje, da će nakon što bude pušten na slobodu, prestati propovijedati. Sudija je svom snagom nastojao da ga u to ubijedi, ali sve je bilo uzalud. „Pa onda”, reče sudija, „čuj presudu: Vratit ćeš se u svoju ćeliju i ondje odležati još tri mjeseca. Ako ni onda ne ćeš htjeti ići u crkvu, (to jest u biskupsku državnu crkvu) i prisustvovati na njenom bogoslužjenju, i ako nećeš prestati propovijedati, onda možeš računati s protjerivanjem iz zemlje. Ako se onda bez posebne dozvole Kralja budeš pojavio u zemlji, onda ćeš za glavu postati kraći”. Bunyan na to odgovori: „Mogu samo reći, da ako danas izađem iz zatvora, odmah sutra ću s Božjom pomoću propovijedati Evanđelje”.

Nakon tri mjeseca Bunyan je napeto čekao što će s njim biti. Imao je već pripremljenu propovjed, koju bi prilikom svog smaknuća sakupljenom mnoštvu održao. No, tako daleko ipak nije došlo. Isto tako se nadležni nisu mogli odlučiti da ga protjeraju iz zemlje. Umjesto toga odležao je dvanaest godina u tamnici. Ona se nalazila na mostu rijeke blizu Bedforda. Bila je to negostoljubiva kuća, mjesto, koje je Bunyan na početku svog „Put Kršćanina” nazvao paklom. Ali, upravo ta tamnica postala je Bunyanu kuća opomene i utjehe. Osim njega bili su ovdje utamničeni i mnogi drugi zbog njihovog vjerskog uvjerenja i on nije propustio ni jednu priliku poučiti ih i sa njima moliti se. I ne samo zatvorenici, nego dolazili su i mnogi drugi iz okoline da ga posjete i da u njega zatraže duhovnog savjeta u svojim kušnjama i raznim patnjama koja su uznemiravala njihovu savjest. - I ako njegovo tamnovanje nije bilo teško, pritiskivala ga je činjenica što je bio odvojen od svoje druge supruge i njegove četvero djece. Prva žena umrla je nakon teške bolesti prije njegova hapšenja. Pošto nije imao prilike u tamnici svojim obrtom nešto zaraditi, naučio je kukičati vrpce, gajtane i druge vezove, koje je smio na vratima svoje tamnice prodavati. Takvim prilikama često je kraj njega stajala njegova slijepa kćerka.

Tišinu ćelije koristio je za produbljanje u riječ i duh Svetog Pisma. Iz tog su nastali njegovi važniji spisi. Njegova pjesnička razmatranja u tamnici donijela su njegova poznata djela: „Neizmjerna milost”, obuhvatilo je njegov životopis i izjavu njegove vjere, a najpoznatije njegovo djelo je „Put Kršćanina”. Napisao je Bunyan još i neka druga djela. Sva zajedno iznose 60 što veća, što manja djela. Na taj način pružena mu je mogućnost veće književne aktivnosti, što u svom slobodnom propovjedničkom zvanju nikada ne bi imao.

Bog je učinio daje u tamničkog stražara stekao toliku naklonost, da mu je ovaj neko vrijeme pružao veliku slobodu. Smio je biti sa svojom obitelji i s vremena na vrijeme čak i da propovijeda u okolnim selima i šumama. Tvrdi se, da su mnoge Baptističke crkve u okolini Bedforda nastale upravo zahvaljujući Bunyanovim noćnim propovjedima.

Godine 1666. za svog kratkog boravka na slobodi, stigao je čak i do Londona. Ali, jednog dana, upravo u trenutku kad je namjeravao održati zajednicu, opet su ga kao neprijatelja države i Crkve uhapsili i vratili u tamnicu, osudivši ga na strožije tamnova nje. Ta strogoća je s vremenom popuštala tako, daje nakon neko liko mjeseci mogao redovito posjećivati skupštine svoje braće u Bedfordu.

1671., dok je još bio u tamnici, bio je izabran za propovjednika Bedfordske crkve.

Svećenici, njegovi progonitelji, doznali su za njegova česta izbijanja iz tamnice. Zato je iz Londona u Bedford stigao činovnik, koji se trebao uvjeriti u istinitost tih vijesti. Usred noći javio se u tamnici kod tamničkog stražara s nalogom da izvrši istragu. Upravo te noći bio je Bunyan sa svojom obitelji. No, toliko je bio nemiran da nije mogao spavati. Zato je svojoj ženi rekao: „Moram se vratiti!” I vratio se. Tamničar se nije radovao što je u tako nezgodno vrijeme vratio se. Ubrzo zatim pojavio se činovnik i pitao: „Jesu li svi zatvorenici u dobroj sigurnosti?” - „Da!” odgovori tamničar. „Da li je John Bunyan u svojoj ćeliji?” - „JDa!” - „Hoću da ga vidim”. Pozvali su ga i činovnik je bio zadovoljan. Nakon što je ovaj napustio tamnicu, rekao je tamničar Bunyanu: „Kad god želite možete izaći, jer vi bolje od mene znate kad se trebate vratiti”.

Konačno je Karlo II. 1672. godine izdao naredbu, na osnovu koje su otpadnicima, t. j. protestantima, koji se nisu htjeli potčiniti biskupskoj državnoj Crkvi, pušteni na slobodu, i da će se njihovim privatnim Zajednicama dozvoliti rad. Poblize okolnosti kojima je Bunyan imao zahvaliti svoje oslobođenje, saznalo se tek u novije vrijeme. U bitci kod Worceстера škotska vojska je po Cromwellu skoro sasvim bila potučena, uslijed čega je Karlo II., tada još pretedent na prijestolje, zapao u smrtnu opasnost. Tek nakon četrdesetdnevnog bježanja našao je čovjeka koji ga je na ramenima izbavio i smjestio u čamac. Taj čovjek bio je Kveker. Dvadeset godina kasnije osvanuo je Kveker pred kraljem. Ovaj ga je odmah prepoznao i čudio se kako njegov spasitelj nikada nije došao da zatraži nagradu. Kveker je, međutim, mislio na tisuće njegove braće u vjeri koji su trunuli po tamnicama, a ne na sebe. Ali, nije samo mislio na Kvekere, nego i na druge koji su bili progonjeni zbog svoje savjesti. Među ostalima, spomenuo je i Bunyana. Karlo II. koji je kraj svih svojih grešaka ipak imao zahvalno srce, izdao je naredbu kojom je svim otpadnicima koji nisu bili politički krivci, vraća sloboda. Ova naredba nosila je datum 15. marta 1672.

Kada je Bunyan napustio Bedfordsku tamnicu, imao je 44 godine. Odmah je napisao molbu na Bedfordske vlasti tražeći neometanu slobodu propovijedanja, kao i pravo da otvore javne prostorije za održavanje vjerskih skupova na čitavom području Bedfordske, kao i u drugih grofovija. Njegovom zauzimanju treba se zahvaliti da je 25 propovjednika bilo namješteno i da se na više od 30 mjesta nesmetano moglo propovijedati Evanđelje. Budući dušobrižnikom, neumorno se trudio oko pojedinih osoba i tu i tamo održavao je skupove za duhovnu izgradnju. Uskoro je počeo i pisati. Napisao je djela zbog kojih je postao poznat po čitavom svijetu. Svom snagom je nastojao unaprijediti Kristovo kraljevstvo. Baptističke crkve u njegovoj okolini, kojih je ustvari bio vođa, iz počasti su ga nazivali „Biskup Bunyan”. Ovom biskupu nije bilo ispod časti da do kraja svog života radi u svom kotlarskom obrtu. Ostao je i u svom skromnom stanu. Radna soba nije mu bila veća od njegove bivše tamničke ćelije. Drvenjara iza kuće služila mu je kao radionica.

Bunyanov ugled sve je više rastao. Kao putujući propovjednik stigao bi jednom u godini i do Londona. Ondje su se njegove propovjedi toliko cijenile, da se na jutarnjoj Službi Božjoj, u 7 sati ujutro, i to radnog dana, pa još i usred zime, našlo više od 1200 slušatelja. Drugom prilikom opet, nedjeljom, sakupilo se više od tri tisuće ljudi. Mnogi su se zbog nedostatka mjesta morali vratiti kući. Među onima koji su dolazili da čuju njegove propovjedi bilo je ljudi visokog i niskog porijekla; kako neukih, tako i učenih. Poznati teolog John Owen, koji je već u vrijeme Cromwella bio na glasu, nije se ustručavao, kad god je samo imao vremena, sjesti do nogu ovog neukog ali darovitog kotlokrpe, samo da čuje njegove vatrene govore, koji su prodirali do srca.

Kad je to kralj Karlo II. čuo, upitao je čuvenog doktora teologije: „Kako samo možete kao visoko prosvjećeni čovjek ovako nisko se spustiti i slušati propovjedi nekog kotlokrpe? ” Owen je na to odgovorio: „Kraljevsko veličanstvo, svu moju učenost rado bih dao za dar propovijedanja tog kotlokrpe”.

Ne jednom je Bunyan bio zamoljen da se nastani u tom velikom i svjetskom gradu. No, ni izgled na mnogo veće polje rada, a još manje mogućnosti veće zarade, nisu ga mogle navest na misao da ostavi svoju Crkvu u Bedfordu.

Međutim, stari neprijatelji nisu mirovali. Da, postigli su da je Bunyan još jednom pao u tamnicu. Tom prilikom, doduše, samo na šest mjeseci. Zauzimanjem uglednih ljudi: Dr. Owena, znamenitog Cromvellovog kapelana, - kao i Linkolskog biskupa – pušten je na slobodu.

Nezna se, da li je Bunyan prvi dio „Put Kršćanina” napisao ovom prilikom, ili u vrijeme svog dvanaestogodišnjeg tamnovanja. Tiskan je 1678., dočim je drugi dio izašao tek 1685. godine.

Godine 1682. Bunyanova Bedfordska crkva zapala je u nova progonstva. Jedno vrijeme morala se sastajati pod vedrim nebom, jer im je zgrada u kojoj su se skupljali bila oduzeta. Te godine izašla je njegova izvanredna knjižica „Sveti rat” u kojoj je pokušao simbolički prikazati borbu kršćanina protiv grijeha, svijeta i đavola. Nakon smrti Karla II., 3. februara 1685. došao je na vlast kralj Jakob II. Počeo je novi val žestokog progonstva. On je sve protestantske crkve u Engleskoj htio prisilno vratiti u krilo Katoličke crkve. Često je Bunyan tik za dlaku izbjegao smrtnoj opasnosti. Njegovi neprijatelji jako su na njega vrebali. Ali ovog puta Gospod gaje izbavio svih opasnosti. Jedino stoje tu i tamo rulja upala u njegovu kuću i djelomično opljačkala teško stečenu imovinu.

Početakom 1688. Bunyan je teško obolio. No, uskoro se toliko oporavio, daje mogao izvršiti još jedno djelo ljubavi, koje je, međutim, bilo posljednje na ovoj zemlji. Jedan njegov prijatelj koji je živio u gradu Reading, prijetio je da će razbaštiniti vlastitog sina. Prijetila je opasnost da će otac prije umrijeti nego što se on i njegov sin izmire. Sin se zbog toga jako bio zabrinuo. Zamolio je Bunyana da dođe i da u oca ishodi pomirenje. Na to se vjeran Božji sluga uputi do dalekog Readinga. On je onamo odjahao. Uspjelo mu je da između oca i sina opet zavлада ljubav. Nakon toga odjahao je natrag u London. Jašući tako, snašla gaje jaka kiša tako, da je za ciglih nekoliko trenutaka bio sav prokisao. Sav mokar i ukočen od hladnoće stigao je u London, u kuću jednog svog prijatelja. Ovdje je doduše u nedjelju još propovijedao. Bilo je to 19. augusta, ali već u utorak imao je veliku vrućicu. Deset dana kasnije, 31. augusta 1688. Gospod je svog vjernog slugu uzeo sebi.

Bunyan je završio svoj burni i aktivni život i ušao je u mir Božjeg naroda. Njegove su posljednje riječi bile: „Ne plačite nadamnom, već za sobom. Ja odlazim Ocu Gospoda našega Isusa Krista, koji će me – iako sam bio veliki grijешnik – posredništvom svog ljubljenog Sina, primiti. Ondje ćemo se, nadam se, opet sastati i zajedno pjevati novu pjesmu i za uvijek biti blaženima”. Umro je u 60. godini života. I o njemu se s pravom može reći: „Blago onima koji umiru u Gospodu! Da, veli Duh, neka počinu od svojih napora, jer ih prate njihova djela!” (Otkr. 14:13).

Njegovi zemni ostaci pokopani su na groblju u Finsbury, u dvorištu Benhillske crkve, gdje su pokopani i Watt, Owen i Wesley. Na njegovom grobu nalazi se dostojanstven spomenik s njegovim kipom. Svojim djelom „Put Kršćanina” govori i nama, i ako je umro.

PUT U BLAŽENU VJEČNOST

Putujući kroz pustinju ovoga svijeta stigao sam na jedno mjesto gdje je bila jedna počina. [1] Legao sam. I dok sam spavao, usnio sam san. I gle, vidjeh čovjeka gdje stoji odjeven u pocijepanu i lepršavu haljinu [2] leđima okrenut svojoj kući, [3] s knjigom u ruci i teškim teretom na leđima. [4] Vidio sam kako je knjigu otvorio i u njoj čitao. I dok je čitao, plakao je i drhtao. I kad se više nije mogao suzdržati, u strahu počeo vikati: „Što da radim?“ (Djela 2:37 ; 9:6).

U takvom stanju stigao je kući. Nastojao je koliko je god moguće strah svoga srca sakriti od svoje obitelji. No, nije mogao dugo štititi. Njegov nemir ga je natjerao da pred ženom i djecom otvori svoje srce. Rekao je: „Ah, draga moja ženo, mila moja djeco! Ja sam izgubljen, jer me pritište teško breme! Osim toga dobio sam sigurnu poruku da će pasti oganj s neba i uništiti naš grad [5] (2. Petr. 3:7). Pri tome ćemo svi mi: ja, ti, moja draga žena, i vi, slatka moja dječice, bijedno propasti, ako na vrijeme ne nađemo neki put kojim bismo se spasili“.

Ovaj njegov govor sve ih je zaprepastio. Ne zato što su vjerovali da je istina to što je rekao, nego što su pomislili da mu je glava puna ludih misli. Pošto se već bila spustila noć, nagovarali su ga da legne, misleći, da će nakon dobrog sna opet doći k sebi. Ali, kao što dan, tako mu je i noć bila nemirna. Umjesto da spava, svu noć je proplakao. Kad su ga ujutro njegovi upitali kako mu je, on im odgovori: „Ah gore, sve postaje gore!“ – te iznova počeo kazivati što im je već dan ranije bio govorio. Njegovi ga, međutim, nisu slušali. Misleći, da će osornim i grubim ponašanjem rastjerati njegov duševni strah, rugali su mu se i nazivali ga budalom. Na kraju se o njemu uopće više nisu brinuli. Povukao se u svoju sobicu i vruće se za njih molio i izjadao. Katkad bi odlazio u polja i ondje čitao i molio se. Tako je proveo nekoliko dana. Tako sam ga jednog dana vidio kako hoda po polju, po svom običaju čita i svoje knjige i teško zabrinut kao i ranije viče: „Što da radim da se spasim?“ (Djela 16:30).

Vidjeh i to, kako se ogledava, sad ovamo, sad onamo, kao da nekamo namjerava pobjeći. No, ne znajući kojim putem da krene, ostao je na mjestu. Onda vidjeh kako mu je prišao čovjek po imenu Propovjednik. On ga upita zašto tako viče. „Ah, gospodine“, odgovori on, „kako ne bih vikao kad iz ove knjige vidim da ću morati umrijeti i za tim se pojaviti na sudu (Hebr. 9:27), a vidim da nisam spreman ni zajedno, ni za drugo“. [6]

Na to Propovjednik reče: „Zašto nisi spreman umrijeti? Ta ovaj život je popraćen s toliko zla!“ - „Zašto se bojim?“ , odgovori čovjek, „da će me teret na leđima još dublje satjerati nego li do dna groba. Bojim se da će me gurnuti u pakao. Da, gospodine! Kad nisam spreman otići u tamnicu, tim sam onda manje spreman stati pred sudiju i podnijeti presudu. O tome razmišljam i zato moram plakati i vikati“.

„Kad je tako s tobom, što još stojiš i oklijevaš?“ – reče Propovjednik. „Ali“, odgovori on, „kuda da krenem?“ Na to mu Propovjednik pruži papir na kojem je bilo napisano: „Bježi od srdžbe što dolazi!“ (Mt. 3:7). Čovjek pročita te riječi, sa strahom pogleda na Propovjednika i upita: „Kamo da bježim?“ Propovjednik pokaže rukom preko polja koja su se nadaleko pružala i reče: „Vidiš li ondje ona uska vrata?“ [7] - „Ne“, odgovori čovjek. „Ne vidiš li ono jarko svjetlo?“ [8] upita drugi. On reče: „Čini mi se da vidim“. – „Dobro“, nastavi Propovjednik, „nemoj svjetlo izgubiti iz vida. Idi

pravo k njemu. Tako ćeš brzo stići do vrata. Pokucaj, i ondje će ti se reći što dalje trebaš činiti”.

Vidjeh dalje kako je taj čovjek počeo trčati. Kad je protrčao ispred kuće, ugledali su ga žena i djeca. Viknuše za njim da se vrati, no on je rukama zatiskivao uši. Trčao je dalje [9] i vikao: „Život, život, vječni život!” Nijednom se nije osvrnuo, 10 nego je žurio ravno preko ravnice.

Uskoro se sjatiše i susjedi, i ugledavši ga kako trči, jedni mu se narugaše, drugi su mu opet prijekali, neki su opet za njim vikali i pozivali ga da se vrati. Dvojica između njih potrčaše za njim s namjerom da ga vrata, pa makar i silom. Jedan se zvao Smetalo, a drugi Voljni. Čovjek je bio već podalje odmakao kad oni potekoše za njim. Ubrzo ga i stigoše. Tada im čovjek reče: „Zašto trčite za mnom, dragi susjedi? ” Oni odgovoriše: „Da te nagovorimo da se vratiš”. No, on im odgovori: „To se nikako ne može dogoditi! Stanujete u gradu Propast, koji je i moje rodno mjesto. Jamačno znam, umrete li ondje - a to će se prije ili kasnije dogoditi - dublje ćete propasti i od samoga groba, u mjesto koje gori ognjem i sumporom. Zato, dragi susjedi, ne razmišljajte mnogo, već pođite sa mnom!”

Na to će Smetalo: „Što? Zar da ostavimo svoje prijatelje i da svojim zadovoljstvima okrenemo leđa? ”

„Da”, odgovori Kršćanin, jer se taj čovjek tako zvao, — Jer sve što ćete ostaviti nije ništa prema onome što na mene ondje četka. 11 Hoćete li poći sa mnom? Ako pođete, onda ćete i vi po stati dionici svega toga. Onamo kuda odlazim nema oskudice, već punina zadovoljstva. 12 Hodite, i vidjet ćete da sam govorio istinu”.

Smetalo: „ Kakva to dobra tražiš? Zar si spreman ostaviti svijet, samo da njih dobiješ ”

Kršćanin: „Tražim neprolaznu i neokaljanu baštinu koja nikada neće uvenuti, a koja mi je sačuvana na nebesima (1. Petr. 1:4). Ta će baština sasvim sigurno pripasti onima kojima je ozbiljno do nje stalo. 13 Ovdje imam knjigu. Uvjerite se sami, ako hoćete”.

Smetalo: „Mani se ti knjige! Hoćeš li se s nama vratiti, ili ne? ”

Kršćanin: „Kad sam već stavio ruku na plug, ni govora o vraćanju ” 14

Smetalo: „Onda, susjede Voljni, da se vratimo našim kućama bez njega. Ima čaknutih ljudi, koji kada si jednom neku ludu misao utuče u glavu, smatraju sebe pametnijima od sedam mudraca” (Izreke 26:16)/

Voljni: „Ne uzimaj olako tu stvar, moj prijatelju! Ako je to tako kako to ovaj dobri Kršćanin kaže, onda su dobra za kojima on teži, daleko vrednija od naših. Zato sam voljan poći s njim”.

Smetalo: „Što, zar još jedna budala više? Savjetujem te, vrati se sa mnom. Tko zna kuda će te taj umobolnik još odvesti! Vrati se, vrati se i budi pametan!”

Kršćanin: „Ne, već se radije ti pridruži meni, komšija Voljni! Sva ta dobra o kojima sam vam govorio i još mnogo vrednija, naći ćemo ondje. Ako mi ne vjeruješ, pročitaj to sam iz ove knjige. Znaj, istina svega toga stoje u ovoj knjizi napisano,¹⁵ potvrđeno je krvlju onoga, tko ju je dao” (Hebr. 9:17-22).

Voljni: „Čuj, susjede Smetalo, čvrsto sam odlučio. Poći ću s tim dobrim čovjekom; njegova sudbina bit će i moja. — Ali, dragi moj prijatelju Kršćanine, jesi li siguran da dobro poznaješ put kojim trebamo stići na ono mjesto? ”

Kršćanin: „Neki čovjek, po imenu Propovjednik me je poučio i rekao da se moram požuriti k malim vratima koja se nalaze ispred nas. Ondje ćemo dobiti daljnja uputstva”.

Voljni: „Onda, dragi susjede, idemo!”

Smetalo: „A ja se vraćam kući. S takvim usijanim glavama neću se više zadržavati”.

Tada u snu vidjeh kako su Kršćanin i Voljni, — nakon što ih je Smetalo napustio —, krenuli preko ravnice. Pri tome se među njima razvio slijedeći razgovor:

Kršćanin: „Dakle, dragi susjede, raduje me što si se odlučio sa mnom poći. Da je Smetalo osjetio užas i grozotu stvari, koje će ga za sigurno stići, onako kako sam ih ja osjetio, ne bi nam tako lako okrenuo leđa”.

Voljni: „Dobro, susjede Kršćanin. Pošto smo nas dvojica ovdje sasvim sami, reci mi, kakva su to zapravo dobra koja tražimo i kako možemo do njih doći? ”

Kršćanin: „To su nebeska dobra. Teško se može iskazati njihovu vrijednost. Njih samo duša može osjetiti. Jer ti je tolik do toga stalo, pročitat ću ti što o njima piše u mojoj knjizi”.

Voljni: „Jesi li siguran u istinitost toga što u tvojoj knjizi piše? ”

Kršćanin: „Sigurno! To su riječi onoga tko ne može lagati!”¹⁶

Voljni: „Dobro, kakva su to dobra? ”

Kršćanin: „To je vječno kraljevstvo u kojem ćemo za uvijek stanovati,¹⁷ i vječni život koji možemo steći”.¹⁸

Voljni: „To je već nešto, i što još? ”

Kršćanin: „Tamo ćemo primiti krunu slave¹⁹ i haljine²⁰ u kojima ćemo sjati kao sunce neba”.²¹

Voljni: „Krasno! Što još?”

Kršćanin: „Ondje neće biti žalosti, vike ni boli, jer će Kralj tog mjesta s naših očiju obrisati svaku suzu” (Otkr. 21:4).

Voljni: „Kakvo ćemo ondje imati društvo? ”

Kršćanin: „Bit ćemo okruženi Serafinima i Kerubinima. To

su takva uzvišana bića, da će nam od njihova sjaja zaboliti oči. Ondje ćemo se sresti s mnogo tisuća drugih koji su onamo prije nas stigli. Ni jednoga nema među njima koji bi činio zlo, nego svi se ophode s ljubavlju i svetošću. Svi hode u sjaju Božjeg obličja i stoje u njegovoj prisutnosti i uživaju što mogu činiti njegovu volju. Ukratko: tamo ćemo vidjeti stajješine s njihovim krunama (Otkr. 4:4), svete djevice s njihovim harfama (Otkr. 14:1-5), mučenike, koji su iz ljubavi prema Gospodaru onoga mjesta i za volju istine dali se od ovoga svijeta prepiliti, spaliti na lomačama, od divljih zvijeri rastrgati i baciti u dubine morske (Hebr. 11:33-40) – i sada su oni blaženi i odjeveni u besmrtnost” (2. Kor. 5:24).

Voljni: „Već sam od samog slušanja ushićen, ali, kako se može doći u posjed svih tih divnih stvari? ”

Kršćanin: „To je Gospodar, vladar one zemlje u ovu knjigu napisao. Ako uistinu za njima čeznemo, onda će nam to sve i milosti i za badava dati”.²²

Voljni: „Radujem se, dragi moj suputniče, slušajući o svemu tome. Hajdemo, ubrzajmo naše korake!”

Kršćanin: „Tako brzo ne mogu ići, i ako bih volio, jer me u tome sprečava teret na leđima”.

Vidjeh dalje u snu kako su stigli do jedne glibovite močvare, koja se prostirala usred ravnice. Ne pazeći, padoše u nju. Močvara se zvala Očajnica. Jedno vrijeme su u njoj ovamo i onamo gacali, od mulja se od glave do pete zamazali. Kršćanin je zbog svog tereta na leđima počeo tonuti u glib.

„Ah, susjede, Kršćanine”, povikao je Voljni, „kuda si ne stao? ” Kršćanin odgovori: „Kuda? To zaista ne znam”. Na to se Voljni razljuti i srdito reče svom suputniku: „Je li to tablaže- nost o kojoj si mi toliko govorio? Kad već na početku našeg putovanja imamo toliko nedaća, što će nas sve još stići, dok do cilja stignemo? Ako se živ iz tog gliba izvučem, onda ti sam idi i zaposjedni tu divnu zemlju”. Napregnuvši jednom ili dva puta sve svoje snage izvuče se iz gliba i to na onoj strani močvare koja je bila najbliža njegovoj kući. Što je mogao brže udalji se od močvare. Kršćanin ga nikada više nije vidio.

Tako se Kršćanin u glibu Očajnica valjao ovamo i onamo. Svom silom je nastojao iskopati se iz gliba i to na onoj strani koja je najviše bila udaljena od njegove kuće, a najbliže uskim vratima. Zbog teškog tereta na leđima nije mu sasvim uspjelo doći do čvrstoga tla. No, vidio sam u snu kako mu priđe čovjek po imenu Pomoćnik. On ga upita: „Što ti ovdje radiš? ”

„Gospodine”, reče Kršćanin, „neki čovjek koji se zove Propovjednik rekao mi je da

pođem tim putem k uskim vratima i da tako izbjegnem dolazećem sudu. Idući onamo upao sam u ovu močvaru”.

Pomoćnik: „Zašto nisi pazio na prijelaz? Prepoznaje se po jasnim tragovima nogu” .23

Kršćanin odgovori: „Obuzeo me toliki strah da sam udario prećacem. Tako sam upao u ovu močvaru”.

„No, pruži mi ruku!” reče Pomoćnik, izvuče ga i stavi na čvrsto tlo. Na to ga uputi da nastavi svoj put. [2]

Sam pak pristupih onome tko gaje izvukao i rekoh mu: „Gospodine, zašto se ova močvara koja leži na putu koji iz grada Propast vodi k onim vratima ne učini prohodnim, kako bi siromašni Putnici većom sigurnošću mogli onamo stići? ”

On odgovori: „Ova muljevita močvara nikada neće moći biti isušena. Ona je septička jama u koju utiče sva nečistoća ljudi, koja nastaje uslijed spoznaje grijeha. Zato se i zove močvara Očajnica. Kada se grešniku otvore oči i shvati da je izgubljen, u njegovom biću se uskovitla veliki strah, zdvajanje i mnoge zastrašujuće brige. Sve to sliva se u tu močvaru, zbog čega ovo tlo i jeste tako loše.

Međutim, nije Kraljeva volja, da to mjesto takvo ostane. 25 Njegovi radnici predvođeni kraljevskim mjernikom već više od 1900 godina nastoje ovu močvaru učiniti prohodnom. Da, koliko mi je poznato”, reče on, „već tisuće, čak milijuni kola najboljih uputstava svih vremena i iz svih mjesta Kraljevstva dovezena su ovamo i usuta u ovaj glib, samo da se ovo mjesto poboljša. (Naime, stručnjaci vele, da se tim najboljim materijalima ovom mjestu želi postaviti dobar temelj.) Ali, ovo mjesto još je uvijek močvara i ostat će to, i ako su uradili sve što su mogli.

Što više, na osnovu uputstava Zakonodavca izgrađena je preko močvare dobra i sigurna staza s jasno označenim stopama. Međutim, kad se vrijeme mijenja, kad prljavština najviše poraste i dignu se otrovna isparivanja, ovi tragovi stopala jedva se vide. Ako ih ljudi i vide, od otrovnih plinova zavrti im se u glavi i pogreše u koracima. Uslijed toga padnu u močvaru i vrlo se uprljaju. Uđe li se kroz uska vrata, put postaje dobar”.

Tada vidjeh daje Voljni u međuvremenu stigao kući. Ubrzo ga posjetiše njegovi susjedi. Neki su ga nazvali razumnim čovjekom, jer se vratio; drugi su ga nazivali budalom jer je s Kršćaninom upustio u opasnost; neki opet držali su ga kukavicom i rugali su mu se govoreći: „Da smo mi umjesto tebe poduzeli taj pothvat, ne bismo se na znak prvih poteškoća vratili kući”.

Voljni je među njima sjedio tih i posramljen, dok se opet nije osmjelio. Tada ga ostaviše na miru i počеше govoriti o drugim stva rima, praveći dosjetke na račun Kršćanina, dakako, iza njegovih leđa. Toliko o Voljnom.

Kršćanin je dalje išao sam. Opazi nekog čovjeka kako mu se približava preko polja. Sreli su se na samoj raskrsnici. Bio je to gospodin Mudrijašević iz grada Tjelesno mudrovanje (to ime nosio je zato što se znao snaći u životu). Bio je to vrlo velik grad

i nalazio se blizu mjesta otkuda je bio Kršćanin. Njegov odlazak iz grada Propast proćuo se ne samo u njegovom mjestu, nego i po ćitavoj okolini i postao je predmetom gradskog preprićavanja, ne samo gdje je ćivio, nego i u okolini. Poćto je Mudrijaćević u tećko natovarenom i duboko pognutom putniku prepoznao Krććanina, oslovio ga je: „Hej, kuda moj prijatelju s tim tećkim teretom? ”

Krććanin: „Da, tećzak je, toliko tećzak, da takvog joć nikada jedan ljudski stvor nosio nije. I jer si me pitao: Kuda? – kazat ću ti: Idem k onim vratima tamo, gdje će mi se, kako sam bio poućen, pokazati put na kojem ću se osloboditi ovog tećkog bre mena”.

Mudrijaćević: „Nemać li ćenu i djecu? ”

Krććanin: „Da, ali toliko sam opterećen s tim teretom, da u njima nemam radosti kao ćto je to nekad bilo. Imam, doduće, ćenu i djecu, ali se tako osjećam kao da ih nemam (1. Kor.7:29).

Mudrijaćević: „Ako ti dam dobar savjet, hoćeć li me poslućati? ”

Krććanin: „Ako je dobar, veoma rado! Upravo sada mi je potreban dobar savjet”.

Mudrijaćević: „Onda ti savjetujem da se odmah oslobodić svog tereta, jer inaće nećeć imati mira u srcu, ni radosti u dobrima kojima te je Bog blagoslovio”.

Krććanin: „Upravo to i traćim. Źelim se osloboditi tog tereta, ali sam to ne mogu. Od njega me nitko u ćitavom tom kraju ne moće osloboditi. Zato sam i poćao tim putem k uskim vratima”.

Mudrijaćević: „Tko te je uputio na taj put? ”

Krććanin: „Neki ćovjek plemenit i poćtovanja vrijedan. Ako se dobro sjećam, zove se Propovjednik”.

Mudrijaćević: „Zaćzeli mu svako zlo za taj njegov savjet! Nigdje, na ćitavom, ćirokom svijetu, nema tećzeg puta od ovoga. U to ćeć se sigurno uvjeriti ako i dalje budeć slijedio njegov savjet. Kako vidim nećto od toga već si iskusio. Vidim na tebi tragove gliba Oćajnice, a to je samo poćetak nevoljama na tom putu. Poslućaj me, stariji sam od tebe. Na tom putu kojim sada ideć, nećeć naći drugo, osim tećkoća, boli, gladi, golotinje, mać, lavove, zmajeve i tamu. Ukratko: snaći će te sama smrt i tko zna ćto sve joć ne. Mnogi su se uvjerali da je tome tako. Poćto ti joć nemać iskustva, trebao si poslućati savjet starijih ljudi i ne dati se od nekog stranca zavesti”.

Krććanin: „Ah, gospodine! Ovo breme na mojim lećdima mnogo je straćnije od svega onoga ćto si spomenuo. Neka me snaće ćto god bilo, samo da mi se osloboditi ovog bremena!”

Mudrijaćević: „Ćako si uopće doćao do tog tereta? ”

Krććanin: „Ćitajući ovu knjigu”.

Mudrijašević: „Tako sam i mislio! Tebi se desilo kao i mnogim drugim slabićima, koji se pleću u stvari za njihovu pamet previsokima tako, da na kraju padnu u očajanje. Ovako smeteni, da bi nešto postigli, a ni sami ne znaju što, upustiše se u avanture”.

Kršćanin: „Ali, ja znam što želim postići. Hoću se osloboditi ovog nesnosnog bremena”.

Mudrijašević: „Zašto tražiš rasterećenje na putu, koji je, očigledno, pun velikih opasnosti? Da si voljan poslušati me, mogao bih ti pokazati drugi put kojim bi stigao do svog cilja, a da se ne moraš izlagati tolikim opasnostima, a kojima sada srljaš u naručje. Pomoć nije ni tako daleko; i da spomenem još i to, da ćeš umjesto nezgoda naći mir i radost i mnogo prijatelja”.

Kršćanin: „O, molim te, otkri mi tu tajnu!”.

Mudrijašević: „Svakako! Ondje, u onom gradu, zove se Uljudnost, stanuje gospodin Zakonski. On je vrlo iskusan i znamenit čovjek. On može ljude poput tebe osloboditi bremena. Sa sigurnošću ti mogu reći, na taj način već je mnoga dobra učinio. Osim toga, on posjeduje sposobnost da izliječi takve, kojima se od tereta poremetilo u glavi. Svrati k njemu. On će ti brzo pomoći! Njegova kuća je jedva za puškometa odavde. Ne nađeš li njega kod kuće, naći ćeš njegova sina Učtivka. Predu- sretljiv je mlad čovjek, vješt kao i sam stari gospodin. Ondje ćeš, kažem ti, osloboditi se tvog bremena. I ako se više ne bi htio vratiti u svoje rodno mjesto, što ti uostalom, ne bih ni savjetovao, mogao bi svoju obitelj dopremiti u taj grad. Ondje ćeš za skromnu svotu moći kupiti nenastanjenu kuću. I živežne namirnice su jeftine i dobre. U svojih ćeš susjeda imati ugleda i dobro ime, i to će tvoj boravak učiniti još prijatnijim”.

Kršćanin je neko vrijeme razmišljao o svemu što je čuo i brzo zaključio: Ako je to istina što je ovaj gospodin kazao, onda je najbolje postupiti po njegovu savjetu. Na to upita: „Koji put vodi kući tog izvanrednog čovjeka? ”

Mudrijašević: „Vidiš li ondje ono brdo? ”²⁶

Kršćanin: „Da, vrlo dobro!”

Mudrijašević: „Kreni u tom pravcu. Prva kuća na koju ćeš naići, njegova je”.

Kršćanin skrene sa svog puta i uputi se kući gospodina Zakonskog, da bi u njega našao pomoć. Ali, što je bliže dolazio brdu, tim više mu se ono učini strašnijim. Iznad puta prijeteći visjele su glomazne stijene. Kršćanin se bojao ići dalje. Plašio se da se te stijene ne sruše na put. Breme gaje sada još jače pritiskivalo. Uz to su još iz brda izbijali plameni jezici,²⁷ pa se bojao da ga ne spale.

Dok je tako stajao, ne znajući što da radi, ugleda gdje mu se približavao Propovjednik. Susrevši se s njegovim pogledom, licem mu se osu crvenilo. Propovjednik se sve više približavao. Ozbiljnog, gotovo srditog lica upita Kršćanina: „Što ti tu radiš? ”

Kršćanin je drhćući pred njim stajao. Nije smogao ni riječi. „Nisi li ti onaj”, nastavio je Propovjednik, „koga sam našao ispred grada Propast? ”

Kršćanin: „Da, gospodine, ja sam to!”

Propovjednik: „Nisam li te uputio na put koji vodi k uskim vratima? ”

Kršćanin: „Da, gospodine!”

Propovjednik: „Zašto si tako brzo skrenuo s puta? ”

Kršćanin: „Kad sam izašao iz močvare očajnice, sreo sam se s gospodinom, koji me je nagovorio da skrenem u grad predamnom. Uvjerio me je da ću ondje naći čovjeka koji će me osloboditi tereta”.

Propovjednik: „Kakav je to bio čovjek? ”

Kršćanin: „Izgledao je uglednim gospodinom. Toliko me je uvjeravao da me je na kraju doveo dotle da sam poslušao njegov savjet, – sada sam ovdje. No vidjevši stijene kako su se nadvile nad cestu, uplašio sam se, jer bi mogle pasti na mene”.

Propovjednik: „Stoje gospodin rekao? ”

Kršćanin: „Pitao me kuda idem, i ja sam mu rekao”.

Propovjednik: „Što je još pitao?”

Kršćanin: „Pitao me je za moju obitelj. Odgovorio sam: „Imam, ali sada sam toliko opterećen teretom na leđima, da se njome više ne mogu radovati kao nekad”.

Propovjednik: „Stoje na to rekao? ”

Kršćanin: „Preporučio mi je da se riješim svog bremena, i to što prije. Odgovorio sam mu, daje upravo to ono što želim i da sam zato i krenuo onim vratima. Rekao sam mu, da ću ondje primiti daljnja uputstva za moje izbavljenje. On mi je rekao, da će mi pokazati bolji put. Mnogo je kraći i skopčan je sa mnogo manje tegoba, nego onaj koji si mi ti preporučio. Ovaj put da će me dovesti kući nekog gospodina koji je vičan u skidanju takvih tereta. Vjerovao sam mu i zato skrenuo s onog puta na ovaj, kako bih se možda što prije oslobodio tereta. Kad sam, međutim, stigao ovamo i vidio kako stvari stoje, zastao sam pred opasnošću koja mi je prijetila. A sada ne znam što da radim”.

Propovjednik tada reče: „Pričekaj trenutak da ti kažem Božju Riječ”. Kršćanin je drhćući mirno stajao. Propovjednik počeo: „Pazite da ne odbijete onoga koji vam govori. Jer ako nisu izbjegli kazni oni što su odbili da slušaju onoga koji im je htio govoriti na zemlji, kako ćemo izbjeći mi ako odbijemo da slušamo onoga koji nam govori s nebesa!” (Hebr. 12:25). Dalje je govorio: „Moj će pravednik živjeti od vjere; ako li otpadne, duša moja neće naći zadovoljstva u njemu” (Hebr. 10:38). Tumačeći te riječi reče: „Ti si čovjek koji srljaš u tu propast. Odbacio si savjet Najvišega i odvratio si nogu svoju s puta mira, i k tome si se još izložio opasnosti da vječno pogineš”.

„Teško meni!” – uzviknu Kršćanin, „ja sam izgubljen!” – i kao mrtav pade na zemlju.

Propovjednik ga na to prihvati desnicom i reče: „Zato će se, kažem vam, svaki grijeh i hula oprostiti ljudima” (Mt. 12:31).

„Ne budi više nevjernik, nego vjernik!” (Lv. 20:27). Na te riječi povrati se Kršćanin u život. Drhćući se podigne, a Propovjednik nastavi:

„Većom pažnjom sad slušaj na ono što ću ti reći. Kazat ću ti tko je bio onaj tko te je uputio stranputicom i tko je onaj kome te je poslao. Čovjek, koji te je sreo zove se Mudrijašević. I s prava se tako zove, jer govori samo nauku ovoga svijeta.²⁸ Pripada

Crkvi grada Uljudnost i drži se morala kojeg ona propovijeda. Svako učenje u kojem se zahtjeva nošenje križa, on odbacuje.²⁹ Jer je tjelesan, pokušava srušiti moje puteve i ako su oni pravi. – Savjet tog čovjeka moraš odbaciti i to iz tri razloga:

Prvo: Moraš odbaciti njegov savjet kojim te je odvratio s puta kojim sam te vodio, ali ujedno moraš odbaciti i svoju samovolju, jer si odbacio Božji savjet za volju nekog svjetskog mudrijaša. Gospod govori: „Trudite se da uđete na uska vrata!” (Lk. 13:24), naime kroz vrata kojima sam te poslao. To su vrata koja vode u život. Tijesna su i malo je onih koji ih nalaze (Mt. 7:14).

Ovaj bezbožni čovjek te je odvratio od uskih vrata i sa puta koji onamo vodi i skoro te je odveo u propast. Neka ti zato od srca bude žao što si se od njega dao nagovoriti da skreneš s puta. Trebaš se samoga sebe gnušati što si ga poslušao.

Drugo: Njegov savjet moraš i zato odbiti, što je u tebe htio postići da ti omrzne križ,³⁰ koji, međutim, trebaš više nego li blago svega Egipta,³¹ jer Kralj slave govori: ‘Tko, naime, hoće sačuvati svoj život, izgubit će ga’ (Mk. 8:34-35), i: ‘Ako tko dođe k meni, a više voli svoga oca, majku, ženu, braću i sestre pa čak i vlastiti život, ne može biti moj učenik’ (Lk. 14:26 uporedi sa Lv. 12:25 i Mt. 10:37-39). Zato ti velim: Ako te netko hoće ubijediti da će tebi biti smrt ono što ti Istina govori da će ti biti vječnim životom, onda takvo učenje moraš odbaciti.

Treće: S gnušanjem moraš vidjeti da te je uputio na put koji vodi u ropstvo smrti. Trebaš razmisliti o tome kome te je poslao i kako je onaj nemoćan da sa tebe skine teret.

Čovjek, kome te je poslao da te rastereti, zove se Zakonski. Sin je ropkinje, ili sluškinje, koja zajedno sa svojom djecom stoji u ropskoj službi (čitaj Gal. 4:21-27) i na tajanstven način predstavlja brdo Sinaj, od kojega si se plašio da bi ti moglo pasti na glavu. Kada ona sa svojom djecom mora služiti, kako možeš očekivati da će te ona osloboditi

Zakonski nije kadar osloboditi te tereta.³² Zato je gospodin Mudrijašević daleko od istine, a gospodin Zakonski je varalica, a njegov sin, ma koliko i bio učtiv, licemjerje i ne može ti pomoći. Vjeruj mi, iza hvalisavosti ovih ljudi ne leži ništa drugo nego na mjera da te odvedu s pravog puta na koji sam te uputio i da ti tako otmu spasenje.”

Nakon tih riječi Propovjednik je podigao svoj glas pozivajući nebo da potvrdi i posvjedoči riječi koje je kazao. Odmah se ču glas s neba i vatra sukne iz brda ispod

kojeg je stajao jadni Kršćanin tako, da mu se sva kosa na glavi nakostriješila. Čuo je slijedeće riječi: „Svi . . . koji se pouzdavaju samo u vršenje Zakona nalaze se pod prokletstvom, jer stoji pisano: Proklet svaki onaj koji ne poštuje Zakon vršeći sve što je u njemu napisano!” (Gal. 3:10). Kršćanin ništa drugo nije očekivao, već samo smrt. Žalosno je jadikovao. Proklinjao je vrijeme u kojem se bio upustio s gospo dinom Mudrijaševićem. Tisuću puta već nazvao se luđakom zato što je poslušao njegov savjet. Kad god bi se sjetio, da su obmanji vanja tog gospodina Mudrijaševića, skroz naskroz tjelesnog čovjeka, na njega tako snažno uticala da je napustio pravi put, osjećao je duboki stid. Dugo se nije usudio podići svoj pogled. Konačno upita: „Gospodine, što misliš, ima li još za mene nade? Mogu li se još jednom okrenuti i poći k uskim vratima? Hoću li zbog mog pogrešnog koraka biti napušten i tamo sramotno biti odbijen? Duboko se kajem što sam poslušao savjet onog čovjeka. Mogu li za moj grijeh dobiti oprostene?”

Propovjednik odgovori: „Tvoj grijeh je velik, jer si dvostruko sgriješio: Napustio si dobar put i stupio na zabranjeni. Svakako, čovjek kod uskih vrata će te primiti, jer je ljudima veoma naklonjen. No, čuvaj se da opet ne odstupiš, da ne bi na putu propao, jer uskoro će planuti srdžba Božja” (Ps. 2:12).

Strogi pogled Propovjednika se ublažio i kad je Kršćanin pokazao namjeru da opet krene k uskim vratima, on ga poljubi i udijeli mu svoj blagoslov.

Kršćanin se brzo udaljio. S onima s kojima se sreo nije govorio, niti se zaustavljao da nekome odgovori. Trčao je kao onaj koji se nalazi na zabranjenom tlu. Osjećao se nesigurnim sve dotle, dok se nije našao na putu, kojeg je na savjet Mudrijaševića bio napustio.

Znam da ima srca jad,
širokog poput sv'jeta tog;
težak kao čvrsti grad,
poput mora dubokog.

To je težak srca bol,
kad zbog gr'jeha duša viče;
suze teku zbog zla teškog,
što srce ko' kamen pritišće.

Za taj težak srca jad
nema pravog lijeka;
nit' ga blaži balzam kak',
nit'čari ovog sv'jeta.

Isus jeste pravi l'jek,
jer posrednik naš je On.
Njeg'va krv ga pere sveg
i mog srca blaži bol.

No. Footnotes of last chapter

- [1] Bedfordska tamnica.
- [2] Tako svi postasmo nečisti, a sva pravda naša ko haljine okaljane (Iz. 64:5).
- [3] Tako, dakle, tko se god između vas ne odreče svega svoga imanja, ne može biti moj učenik (Lk. 14:33).
- [4] Zloče moje glavu su mi nadišle, kao preteško breme tište me (Ps. 38:5).
- [5] Ovaj svijet.
- [6] Ali tko će podnijeti dan njegova dolaska, i tko će opstati kad se on pojavi? (Mal. 3:2).
- [7] Uđite na uska vrata, jer široka vrata i prostran put vode u propast, i mnogo ih je koji idu njim. Tako su uska vrata i tijesan put koji vode u život, i malo ih je koji ga nalaze (Mt. 7:13- 14).
- [8] Tvoja riječ nozi mojoj je svjetiljka i svjetlo mojoj stazi (Ps. 119: 105).
- [9] A tko dođe k meni a više voli svoga oca, majku, ženu, djecu, braću i sestre pa čak i svoj vlastiti život, ne može biti moj učenik (Lk. 14:26).
- [10] Bježi, da život spasiš! Ne obaziri se niti se igdje u ravnici zaustavlja! (Postanak 19:17).
- [11] Uistinu, naša nam sadašnja ali kratkotrajna i mala nevolja donosi izvanredno veliku i vječnu slavu (2. Kor. 4:17).
- [12] Ja sam došao da imaju život i da ga imaju u izobilju (Iv. 10:10).
- [13] A sad, oni teže za boljom, to jest za nebeskom domovinom. Zato ih se Bog-ne stidi, ne stidi se nazivati njihovim Bogom. Zbilja im je pripremio grad (Hebr. 11:16).
- [14] Nitko tko stavi ruku svoju na plug te se obazire natrag nije prikladan za kraljevstvo Božje (Lk. 9:62).
- [15] Ja sam se zato rodio i zato došao na svijet da svjedočim za istinu. Svatko tko je prijatelj istine sluša moj glas (Iv. 18:37).
- [16] Bog nije čovjek da bi slagao (Brojevi 23:19).
- [17] Na oblacima nebeskim dolazi kao Sin Čovječji. . . Njegova vlast je vječna i nikada neće proći, kraljevstvo njegovo neće propasti (Dan. 7:13, 14).
- [18] A ovo je obećanje koje nam je dao: život vječni (1. Iv. 2:25).
- [19] I kad se pojavi vrhovni pastir, primit ćete neuveli vijenac - slavu (1. Petr. 5:4).
- [20] Pobjednik će tako biti obučen u bijelu haljinu (Otkr. 3:5).
- [21] Tada će pravednici zasjati poput sunca u kraljevstvu Oca svojega (Mt. 13:43).
- [22] Tko je žedan, neka dođe; tko želi, neka badava uzme vode života! (Otkr. 22:17). Vidi još: Iz. 55:1, i Iv. 6:37.
- [23] Ovi „tragovi nogu“ su obećanja Božje milosti po kojima ljudi i u najvećoj nevolji mogu naći oslonca.
- [24] Izvuče me iz jame propasti, iz blata kalnoga; noge mi stavi na hridinu, korake moje ukrijepi (Ps. 40:3).
- [25] Ukrijepite ruke klonule, učvrstite koljena klecava! Recite preplašenim srcima: „Budite jaki, ne bojte se!“ Bit će ondje čista cesta, a zvat će se Sveti put; nitko nečist neće njime proći, bezumnici neće njime lutati (Iz. 35:3,4,8).
- [26] Gora Sinaj
- [27] Brdo Sinaj zavilo se u dim, jer je Bog u obliku ognja sišao na nj. (To se dogodilo kada je Bog Mojsiji dao ploče Zakona. Izlazak 19:18).
- [28] Oni su od svijeta; zato govore jezikom svijeta, i svijet ih sluša (1. Iv. 4:5).
- [29] Svi koji žele ugoditi tijelu htjeli bi. . . da više ne budu proganjani zbog Kristova križa (Gal. 6:12).
- [30] Mnogi. . . žive kao neprijatelji križa (Fil. 3:18).
- [31] Mojsije je radije odabrao da bude zlostavljan zajedno s Božjim narodom nego da ima časovito grešno uživanje. Sramotu Kristovu smatrao je većim bogatstvom od egipatskog blaga, jer je gledao na obećanu nagradu (Hebr. 11:25 - 26).
- [32] Ali. . . znamo da čovjeka ne opravdava vršenje Zakona, nego samo vjera u Isusa Krista (Gal.

No. Footnotes of last chapter

2:16).

PUT U MIR

Nije potrajalo dugo i Kršćanin je stigao k vratima. Jako se obradovao kad je iznad njih ugledao natpis: „Kucajte, i otvorit će vam se!” (Mt. 7:7). Neprestano kucajući ponavljao je u sebi:

Hoće li mi otvoriti
svoja vrata milosti?
Neće li me prezrenog
slugu svog odbaciti?
O, da mijе unići;
kroz dveri vječnosti;
slavio bih za uvijek
dar Tvoj – milosti!

Konačno se na vratima pojavi čovjek dostojan poštovanja, po imenu Dobronamjernik. Upita tko je, otkuda dolazi i što želi.

Kršćanin odgovori: „Jadan sam i opterećen grešnik. Dolazim iz grada Propast, a putujem u grad Sion, da bih izbjegao gnjevu koji dolazi. Rekoše mi, gospodine, da taj put vodi kroz ova vrata. Dozvoli, molim te, da uđem”.

„Od srca rado”, reče vratar Dobronamjernik i odmah mu otvori. Kad Kršćanin htjede ući, ovaj ga uhvati za mišicu i naglo uvuče.

„Što to treba značiti?” upita Kršćanin. Onaj odgovori: „Vidi, nedaleko odavde nalazi se utvrđeni grad kojim zapovijeda Belzebub, đavolski starješina. Odande on i oni koji su s njim izbacuju svoje otrovne strijele [1] na Putnike upravo onda kad kroz ova vrata namjeravaju ući; svakako s ciljem da ih, ako je ikako moguće, usmrte”. Kršćanin postaje svjestan te opasnosti tek kad je već bio u sigurnosti. On reče: „Sav drhćem, ali se radujem!”

Kad je ušao upita ga Dobronamjernik: „Tko te je ovamo uputio?”

Kršćanin: Propovjednik me je ovamo poslao i rekao da pokucam, što sam i učinio. On mi je rekao da ćeš mi ti, gospodine, kazati, što dalje trebam činiti”

Dobronamjernik: „Pred tobom su vrata i nitko ih ne može zatvoriti” (Otkr. 3:8).

Kršćanin: „Počinjem dakle, žeti plodove svog odvažnog pothvata”.

Dobronamjernik: „Ali, kako to da si sam došao?”

Kršćanin: „Zato što nitko od mojih susjeda nije shvatio opasnost koja prijeti”.

Dobronamjernik: „Je li tko znao da si ovamo krenuo?”

Kršćanin: „Da, prvo su vidjeli da krećem na put moja žena i djeca. Vikali su za mnom i pozivali me da se vratim. I neki moji susjedi su vikali za mnom, ali zatiskivao sam

uši i produžio ići svojim putem”.

Dobronamjernik: „Zar nitko nije pošao za tobom i pokušao nagovoriti te da se vratiš? ”

Kršćanin: „Smetalo i Voljni. Oni su me doduše stigli, ali kad vidješe da me uzalud nagovaraju, Smetalo se rugajući općt vrati, dočim je voljni komadić puta još išao sa mnom”.

Dobronamjernik: „Zašto samo komadić puta? ”

Kršćanin: „Zajedno smo došli do močvare Očajnica. Obojica smo pali u nju. Uslijed toga je susjed Voljni sasvim izgubio volju i hrabrost, – i ne htjede dalje. Zato se iskopao iz gliba na strani koja je bila najbliža njegovoj kući i rekao mi je da sam uzmem u posjed tu slavnu zemlju. Tako je on pošao svojim, a ja svojim putem; on za svojim susjedom Smetalom, a ja k ovim vratima”.

„Ah, jadan čovjek!” reče Dobronamjernik, „zar je nebesku slavu tako malo cijenio, da zato, da bi u nju stigao, nije bio spreman nešto i pretrpjeti? ”

„Stvarno”, reče Kršćanin, „što se Voljnog tiče, kazao sam istinu i ako moram priznati da ni ja nisam ništa bolji. I tako se on vratio kući, a ja sam opet skrenuo na put smrti; davši se zavesti tjelesnim predstavama nekog gospodina Mudrijaševića”.

Dobronamjernik: „Ah, i s njim si se sreo? Bez sumnje te je htio nagovoriti da kod gospodina Zakonskog potražiš olakšanje. Obojica njih prave su varalice. Jesi li poslušao njegov savjet? ”

Kršćanin: „Na žalost, jesam! Krenuo sam gospodinu Zakonskom, ali kad sam došao brdu tik do njegove kuće, mislio sam da će se ono na mene stropoštati. Bio sam prisiljen stati”.

Dobronamjernik: „Ona gora već je mnoge usmrtila i mnogi još će od nje nastradati”.

Kršćanin: „Da! Zaista ne znam što bi se sa mnom dogodilo, da me Propovjednik nije iznova sreo, jer nisam znao odlučiti se, da li poći napred, ili vratiti se. Ali Bog mije bio milostiv i opet ga je poslao meni. Bez njega nikada ne bih stigao ovamo. Tako sam sada ovdje, i ako sam zaslužio smrt pod onom gorom. Stvarno, velika je to milost za mene, što mi je dozvoljeno ovamo ući i uživati u zajedništvu s mojim Gospodom”.

Dobronamjernik: „Nikoga, tko god ovamo došao, mi ne odbijamo, pa makar kakvo zlo daje učinio. [3] - Hajde sa mnom komad puta, dragi Kršćanine, pokazat ću ti put kojim trebaš ići. Sigurno vidiš onaj uski put ispred sebe? To je put kojim trebaš poći. Njega su izradili patrijarsi i proroci, Krist i njegovi apostoli, i on je ravan, da ravniji već ne može biti. To je taj put, njime hodi!”

„JPostoje li neke stranputice i krivudave staze”, upita Kršćanin, „kojima bi Punik mogao zalutati? ”

„Mnogi putovi se njega dotiću”, reče Dobronamjernik, ali oni su krivi i široki, [4] dočim je pravi put uzak i ravan. Po tome ćeš moći razlikovati pravi od krivih putova”.

Tada u snu vidjeh Kršćanina gdje je dalje pitao može li ga osloboditi tereta na leđima, jer do sada se nikavim sredstvom nije mogao osloboditi.

„Samo još malo strpljenja”, odgovori mu vratar; „još malo pa ćeš stići mjestu, gdje će teret bez tvog truda spasti s tvojih leđa”.

Na to Kršćanin opase svoje bokove i pripremi se za put.

Dobronamjernik mu još reče da će doći do kuće Tumača. Na njegova vrata treba pokucati i da će mu on pokazati divne stvari. Na to se Kršćanin oprostio od prijaznog vratara. Ovaj mu zaželi sretan put i preporučio gaje Božjoj zaštiti.

Kršćanin, dakle, nastavi svoj put, sve dok nije stigao Tumačevoj kući. Ondje je uzastopce nekoliko puta pokucao, dok netko ne pristupi vratima i upita tko je.

„Gospodine”, reče Kršćanin, „ovdje je Putnik kome je poznanik domaćina ove kuće savjetovao da se ovamo svrati dadne poučiti se. Zato želim razgovarati s domaćinom ove kuće”. To su javili domaćinu, koji se ubrzo pojavi i upita Kršćanina što želi.

„Gospodine”, reče Kršćanin, „čovjek sam, koji sam iz grada Propast krenuo na goru Sion. Čovjek koji stoji na vratima ovog puta, rekao mi je, da ćeš mi, ukoliko se svratim k tebi, pokazati divne stvari koje će mi na mom putu dobro doći”.

Tada Tumač progovori: „Uđi! Pokazat ću ti što će ti biti na korist”. Jednom svom sluzi naredi da upali svjetlo i pozove Kršćanina da ga slijedi. Uvede ga u neku naročitu sobu, koju je njegov sluga otključao. Ušavši, Kršćanin ugleda na zidu sliku nekog poštovanog čovjeka, čije su oči bile podignute k nebu. U svojoj ruci držao je Knjigu nad knjigama, Zakon Istine bio mu je na usnama, a leđima bio je okrenut svijetu. Stajao je ovako kao netko tko revnosno opominje i moli se. Iznad njegove glave visjela je zlatna kruna.

Kršćanin upita: „Što predstavlja ova slika? ”

Tumač: „Ovaj čovjek je jedan od tisuća koji s apostolom Pavlom može reći: „Da i bezbroj učitelja imate u Kristu, ipak nemate mnogo otaca, jer vas ja Evanđeljem rodih u Kristu Isusu” (1. Kor. 4:15), i: „Djeco moja, koju ponovo s bolovima rađam dok se Krist ne oblikuje u vama” (Gal. 4:19). To što ga vidiš očiju uprtih u nebo, s Knjigom nad knjigama u ruci i sa Zakonom Istine na usnama, hoće kazati da je njegov zadatak ne samo uka zati na mračne stvari, nego da ih grešnicima i rastumači. Zato si ga vidio stojećeg, kao nekoga tko ljude uvjerava, opominje i moli. [5] To što je svijetu okrenuo leđa i što nad njegovom glavom visi kruna znači, da iz ljubavi prema Gospodu, ne drži mnogo do dobara ovoga svijeta; da ih, što više, prezire, jer je svijestan slave koja ga čeka na onome svijetu. — Dao sam da tu sliku najprije vidiš, jer je čovjek koga ona predstavlja, jedini, kojega je Gospodar mjesta u koje ideš ovlastio, da ti na svim teškim mjestima s kojima se na tvom putu možeš sresti, bude vodičem. Budi zato veoma oprezan i pazi na to što sam ti pokazao i

duboko si tu sliku ucijepi u srce, i misli na nju. Budeš li se na svom putovanju sreo s takvima koji će tvrditi da znaju boljega puta sjećanje na tu sliku će ti pomoći da shvatiš, da njihov put vodi u smrt”.

Na to ga Tumač uze za ruku i uvede dublje u unutrašnjost kuće, u jednu prostraniju dvoranu, pokrivenu debelim slojem prašine koja nikada nije bila pometena. Kršćanin se neko vrijeme ogledavao. Onda Tumač pozove jednog slugu i naredi mu da po mete dvoranu. Kad ovaj počne mesti, podigla se takva gusta prašina da se Kršćanin skoro ugušio. Na to Tumač zapovjedi jednoj sluškinji da donese vode i poškropi pod. I kad je to učinila, s lakoćom se mogla pomesti i počistiti.

„Što to treba značiti? ” upita Kršćanin.

„Ova dvorana”, objasni Tumač, „predstavlja ljudsko srce dok ono milošću Evanđelja još nije posvećeno. Prašina je prirodni grijeh, nutrašnja pokvarenost, koja čitavog čovjeka čini nečistim. Prvi, koji je pometao je Zakon; a ona koja je donijela vodu i njo me poškropila pod je Evanđelje. Kako se pri poslu prvog podigla velika prašina i čišćenje dvorane učinilo nemogućim, [6] a ti si se skoro ugušio, hoće pokazati da Zakon, umjesto da očisti srce od grijeha, čini ga življim [7] i snažnijim [8] i moćnijim u srcu. [9] On doduše grijeh otkriva i zabranjuje, ali nema snage da ga nadvlada.

To što si vidio sluškinju kako je vodom poškropila dvoranu te istu počistila, pokazuje kako Evanđelje svojim blagim, nebeskim silama prodire u srce te u njemu pobjeđuje grijeh, a duša se vjerom očišćava¹⁰ te tako postaje pripravna da se Kralj u njoj nastani”.¹¹

Dalje sam u snu vidio kako je Tumač Kršćanina uhvatio za ruku i uvukao ga u neku malu sobu, u kojoj su sjedila dva djeteta. Starije se zvalo Lakomko, a drugo Strpljivko. Lakomko je bio tmurna pogleda i izgledao je vrlo nezadovoljan, Strpljivko pak, bio je miran i prijazan. Kršćanin upita: „Zbog čega je Lakomko tako nezadovoljan? ” - „Odgojitelj djece”, reče Tumač, „obećao im je skupocjene darove, koje će primiti početkom iduće godine. Lakomko se nikako ne može utješiti budućnošću, on hoće sve odmah imati. Strpljivko, naprotiv, čeka, radujući se”.

Onda vidjeh kako netko uđe, pristupi Lakomku i dade mu mnogo dragocjenih stvari koje on primi s velikom žurbom. Videći, kako njegov susjed osta praznih ruku, na licu mu se pojavi izraz poruge. Jedno vrijeme sam ga promatrao. Nije dugo potrajalo i on je već sve upropastio i potrgao. Osim hrpice starog prnja, ništa mu nije ostalo.

Tada Kršćanin reče Tumaču: „To mi nije sasvim jasno!”

Tumač: „Ovo dvoje djece su simboli. Lakomko predstavlja djecu ovoga svijeta, a strpljivko djecu budućeg svijeta. Vidio si kako je Lakomko htio sve imati u ovoj godini, to jest, u ovome životu. Tako čine djeca ovoga svijeta. Ona hoće dobro već danas, u ovome životu uživati. Ne mogu čekati do iduće godine, to jest do budućeg svijeta, gdje ih čeka od Boga odmjereni dio. Poslovice: 'Bolji je vrabac u ruci, nego li golub na krovu!' za njih vrijedi više nego li Božje svjedočanstvo o dobrima budućega svijeta. I kako si vidio, Lakomko je za kratko vrijeme sve upropastio tako, da mu

osim krpa ništa nije preostalo. Tako će biti i sa svim takvim ljudima na kraju ovoga svijeta”.

„Dakle, vidim”, reče Kršćanin, „da je jedino Strpljivko mudar i to s više razloga, jer čeka na bolje stvari, i drugo, što hoće imati slavu, dok će drugi sjediti u bijedi i sramoti”.

Tumač: „Da, tako je! Tome možemo još dodati, da slava budućeg svijeta nikada neće proći, dočim će blago ovoga svijeta u trenutku nestati. Zato Lakomko nema razloga smijati se Strpljivku, jer on je svoja dobra ranije primio. Prije bi Strpljivko mogao smijati se Lakomku, što će on svoja dobra posljednji dobiti. Dakle, prvo treba ustupiti mjesto posljednjemu, a posljednje nikada ne prestaje. Iza njega ničeg drugog nema. Zato onaj, tko svoj dio prvi uživa, treba vremena da bi ga mogao potrošiti. Onaj tko svoj dio posljednji dobiva, taj će ga za uvijek posjedovati. Zato je bogatom čovjeku i rečeno: 'Sjeti se, sine, da si ti primio svoje dobro za svoga života, a Lazar zlo! On je sada ovdje utješeno, a ti se mučiš' ” (Lk. 16:25).

Kršćanin uzvikne: „Sada vidim da nije preporučljivo težiti za sadašnjim dobrima, već čekati na buduća!”

Na to Tumač reče: „To si pravo rekao, jer je ono što se vidi vremensko; što je pak nevidljivo, to je vječno (2. Kor. 4:18). Vremenske stvari i tjelesne želje u bliskoj su vezi, dočim buduće stvari i tjelesni smisao jedno drugome je tuđe. Zato, prve dvije brzo se sprijatelje, posljednje dvije nikad se neće sjediniti”.

Odmah vidjeh u snu kako Tumač Kršćanina primi za ruku i uvede ga u neku prostoriju gdje je najednom zidu gorjela vatra, koju je netko, tko je stajao pokraj pokušavao ugasiti vodom. Međutim, to mu nije uspjelo, vatra se sve više rasplamsavala.

Kršćanin upita: „Što to treba značiti? ”

Tumač odgovori: „Ova vatra predstavlja djelo milosti u čovjeku, koje unatoč velikog truda zao neprijatelj, đavo, ne može ugasiti. Zašto? Odmah ćeš vidjeti”. Nakon tih riječi povede ga iza zida. Nasuprot vatri nalazio se otvor kroz koji je neki čovjek iz posude koju je imao u ruci, neprekidno ali neprimjetno sipao ulje na vatru.

Kršćanin upita: „Što to treba značiti? ”

Tumač odgovori: „Tako Krist uljem milosti neprekidno održava djelo koje je u srcima započeo, kako bi vjerni, unatoč svega onog što đavo protiv njih poduzima, pružio im neobjašnjivo osjećanje mira. To, što si iza zida vidio čovjeka kako održava vatru, treba ti objasniti, da se neka osoba u iskušenju ponekad osjeća napuštenom, i ako joj nebeski prijatelj na nevidljiv način stoji blizu?¹²

Tada vidjeh kako ga Tumač opet uze za ruku i odvede na neko prijatno mjesto gdje je stajala raskošna palača, na čiji se pogled Kršćanin jako razveselio. Na njenom ravnom krovu vidje šetače odjevene u zlatnu odjeću. Upita Tumača: „Smijemo li mi onamo unići? ” Tumač je s njime pošao do vrata palače. Ispred nje se sakupilo veliko mnoštvo ljudi, ali se nitko nije usudio ući, jer je naoružana četa prepriječila

ulaz. Bili su spremni ubiti svakoga tko god bi pokušao ući. Blizu dveri, kod jednog stola, sjedio je neki čovjek. Pred sobom je imao knjigu i pisaći pribor, da bi u nju upisao imena onih koji su spremni izboriti si ulaz. To je Kršćanina začudilo. Dugo se nitko nije usudio pristupiti, jer se svatko iz straha od naoružanih ljudi na kraju povukao.

No, najednom se neki snažan čovjek uputi stolu pisara i reče mu: „Zapisi moje ime!” Nakon toga vidje da je taj čovjek na glavu stavio kacigu, izvukao mač i krenuo k vratima. Bacio se na naoružane muškarce koji su mu se smrtnim gnjevom suprotstavili. Ipak, čovjeku nije nedostajala hrabrost. Velikom žestinom udarao je pred sebe i oko sebe. Zadobio je nekoliko rana, ali ih je i on zadavao. Probio je njihove redove i prodro je u palaču.¹³ Iz unutrašnjosti kao i sa ravnog krova palače odjeknuo je ljupki poziv:

„Uđi! Uđi! Krunu slave primi!”

On uđe. Ubrzo su ga obukli u zlatnu odjeću i ukrasili ga.

Kršćanin je smješkajući se rekao: „Mislim da shvaćam što se time hoće reći. Dozvoli mi, gospodine, da krenem dalje!”

„Ne”, reče Tumač, „čekaj još malo. Još ću ti nešto pokazati. Nakon toga možeš nastaviti svoj put”. Tada ga još jednom uze za ruku i uvede ga u neku mračnu prostoriju. U njoj je, u jednom gvozdenom kavezu sjedio neki čovjek. Spuštenog pogleda lomio je ruke i ponašao se kao da će mu srce pući. Kad je Kršćanin upitao za značenje toga, Tumač ga pozove da s tim čovjekom porazgovara.

„Tko si ti, nesretniče? ” viknuo je Kršćanin užasnut.

„Ja sam ono što nekada nisam bio”, rekao je čovjek u kavezu.

„Što si to nekada bio? ” pitao je Kršćanin.

Čovjek odgovori: „U mojim očima i u očima drugih ljudi bio sam nekada sljedbenik i revnitelj istine. Smatrao sam se dostojnim nebeskog grada, kojeg sam držao svojom pravom domovinom”.

Kršćanin upita: „A što si sada? ”

„Sada sam”, odgovori on, „čovjek očajanja, prognan u zdvajanje kao što me vidiš u ovom kavezu. Napolje, ah, više nikada ne mogu!”

„Ali, kako si pao u to stanje? ” upita Kršćanin.

On odgovori: „Prestao sam stražiti i moliti se; popustio sam uzde svojim željama; grešio sam protiv svjetla Riječi i protiv Božje dobrote. Ožalostio sam Božjega Duha, i On je odstupio od mene. Izazvao sam đavola, i on je došao k meni. Boga sam izazvao na gnjev i On me je napustio. Srce mi je otvrdnulo i više se ne mogu kajati”.

„Zar za ovog nesretnika nema nade? ” upita Kršćanin obrativši se Tumaču.

„Sam ga upitaj”, odvrati ovaj. Kršćanin se obrati zatvoreni ku: „Zar moraš ostati zatvoren u ovom kavezu očajanja? Zar za tebe više nema nade? ”

„Za mene više nema nade”, žalio se zatvorenik.

„0”, užasnua se Kršćanin, „Sin Uzvišenog vrlo je milostiv!”

„Da”, odgovori on, „ali ja sam ga ponovno razapeo; ¹⁴ prezreo sam ga, i odbacio njegovu pravednost. Njegovu krv sma traio sam nečistom i Duh milosti sam osramotio. ¹⁵ Time sam se sam isključio od svih obećanja milosti i ništa drugo mi ne preostaje nego čekanje na užasni Sud i na osvetni gnjev vatre koja će me kao protivnika progutati” (Hebr. 10:27).

Kršćanin je dalje pitao: „Što te je dovelo u takvo stanje? ”

„Bestidne želje, zemaljske radosti i ugodnosti ovoga svijeta. Na njima sam naslađivao svoje oči. Svaka od tih stvari nagriza moje srce, poput crva koji ne umire, i u meni gori vatra koja se nikada neće ugasiti”.

„Zar se sada ne možeš pokajati i obratiti? ” – pitao je Kršćanin.

Odgovor je glasio: „Gospod mi više za to ne pruža prilike. Njegova Riječ me više ne ohrabruje na vjeru; da, On me sam zatvorio u ovaj kavez, i nema čovjeka na čitavom svijetu koji bi me odavde mogao izbaviti. O, Vječnosti! Kakve li strašne vječno sti! Kako ću se morati boriti; nikada ne prestati se boriti s muka ma vječnog prokletstva!”

„To što si ovdje vidio, nemoj nikada zaboraviti”, jako ozbiljno opomenu Tumač Kršćanina. „Nesreća ovog čovjeka neka ti bude stalnom opomenom!”

„Da, to je strašno!” uzviknuo je Kršćanin. „Neka mi Bog pomogne da ostanem budan i u molitvi, da budem trijezan; da mi da snage da bi mogao izbjeći grijehu! Ali, Gospodine, nije li sada skrajnje vrijeme da nastavim svoje putovanje? ”

„Pričekaj samo još malo! Jedno još trebaš vidjeti pa onda možeš poći svojim putem”, rekao je Tumač, uhvatio Kršćanina za ruku i uveo ga u neku komoru u kojoj je neki čovjek ustao iz kreveta, koji zbog drhtanja i tresenja nije bio kadar odjenuti se.

Kršćanin upita: „Zašto ovaj čovjek toliko drhti? ”

Tumač ovome naredi da Kršćaninu objasni uzrok svom strahu. Na to čovjek počeo: „Dok sam ove noći spavao, usnio sam san. Nebo je bilo crno kao noć, sijevalo je i grmilo kao nikada do sada, tako, da me je spopala zapanjenost i smrtni strah. Na to vidjeh kako vjetar brzinom strijele ispod sebe tjera oblake. Najednom s neba zaorijek trube, a u oblacima se pojavi Gospod okružen vojskom nebeskih bića, koji su svi kao i samo nebo stajali u plamtećem ognju. Jedan glas je vikao: „Vi mrtvi ustanite i dođite na Sud!” ¹⁶ U trenuću oka rascjepile su se stijene i otvorili se grobovi, i mrtvi koji su u njima bili, izađoše. Jedni se pojaviše u velikoj radosti i ushićenju i uzdignutih glava, drugi pak stajali su jadni i osramoćeni, pokušavajući sakriti se

ispod brda. Tada Gospod, koji je sjedio na oblacima, otvori knjigu i naredi svijetu da mu priđe.¹⁷

Tada se između njega, kao između sudije i optuženih, postavi vatreni zid. Tada začuh kako oni, koji u oblacima okružuje Go spoda, navješćuju: „Saberite kukolj, pljevu i strnjiku i bacite u gorući bezdan!”¹⁸

U tom trenutku se pred mojim nogama otvori bezdan, i gusti dim i žarka vrućina zastrašujućom tutnjavom izbi iz njega. „Skupite pšenicu u žitnice moje!” (Lk. 3:17; Mt. 13:30), vikn Gospod i brzo vidjeh mnoge kako se uzdigoše u oblake;¹⁹ a ja sam ostao. Pokušao sam sakriti se, ali uzalud. Gospodnje oči su netremice gledale u mene. Svi moji grijesi bili su pred mojim očima. Moja me je savjest osuđivala i proklela za sav moj život. Na to sam se probudio iz sna.

Kršćanin je pitao: „Što te je kod tog suda toliko uplašilo? ”

Čovjek je odgovorio: „Pa, pomislio sam da je nastao Dan suda za koji nisam bio spreman. Ali, najviše sam se uplašio videći kako anđeli mnoge ponesoše gore, a mene ostaviše dole. I upravo predamnom, ondje gdje sam stajao, otvorio je pakao svoje ždrijelo. Pri tome me je mučila savjest i Sudijino oko – tako mi se činilo – nezadovoljno i srdito bilo je neprekidno uprto u me”.

„Jesi li sve to dobro zapamtio? ” upita Tumač Kršćanina.

„Jesam, i to me ispunjava nadom, ali i strahom”, odgovori

ovaj.

„Primi sve to k srcu”, reče onaj, „neka ti budu kao bodljika, koja će te na putu kojim trebaš poći, tjerati napred”.

Na to Kršćanin opase svoje bokove i spremi se da krene dalje.

Tumač reče: „Neka Tješitelj uvijek bude s tobom i da te, dobri moj Kršćaninu, prati putem u nebeski grad!”

Na to Kršćanin krenu na svoje putovanje rekavši:

Neviđene stvari vidjeh ovdje!

Ojačan sam, al' snađe me strah i groza, jer silne borbe čekaju na me.

Samo napred k vratima Siona;

Ti, Duh Gospoda moga, uslišaj me,

Tvoja snaga neka padne na me!

Tada vidjeh u svom snu kako se s obje strane puta, kojim je Kršćanin trebao proći, povuče zid, koji se zvao Spas.²⁰ Tom stazom žurio je Kršćanin dalje. Nije mu bilo

Iako zbog tereta koji je nosio na leđima, sve dok nije došao na jedno uzvišenjgdje je ugledao križ i nešto podalje i niže jedan grob. I vidjeh, kako upravo u trenutku kad je Kršćanin došao do križa, s ramena mu se odvezalo njegovo breme i otkotrljalo niz brijeg, dok ono nije izčezlo u otvoru groba. I više ga nisam vidio.

Olakšan i radosnog srca Kršćanin reče: „Svojim trpljenjem dade mi odmor – a svojom smrću – život!”²¹ Jedno vrijeme stajao je tih i zadivljen, čudeći se mnogo što ga je pogled na križ oslobodio tereta.²² Sve više i više predavao se promatranju križa. Suze zahvalnosti potekoše mu niz obraze.

Dok je tako stajao i gledao na križ, sav obliven suzama, pristupiše mu tri sjajna Poslanika. Pozdravili su ga riječima: „Mir s tobom!” Na to prvi reče: „Tvoji grijesi su oprošteni!” (Mk.2:5). Drugi je s njega skinuo prljave i potrgane haljine i svečano ga obukao. ²³ Treći načini znak na njegovu čelu ²⁴ i predade mu ²⁵ svjedodžbu s pečatom na istoj. ²⁶ Ova svjedodžba trebala mu je na putu služiti za utjehu, a kod nebeskih vrata za siguran prijem. Na to ga anđeli opet napustiše. Kršćanin, pun radosti i poskakujući nastavio je put pjevajući:

Dođi križu sa tvojim teretom
jadni grešniče!
Tam' kod njega sav tvoj umor
prestat će!

Isus ti želi biti Spas,
On te poziva, čuj mu glas.
Njegovoj riječi vjeruj sad,
jer Isus prima svakog rad.

Život ti prazan, nemiran,
zar ne znaš Spasa Isusa?
Iz ljubavi prevelike
podnese On smrt za tebe.

Požuri križu, Isusu,
i vjeruj, mir ćeš naći tu.
Prihvati ruku njegovu,
jer sigurno te vodi svud.

Život sa Spasom Isusom
daje sigurnost žiću tvom.
U sreći i žalosti
tvoj Spasitelj će bit' tvoj mir.

No. Footnotes of last chapter

-
- [1] Vatrene (otrovne) strijele sotone su nečiste, zle i bogohulne misli, koje čovjeka navode u razne grijeha pa tako i u zdvojnost i sumnju pa čak i u očajanje.
- [2] Prekinuli ste s Kristom svi koji se hoćete opravdati u Zakonu; ispali ste iz milosti (Gal. 5:4).
- [3] Tko dođe k meni, sigurno ga neću izbaciti van (Iv. 6:37).

No. Footnotes of last chapter

- [4] Široka vrata i prostran put vode u propast, i mnogo ih je koji idu njim (Mt. 7:13).
- [5] Prema tome, mi vršimo poslaničku službu u ime Krista - kao da Bog opominje po nama. U ime Krista molimo: pomirite se s Bogom! (2. Kor. 5:20).
- [6] Doista, ono što je bilo nemoguće Zakonu, jer je zbog tijela bio ne moćan, ostvario je Bog: poslao je, radi grijeha svog vlastitog Sina(Rim.8:3).
- [7] Da, ja sam nekoć živio kad nije bilo Zakona. Ali kad dođe zapovijed, grijeh počne živjeti (Rim. 7:9).
- [8] Dok smo bili u tijelu, grešne su strasti, koje Zakon čini djelatnima, djelovale u našim udovima tako da su donosile rod za smrt (Rim. 7:5).
- [9] Zakon naknadno dođe da se poveća prekršaj. Ali gdje grijeh postaje većim, tu se milost izlijeva preizobilju (Rim. 5:20).
- [10] Kao što je Krist ljubio Crkvu i sam sebe predao za nju, da je posveti čisteći je u kupelji vode uz pratnju riječi (Ef. 5:25, 26).
- [11] Ako me tko ljubi, držat će moju riječ, i moj će ga Otac ljubiti; k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti (Iv. 14:23).
- [12] Evo ga za našim zidom (Pjesma 2:9). A on mi je odgovorio: „Dosta ti je moja milost, jer se moja snaga savršeno očituje u slabosti” (2. Kor. 12:9).
- [13] Kroz mnoge nevolje treba nam ući u kraljevstvo Božje (Djela 14:22).
- [14] Zbilja je nemoguće one koji su jedanput prosvijetljeni i koji su okusili nebeski dar, koji su postali dionici Duha Svetoga. . . ipak otpali, opet. . . da se obrate, njih koji za svoj vlastiti račun razapinju Sina Božjega i javno ga izlažu ruglu (Hebr. 6:4 - 5).
- [15] Tko prekrši Mojsijev zakon, umire bez milosrđa po sudu oslonjenu na dva ili tri svjedoka. Koliko će goru - vi držite - zaslužiti kaznu onaj koji pogazi Sina Božjega i bude smatrao nečistom krv saveza kojom je posvećen, i koji teško uvrijedi Duha milosti? (Hebr. 10:28 - 29).
- [16] Dolazi, naime čas kada će svi koji počivaju u grobovima čuti njegov glas, te izići iz njih: koji su činili dobro, na uskrsnuće - na život; koji su činili zlo, na uskrsnuće -- na propast (Iv. 5:28 - 29).
- [17] I opazih mrtvace, male i velike, gdje stoje pred prijestoljem. I otvoriše se knjige. I druga knjiga, knjiga života, bi otvorena. Tada su mrtvaci suđeni prema onom što je napisano u knjigama, po svojim djelima (Otkr. 20:12).
- [18] Tako će biti i na svršetku svijeta. Izići će anđeli, odijelit će zle od pravednika te će ih baciti u ognjenu peć, gdje će biti plač i škrgut zuba (Mt. 13:49-50).
- [19] Zatim ćemo. . . biti. . . odneseni u zrak na oblacima u susret Gospodu. I tako ćemo zauvijek biti s Gospodom (1. Sol. 4:17).
- [20] Zidine ćeš svoje nazivati Spasom, slavom svoja vrata (Iz. 60:18).
- [21] Za naše grijeha probodoše njega, za opačine naše njega satriješe. Na njega pade kazna - radi našeg mira, njegove nas rane iscijeliše. Zato će mu mnoštvo dati u baštinu, i s mogućnicima plijen će dijeliti, jer sam se ponudio na smrt (Iz. 53:5, 12).
- [22] Kao što je Mojsije podigao zmiju u pustinji, - i koga je ujela zmija i pogledao na mjedenu zmiju, nije umro -, tako mora biti podignut Sin čovječji, da svatko tko vjeruje u njega ima život vječni (Iv. 3:14 - 15).
- [23] Evo, skidam s tebe tvoju krivicu i odijevam te u dragocijenu haljinu! (Zah. 3:4), i: Odjenu me haljinom spasenja, zaogrnu plaštem pravednosti (Iz. 61:10).
- [24] Pobjedniku. . . ću napisati ime Boga mog i ime novog Jeruzalema i moje novo ime (Otkr. 3:12).
- [25] Sam Duh svjedoči zajedno s našim duhom da smo djeca Božja (Rim. 8:16).
- [26] Kroz Krista ste, kad ste postali vjerni, zapečaćeni Svetim Duhom obećanja (Ef. 1:13).

BRDO NEVOLJA

Tada u snu vidjeh kako je Kršćanin, – nakon stoje radostan krenuo dalje, – stigao u jednu dolinu. Malo dalje, kraj puta, ugleda tri čovjeka okovanih nogu. Jedan od njih zvao se Glupavko, drugi Ljenivko i treći Svojejavko. Kad ih je Kršćanin opazio gdje tako leže, priđe im bliže misleći, da će ih možda probuditi, i jakim glasom vikne: „Jednaki ste onima koji leže navrh jarbola (Izreke 23:34), usred uzburkanog mora, iznad dubine koja nema dna. Probudite se i dođite ovamo! Ako hoćete, pomoći ću vam i osloboditi vas okova; jer ako onaj koji kao lav ide okolo i ričući traži da koga proždere (1. Petr. 5:8), naiđe na vas, postat ćete plijenom njegovih zubi”. Kod tih riječi otvoriše od sna otežale oči i svaki je na svoj način odgovorio. Glupavko je mislio: „Ne vidim opasnosti”; Ljenivko je htio samo još malo prospavati, a Svojejavko prkosno odgovori: „Svatko treba stajati na svojim vlastitim nogama”. Sva trojica se pružiše te nastaviše spavati, a Kršćanin nastavi svojim putem. Sama pomisao na ljude kojima je prijetila opasnost, a koji su odbili pomoć, ozlovoljila ga je. Odbili su njegovu dobru volju da im posluži savjetom, i da ih čak i oslobodi okova. Zauzet takvim tmurnim mislima, ugleda kako dva čovjeka preskaču zid koji se prostirao duž lijeve strane. Približiše mu se žurnim koracima. Jedan se zvao Formalista, a drugi Licemjer. Ovi se približiše Kršćaninu. Ovaj ih upita: „Otkuda ste, gospodo, i kuda idete? ”

Oni odgovoriše: „Rođeni smo u zemlji Ponositost i da bismo stekli ime putujemo na brdo Sion”.

„Zašto niste ušli ovamo kroz uska vrata na početku ovoga puta? ” pitao je Kršćanin. Ne znate li da je napisano: „Tko u ovčinjak ne ulazi na vrata, već se uspinje na drugome mjestu, on je lopov i razbojnik” (Iv. 10:1).

„U našoj zemlji se smatra daje put kroz uska vrata zaobilazan. Kod nas je običaj da se pođe prečacem i zatim preskoči zid. Tako smo i mi uradili”.

Kršćanin: „Zar se ne bojite što time povređujete volju Gospodara grada u koji putujemo? ”

„Neka te to ne uznemirava”, rekoše mu s očitim prezirom; „mi se ravnamo po jednom starom običaju naše zemlje. To možemo potvrditi s mnogo dokaza. To se kod nas tako čini već više od tisuću godina”.

„Ali”, primijeti Kršćanin, „hoće li se taj prečac pred Zakonom moći održati? ”

„Postoje on već više od tisuću godina star”, odgovoriše ovi, „nepriistran sudija priznat će ga po Zakonu osnovanim. Nije važno na koji se način dolazi na ovaj put; glavno je da smo na njemu! Ti si, kako vidimo, prošao kroz uska vrata i na istom si putu kao i mi i ništa dalje nisi stigao. U čemu smo mi od tebe zaostali? ”

„Razlika između nas je dosta velika”, odgovori Kršćanin. „Ja idem putem kojim me je usmjerio Učitelj, a vi po vlastitom savjetu. U očima Gospodara vi ste sada lopovi. Kako ćete se na kraju puta naći vjernima? Sami ste, bez njegova vodstva, stupili na ovaj put, i na isti način ćete ga sami, lišeni njegove gadosti, izgubiti”.

Na to nisu znali što odgovoriti, već rekoše da se svatko brine za svoja posla.

I tada vidjeh kako sva trojica krenuše putem, a da među so bom nisu mnogo razgovarali. Ova dvojica rekoše Kršćaninu: „Nemoj misliti da mi manje poštujemo zakone i odredbe od tebe. Jedinu prednost koju imaš je haljina koju nosiš, koju ti je, kako mislimo, dao netko od tvojih susjeda, kako bi pokrio sramotu svoje golotinje”.

No, tome se Kršćanin usprotivi: „Zakonima i odredbama se vi, koji niste ušli na uska vrata, nećete moći spasiti. Haljinu koju nosim, dobio sam od Gospodara mjesta u koje idem. I pravo rekoste, da pokrijem svoju nagost, jer prije ove nisam imao drugo osim krpa. Zato ovu haljinu nosim kao znak njegove velike dobrote koju ima prema meni. Osim toga, tješim se time, što mislim, da će me kad stignem k vratima, Gospodar priznati, jer sam ogrnut njegovim plaštem, kojeg mi je dao onoga dana, svukavši prethodno s mene moje prnje. Učinio je to iz velike milosti prema meni. Povrh svega toga imam znak, na što još niste obratili pažnju, a koji mi jedan od Gospodarevih povjerenika utisnuo na čelo tada, kada mi je s ramena otpalo breme. K tomu vam mogu još reći, da mi je tada predao zapečaćeno pismo, koje će me tješiti putem kad god ga budem čitao. Osim toga, ono će mi kod nebeskih vrata vrijediti kao ulaznica. Tako znam da ću zasigurno ući. Sumnjam, da vi barem nešto od toga imate. Vi ih ne možete imati, jer niste ušli na vrata”.

Na sve to ne odgovoriše, nego se pogledaše i nasmijaše. Oni krenuše zajedno dalje. Kršćanin je za sve vrijeme bio nešto ispred njih. Govorio je samo još sam sa sobom. Uzdisao je i sam sebe hrabrio. Često je čitao iz onog svjedočanstva koje mu je ono sjajno biće dalo, a koje ga je jačalo.

Tako sva trojica stigoše na brdo nevolja, uz koje se penjao uski put. S lijeva pak i s desna pružali su se ravnicom široki i udobni putovi. Kršćanin se ni trenutka nije dvoumio kojim putem treba poći. Sa izvora [1] na podnožju brda napio se svježje vode i pjevajući se uspinjao:

K brdu gore, ma koliko strm i bio,
od vječnog me spasenja odbit neće.
Uzak i strm put k nebu me vodi,
a širok i lak u vječne muke.

Druga dvojica se nisu mogla odlučiti krenuti takvim teškim putem, tim više što su im ovdje stajala na izbor i dva druga, udobna, a za koja su se nadali da će se sresti s onim kojim Kršćanin ide. Jedan od njih se zvao Opasnost, a drugi Propast. Ova dva putnika se rastaše. Jedan je krenuo putem Opasnost, koji gaje odveo u neprohodnu šumu; a drugi je krenuo putem nazvanim Propast, koji ga je uveo u mračne planine gdje se neprekidno spoticao, padao i opet dizao. [2]

Kada sam svoj pogled opet svratio na Kršćanina, vidjeh ga kako trči uz brdo. No, uskoro od trčanja pređe na hodanje, od hodanja na uspinjanje, služeći se pri tom rukama i koljenima, jer je put postajao sve strmiji. Obradovao se je kad je otprilike na polovini visine brda ugledao priželjkivanu sjenicu, koju je Gospodar brda dao postaviti za oporavak umornim putnicima. Kršćanin uđe u nju i sjedne da se malo odmori. Tako sjedeći iz svog džepa izvuče svoje svjedočanstvo i želeći se okrijepiti poče iz njega čitati. Neko vrijeme je sa zadovoljstvom promatrao svoje odijelo koje

je dobio ispod križa. Na kraju utonu u dubok san. Pri tom mu svjedočanstvo klizne iz ruke. Dan je već bio pri kraju kad ga netko probudi viknuvši: „Idi k mravu, lijenčino, promatraj njegove pute i budi mudar!” (Izreke 6:6). Osramoćen skoči i potrči dalje. Nije se zaustavljao dok nije stigao na vrh gore.

Dok je tako gore stajao, s velikom žurbom približavahu mu se dva čovjeka. Jedan se zvao Straško, a drugi Nepovjerljivo.

„Što to činite, moja gospodo?” upita ih Kršćanin; „zašto trčite natrag?”

Straško odgovori da su bili na putu u grad Sion i da su zato uspeli se tim brdom punim nevolja. „Ali”, nastavi on, „što smo dalje išli tim putem, sve su nas veće opasnosti susretale. Zato smo se okrenuli i idemo natrag”.

„Da”, doda Nepovjerljivo, „na putu ispred nas ležalo je nekoliko lavova. Ne znamo da li su spavali, ili bili budni. Nismo mogli ništa drugo misliti, nego da će nas, ako im se približimo, rastrgati na komade”.

„Pa to je užasno!” poviče Kršćanin za bjeguncima. „Kuda da idem da budem siguran? Ako se vratim u svoj zavičaj, sigurno ću propasti, jer grad Propast postat će plijenom ognja i sumpora. Ako pak stignem u nebeski grad, bit ću spašen. Moram se odvažiti. Vratiti se ne znači drugo, do smrt i propast. Krenem li napred, morat ću se suočiti sa smrtnim strahom, ali iza toga je vječni život. Zato, idem napred!” – Tako je i bilo. Nepovjerljivo i Straško potrčaše nizbrdice, a Kršćanin krenu dalje svojim putem.

Razmišljajući o onome što su mu ova dva čovjeka kazala, posta svijestan opasnosti i želeći se okrijepiti, poče tražiti svoje svjedočanstvo, koje, međutim, nije našao. Dok je tako uzalud tražio, sve više ga je obuzimala panika. U prvi mah nije znao što da počne, jer mu je sada nedostajalo upravo ono što ga je već često utješilo. I to svjedočanstvo je trebao pokazati kad stigne k nebeskim vratima. Dok je tako sav zaprepašten i zabrinut stajao, sjeti se da je u sjenici bio zaspao. [3] Duboko se kajajući pade na svoja koljena i moljaše Boga da mu tu bezumnost oprost. Na to se okrene i poče tražiti svoje svjedočanstvo.

Tko bi bio kadar opisati žalost koju je Kršćanin u svom srcu osjećao dok se vraćao natrag!? Čas je uzdisao, čas plakao, ali najviše je sam sebe grdio zbog svoje nerazumnosti, što je na onom mjestu, koje mu je bilo pripremljeno samo za kratak odmor, prepustio se snu. Čitavim putem brižljivo je gledao lijevo i desno s vrućom željom da nađe izgubljeno pismo. Trčao je sve dok nije ugledao sjenicu. Ugledavši je ponovo se rastuži, svijestan svoje nerazumnosti što je dopustio da ondje zaspi.

„Kakav sam ja jadan čovjek!” uzviknu Kršćanin, „što sam zaspao dok je još trajao dan; [4] kako sam samo na takvom opasnom putu mogao zaspati!? Zašto sam ono što je Gospodar odredio za osvježenje duha putnicima, koristio za udobnost tijela? Koliko koraka sam sada uzalud učinio! Tako je to bilo i s Izraelom zbog njihova grijeha. Sa granice Kanaana morali su se vratiti Crvenom Moru. Ja opet s bolom u srcu moram se vratiti po istom putu, kojeg sam s radošću mogao nastaviti da se nisam prepustio onom grešnom snu. Kako daleko sam već mogao biti! Sada taj put po treći puta moram preći, kojeg sam inače samo jednom trebao prevaliti. I sada

me je još i noć zatekla, jer se dan već bliži svom kraju. Ah, da samo nisam spavao!”

Tako je opet stigao u sjenicu. Neko vrijeme je u njoj sjedio i plakao. Konačno je zabrinut počeo ogledati se za pismom i ugleda ga ispod klupe. Sav drhčući od želje digne ga i strpa u džep. Opet je imao svoje svjedočanstvo. Tko bi mogao opisati radost Putnika?! Ta ono je bilo osiguranje njegova života i njegova prijema u priželjkivanu luku. Zahvalio se Bogu, koji je njegov pogled usmjerio na pravo mjesto i u suzama radosnicama ponovo je krenuo na put.

I ako se velikom žurbom penjao na brdo, sunce je ipak zašlo prije nego što je stigao na vrh. Iznova se sjetio svog grijeha i uzviknuo: „O, grešnog li sna! Zbog tebe me je zatekla noć! Moram putovati bez sunčeva svjetla. Mrak pokriva moje stope. Zbog mog grešnog sna moram slušati krikove prestrašenih bića!” - Sjetio se i onoga što su mu Nepovjerljivko i Straško ispričali; kako su se od pogleda lavova užasnuli. I tako je govorio sam sebi: „Ove zvjeri noću odlaze u lov. Ako me ovdje u tami sretnu, kako ću im umaći? Neće li me iskidati na komade? ”

S takvim mislima išao je svojim putem. Dok je tako oplakivao svoju nesretnu grešku, podiže svoje oči i, gle, pred njim se nalazio divan zamak, koji se je zvao Raskošnost. Ubrzao je korake, da bi ondje možda još našao konačišta. Nije išao dugo kad stiže jednom veoma uskom putu, koji više nije bio daleko od vratareva stana. Ali ovdje on ugleda dva lava koji mu prepriječise put. „Eto sada opasnosti, koja je Nepovjerljivka i Straška natjerala u bijeg”, mislio je. (Lavovi su bili vezani lancima, ali on lance nije vidio). Pun straha zastao je. Pošto ništa drugo nije mogao očekivati osim smrt pod zubima ovih divljih zvijeri, naumi okrenuti se. To opazi vratar koji se zvao Budniković. Iz svoje kućice on mu vikne: „Da li je tvoja snaga tako mala? [5] Ne boj se lavova! Oni su na lancu i leže ovdje zato da iskušaju vjeru Putnika. Drži se sredine puta i ništa ti na žao neće učiniti”.

Drhčući pođe napred, držeći se sredine onako kako mu je vratar savjetovao. Lavovi su na nj rikali, ali ga nisu povrijedili. Kličući od radosti i plješčući rukama požuri k vratima kod kojih je stajao vratar.

„Gospodine, čija je ovo kuća? ” upitao je. „Mogu li ove noći ovdje prenoćiti? ”

„Ovu kuću”, odgovori vratar, „sagradio je Gospodar brda za odmor i sigurnost Putnika. Ali, otkuda ti dolaziš i kuda te vodi put? ”

Kršćanin: „Dolazim iz grada Propast i putujem na goru Sion. Pošto je sunce zašlo, htio bih, ako je moguće, ovdje prenoćiti”.

Vratar: „Kako se zoveš? ”

Kršćanin: „Sada se zovem Kršćanin. Ranije sam se zvao Izgu bljeni. Pripadam Jafetovom plemenu kojemu Bog dozvoljava prebivati pod šatorima Semovim” (Postanak 9:27).

Vratar: „Ali, zašto dolaziš tako kasno? Ta, sunce je već zašlo”.

Kršćanin: „Došao bih već ranije, da jadan u sjenici na obronku brda nisam zaspao. I

unatoč toga stigao bih ranije, da u snu nisam izgubio svoje svjedočanstvo. Bio sam već na vrhu brda kada sam opazio da ga nemam. Ožalošćenog srca vratio sam se mjestu gdje sam bio zaspao. Ondje sam ono što sam bio izgubio opet našao. Tako sam, dakle, sada stigao ovamo”.

„Vrlo dobro”, reče vratar, „pozvat ću jednu od djevica ove kuće, koja će te, ukoliko je tvoja izjava točna, po običaju ove kuće upoznati te s ostalim članovima obitelji”. Vratar Budniković pozvoni i na vratima se odmah pojavi Uviđavnost, plemenita djevica, i upita zastoje zove.

„Ovaj čovjek”, reče vratar, „iz grada Propast putuje na goru Sion. Pošto se umorio i jer gaje stigla noć želi ovdje prenoćiti. Re kao sam da ću te pozvati. Ako hoćeš govori s njim i nakon toga uradi onako kako se tebi po pravilu ove kuće učini za dobro”.

Ona ga upita otkuda dolazi i kuda ide i kako je došao na ovaj put; što je na tom putu vidio i što gaje na njemu snašlo. Odgovorio je na sva pitanja i ispričao je svoje doživljaje. Konačno ga upita kako se zove. On reče da se zove Kršćanin. Izrazio je svoju radost što ovdje može prenoćiti, tim više, što je saznao da je Gospodar ovog brda tu kuću podigao za odmor i sigurnost Putnika.

Na to se ona ovlaženih očiju nasmiješi i nakon kratke stanke reče: „Pozvat ću još dvoje ili troje od ukućana”. Na to požuri k vratima i zovnu Mudrost, Strah Božji i Ljubav da dođu. Nakon kratkog razgovora ovi ga uvedu k ostalim članovima obitelji. Neki od njih mu pristupiše već kod kućnog praga i izraziše mu dobrodošlicu rekavši: „Uđi unutra, blagoslovljeni od Gospoda! (Postanak 24:31). Ovu kuću je Gospodar brda sagradio s namjerom da ugosti Putnika kao što si ti”. On im se na to pokloni i pođe s njima u kuću. Nakon što je ušao i sjeo, pružiše mu piće za okrjepu i zaključiše da vrijeme do večere provedu u međusobnom izgrađivanju. Strah Božji i Mudrost, kao i Ljubav bile su za to predviđene. Tako se razvio slijedeći razgovor:

Strah Božji: „Dakle, dragi Kršćaninu, kad već imamo radost da te za ovu noć imamo u našoj kući, dopusti da vrijeme dobro iskoristimo za našu međusobnu korist i pobožnost. Hajde da razgovaramo o onome što si za vrijeme svog putovanja doživio”.

Kršćanin: „Od srca rado! Prija mi vaše zanimanje o meni i mojim doživljajima!”

Strah Božji: „Što je bio prvi povod koji te je pokrenuo da izabereš takav život Putnika? ”

Kršćanin: „U moje uho dopro je zov opomene koji je prodro do srži mojih kostiju. Taj zov me je protjerao iz rodnog grada. Naime, čuo sam o neizbježnoj propasti koja će me snaći ako u njemu ostanem”.

Strah Božji: „Kako si prilikom odlaska krenuo upravo ovim putem? ”

Kršćanin: „U tome vidim vodstvo Božje. Kada sam pun straha bježao od propasti, nisam znao kuda trebam krenuti. Dok sam tako drhćući i plaćući stajao, došao je u pravi trenutak neki čovjek koji se zvao Propovjednik. Ovaj me je uputio k uskim vratima

ma, koja inače nikad ne bih pronašao. Tako sam došao na put koji me je izravno doveo ovoj kući”.

Strah Božji: „Zar nisi svratio u kuću Tumača? ”

Kršćanin: „Da! Ondje sam vidio stvari koje su se u moje srce neizbrisivo ucijepile. Osobito tri. Kako Krist, da osujeti sotonine namjere, u srcima ljudi održava djelo milosti; kako je neki čovjek zbog svog grijeha izgubio nadu u Božju milost; i onda čovjek koji je u snu mislio daje nastupio Sudnji dan”.

Strah Božji: „Da li ti je ispričao svoj san? ”

Kršćanin: „Da, bio je to užasan san. Srce mi se presjeklo, dok mi gaje pričao. No, ipak se radujem što sam ga čuo”.

Strah Božji: „Je li to sve što si u kući Tumača čuo? ” Kršćanin: „Ne. Uzeo me je za ruku i odveo nekoj divnoj pa

lači. Vidio sam kako njeni stanovnici u zlatnim haljinama šecu ovamo i onamo, i kako je neki hrabri čovjek došao i krenuo na oboružanu stražu koja mu je priječila pristup u palaču. Ali, on je slijedio glas koji ga je pozivao da uzme u posjed vječnu slavu. Videći sve to, srce mi je bilo pokrenuto, i rado bih ostao dulje u kući tog dobrog čovjeka, ali, predamnom je bio još dugačak put”.

Strah Božji: „Što si još na putu vidio? ”

Kršćanin: „Odmakavši samo komad puta, ugledah nekoga

tko je sav okrvavljen visio na drvetu. Već sam pogled na njega bio je dovoljan da mi se breme koje sam do onda uzdišući nosio, odveže i spadne s ramena. Za mene je to bilo čudo, jer tako nešto nikada ranije nisam vidio. I dok sam tako ondje stajao i prikovanog pogleda gledao na njega, iznenada me okružiše tri sjajne prilike. Jedna od njih mi reče: 'Oprošteni su tvoji grijesi!' Druga je s mene skinula prnje i dala mi ovu izvezenu haljinu u kojoj me sada vidiš. Treća je na moje čelo utisnula znak i dade mi ovu zapečaćenu preporuku”. (Na to iz džepa izvuče svoje svjedočanstvo i pokaže ga).

Strah Božji: „Da li je to sve što si vidio? ”

Kršćanin: „To, što sam do sada ispričao, sačinjava jezgru

mojih doživljaja. Svakako, vidio sam i druge stvari. Naime, tri čovjeka: Glupavka, Ljenivka i Tvrdoglavka, gdje nedaleko puta kojim sam prolazio, leže okovanih nogu i spavaju. Misliš li da sam bio kadar probuditi ih? Vidio sam također i Formalistu i Licemjera kako preskaču zid kako bi došli — kako su oni kazali — na put koji vodi na goru Sion. No, uskoro obojica zalutaše, kako sam to već ranije rekao. Ali, oni to nisu htjeli vjerovati. Kraj svega toga nije bilo lako uspeti se na ovo brdo; nije bilo lako proći kraj lavova. Istini za volju, da nije bilo onog dobrog čovjeka, vratara, koji je stajao na vratima, ne znam, ne bih li se na kraju ipak vratio. Sada pak zahvaljujem Bogu što sam dovde stigao. Zahvaljujem i vama na ljubaznom prijemu”.

Mudrost: „Ne misliš li ponekad na svoje zemljake? ”

Kršćanin: „Da, ali s velikim bolom i stideći se. Zaista, da sam osjetio čežnju za svojim zavičajem, okrenuo bih se i vratio, a prilike za to sam imao; ali ja težim za boljom, to jest, za nebeskom domovinom” (Hebr. 11:15-16).

Mudrost: „Ne nosiš li na sebi još mnogo toga od svoje stare prirode? ”

Kršćanin: „Nosim, ali protiv svoje volje; naročito pak svoje tajne tjelesne želje u kojima svi moji zemljaci kao i ja uživamo. No, sada mi je sve to samo muka. Kad bih samo mogao – a što želim – protjerao bih sve to iz mog srca. Ali, kad hoću činiti do bro, zlo mi se nameće” (Rim. 7:15-21).

Mudrost: „Ne čini li ti se ponekad, kao da su stvari koje te inače navode na zlo, već savladane? ”

Kršćanin: „To se rijetko događa, ali kad se dogodi, onda su to blaženi trenuci”.

Mudrost: „Sigurno se još sjećaš onoga što ti je ponekad pomoglo da savladaš svoje kušnje? ”

Kršćanin: „Da, kada pomislim na ono što sam na križu vidio; kada promatram haljinu koju mi je poklonio Gospod; i ako bacim pogled u Bibliju koju nosim u svojoj torbi; ili kada mislim na mjesto kamo idem; onda se osjećam kao da su sve kušnje savladane”.

Mudrost: „Zašto je tvoja čežnja za gorom Sion tako velika? ”

Kršćanin: „Kako me možeš samo tako nešto pitati? Ondje se nadam vidjeti Onoga koji je mrtav visio na križu, a sada živi u vijek vjekova. Ondje se nadam osloboditi svega što me sada muči i napastuje. Ondje više nema smrti. Ondje ću živjeti u najljubav- znijem i najplemenitijem zajedništvu. Želim biti s Gospodom koga volim i koji me je oslobodio mog tereta. Umorio sam se od bolesti mog srca! Čeznem onamo gdje neću morati umrijeti, gdje ću hoditi među onima koji neprekidno usklikuju: 'Svet, svet, svet Bog, Gospodar, Svemogućí!' (Otkr. 4:8).

Za vrijeme tog razgovora Ljubav se približi Kršćaninu i upita ga: „Jesi li oženjen? ”

Kršćanin odgovori: „Imam ženu i četvero djece”.

Ljubav: „Zašto ih nisi poveo sobom? ”

„O”, uzvikne Kršćanin i na oči mu izbiše suze, „kako rado bih to bio učinio! No, svi su oni jako bili protiv ovog mog puta”.

Ljubav: „Trebao si ih nagovoriti, ukazati im na veliku opasnost koja ih čeka ako ostanu”.

Kršćanin: „To sam i uradio. Ispričao sam im kako mi je Bog objavio da će se naš grad uništiti, ali njima je to bilo smiješno. Nisu mi vjerovali”.

Ljubav: „Jesi li molio Boga da blagoslovi riječi koje ćeš im kazati? ”

Kršćanin: „Da, vruće sam se molio. Trebaš znati, da su mi moja žena i djeca veoma draga”.

Ljubav: „Jesi li im otkrio svoju žalost i strah radi očekivane propasti? Da li im je propast vašeg grada jasno bila predočena? ”

Kršćanin: „Da, jako jasno. Vidjeli su kako neutješno plaćem i drhćem zbog Suda koji je visio nad našim glavama, ali sve to nije ih pokrenulo da skupa samnom bježe”.

Ljubav: „Što su naveli kao razlog što s tobom nisu htjeli poći? ”

Kršćanin: „Što da kažem? Moja žena nije htjela ostaviti ovaj svijet, a moja djeca su robovala nerazumnim strastima ovoga svijeta. To ih je, sad jedno, sad drugo zadržavalo. Zato sam morao poći sam”.

Ljubav: „Da se nisu spotakli o tvoj sablažnjivi život pa zbog toga nisu htjeli poslušati? ”

Kršćanin: „Ne mogu se, doduše, pohvaliti svojim životom, jer sam svjestan svojih pogrešnih koraka. Znam, da čovjek svojim ponašanjem lako sruši ono, što je ozbiljnim naučavanjem i izlaganjem želio postići. Smijem i to reći: Do kraja sam se čuvao učiniti bilo što nepriličnoga, što bi ih od tog puta moglo zadržati. Zato su i kazali, da sam previše strašljiv i da se odričem nekih stvari u kojima oni ne vide nikakva zla. Ako ih je bilo što zadržalo, onda je to bio moj veliki strah, da ne bih zgriješio svom Bogu, ili mom bližnjemu učinio neku nepravdu”.

Ljubav: „Razumije se! Od davnine je to tako, jer je i Kain ubio svoga brata zato, što su njegova djela bila zla, a brata mu pravedna (1. Iv. 3:12). Ako su tvoja žena i tvoja djeca o to se spotakla, onda oni time pokazuju da se ne žele pomiriti s Bogom. Ti si čist od njihove krvi”. [6]

U takvom razgovoru stiglo je i vrijeme večere, na koju su Kršćanina sa mnogo pažnje pozvali. Stol je bio pun izabranih jela i čistog vina u kome nije bilo alkohola, [7] i sav razgovor kod stola odvijao se o Gospodaru gore: o svemu onome što je uradio i za koju svrhu je tu kuću sagradio. Iz toga što su kazali, mogao sam shvatiti da je On bio veliki i pobjednički vojskovođa i daje, ne bez velike opasnosti za sebe, pobijedio onoga u čijoj vlasti je smrt. [8] „Upravo zato”, kazao je Kršćanin, „naročito ga i volim, jer, kako sam čuo, a tako i vjerujem, učinio je to tako što je prolio svoju dragocjenu krv, i to iz čiste ljubavi prema čovjeku. Zato to njegovo djelo milosti ovjenčava slava”.

Osim toga, bilo je među ukućanima onih koji su s Njim razgovarali otkako je na križu umro. Iz njegovih su usta čuli da On Putnike toliko voli, da se takvog od istoka pa sve do zapada ne može naći. Tvrdili su da je za spasenje siromašnih sam sebe osiromašio [9] odrekao se svoje slave i da su ga čuli gdje je kazao, da na gori Sion 10 ne želi sam stanovati. Da, još su dodali, daje mnoge Putnike učinio kneževima i ako su po prirodi bili rođeni prosjaci, a njihov početak i njihovo porijeklo ravno prašini. 11

Razgovor je trajao duboko u noć. Nakon što su se preporučili zaštiti Gospodara, krenuše na počinak. Putnika odvedoše u pro stranu gornju sobu od koje su se prozori otvarali prema sunčevu izlasku. Soba se zvala: „Mir”. Nakon blagog odmora, probudi se u zoru te zapjeva:

Isuse, utočište, Ti umrije za me rad'.
Ti temelj moj si stalan na kome gradim sad.
Tu mirno čekat hoću dok noćni prođe san,
u vječnosti dok svane prejasan Božji dan.

Htio je zatim krenuti dalje, ali ga prijatelji zamoliše da prethodno još upozna osobitosti njihove kuće. Prvo su ga odveli u arhiv, gdje su mu između svih starijih povelja pokazali rodo slovlje Gospodara, iz koje se moglo vidjeti daje On Sin Pravednoga, rođen prije vječnih vremena.¹² Tu se vodio i iscrpan dnevnik o svim njegovim djelima, kao i imena mnogih stotina koje je uzeo u svoju službu i koje je - nakon što su izvršili što im je bilo povjereno – premjestio u stanove koji, kako dužinom vremena pa tako i prolaznošću prirode, nisu razoreni.¹³

Također su čitali o djelima dostojnima pažnje, koje su neke njegove sluge izvršile. O tome kako su potčinili kraljevstva, ispo slovali pravdu, postigli obećanja, lavovima začepili usta, ugasili žar ognja, izbjegli oštrici mača, u slabosti bili jaki, u borbi bili silni i nagnaše u bijeg neprijateljske redove (Hebr. 11:33-34).

U drugim poveljama kuće pokazali su mu, kako je Gospodar spreman svakoga primiti u svoju milost, pa makar da je njega samoga i njegovu stvar na najpogrdniji način vrijeđao. Upoznao je tu još mnoge druge stvari: staro i novo, iz prošlosti i sada- šjosti, prijetnje i obećanja, koja će se jednim ovako, drugima onako ispuniti; njegovim neprijateljima na zaprepaštenje i užas, a Putnicima na osvježenje i utjehu.

Slijedećeg dana odveli su ga u dvoranu oružja, koje je Gospo dar pripremio Putnicima: mačeve, štitove, kacige, grudne oklope, štitnike za noge i t. d. Sve to oružje nije zastajevalo i bilo gaje toliko, da se njime moglo za službu Gospodaru naoružati toliko ljudi, kao što je zvijezda na nebu (Ef. 6:10-18).

Pokazali su mu i neke alatke s kojima su neke njegove sluge načinile divne stvari, Mojsijev štap, čekić i klin kojim je Jaela usmrtila Siseru, trube i baklje s kojima su Gideon i njegova četa nagnali Midijance u bijeg. Pokazali su mu Samgarov štap s kojim je dotukao šest stotina Filistejaca, kao i magareću čeljust kojom je Samson pobio tisuću ljudi. Zatim, pračku i kamen kojom je David srušio Golijata. Isto tako i mač s kojim će Gospodar usmrtiti čovjeka grijeha, i to onda kada će On krenuti po svoj plijen. Bilo mu je dopušteno vidjeti još mnoge druge divne stvari, zbog kojih se Kršćanin jako radovala. Nakon svega toga krenuše na počinak.

Tada u snu vidjeh kako se slijedećeg jutra spremao da nastavi svoj put. Ali, oni ga zamoliše da ostane još do slijedećeg dana. „Jer hoćemo”, kazaše, „da ti – ukoliko će biti vedro – pokažemo Krasna brda, što će te za tvoj daljnji put još više okrijepiti, jer su ona bliže željenoj luci od mjesta u kojem se sada nalaziš”.

On je pristao.

Slijedećeg jutra odveli su ga na ravan krov kuće i pozvali ga da pogleda na jug. I gle, na velikoj udaljenosti ugleda planinski predio bogat šumama, vinogradima, lijepim perivojima, cvjetnja- cima, potocima i vodoskocima - da, zaista, prekrasna slika.¹⁴

Kršćanin upita za ime tog kraja. „To je”, rekoše, „Emanu- elova zemlja, koja, kao i ovo brdo pripada svim Putnicima. Kada onamo budeš stigao, moći ćeš vidjeti vrata nebeskog grada. To će ti pokazati pastiri koji ondje žive”.

No, došao je konačno i čas rastanka. Ali, prije nego što otpustiše Putnika, pođoše s njim još u dvoranu oružja. Kad je stigao u nju, naoružali su ga od glave do pete s iskušanim oružjem za bitke koje će na svom putu morati izvojevati.

Tako naoružan od glave do pete izašao je sa svojim prijateljima iz kuće. Na vratima upita vratara nije li vidio proći neko Putnika.

On odgovori: „Da”.

„Nisi li ga prepoznao? ” upita Krščanin.

On reče: „Upitao sam ga kako se zove, i on mi reče da se zove Vjerko”.

„O”, uzvikne Krščanin iznenađen i radostan, „toga poznam; to je moj zemljak, najbliži moj susjed, dolazi iz grada Propast. Da lije daleko odmakao? ”

„On je sada stigao k podnožju brda”, odgovori vratar.

„Gospodar da bude s tobom, dragi prijatelju!” reče Krščanin vrataru, „i neka te blagoslovi za sva dobra koja si mi učinio!”

On htjede oprostiti se, ali Smjernost, Strah Božji, Ljubav i Mudrost odluče da ga otprate do podnožja brda. Tako krenuše zajedno nastavivši svoje ranije razgovore, sve dok nisu stigli k mjestu gdje se brdo gotovo okomito spuštalo.

Tada Krščanin reče: „Koliko je bilo teško uspeti se na ovo brdo, tim opasnije mi izgleda s njega sići”.

„Da”, potvrdi Mudrost, „čovjeku teško pada spustiti se u dolinu Poniznost, što ti sada činiš, a da se ne udariš ili posrneš. Zato smo i htjeli otpratiti te dole”.

Kršćanin se veoma oprezno spuštao, ali se ipak jedno do dva puta poskliznuo.

Prispjevši na podnožje brda, odani prijatelji ga opskrbiše kruhom, vinom i suhim grožđem i pustiše ga da pođe svojim putem.

Kako će biti nama kad se jednom po dugom putu strese zemski prah? Kako će biti našem duhu žednom kad dođe vrelu gdje je radost sva; kada sa umorne i brižne glave na rajskom pragu otaremo znoj; kad nam se prvi traci sunca jave, kojim se sjaji vječni prijesto Tvoj?

Kako će biti nam u času tome

kad začujemo dragog Oca glas:
 „Dođite djeco, ka izvoru mome,
 svu milost svoju izlit ću na vas!”
 Kako će biti zora kad zablista
 i maglu strese svako s oka svog
 i oči naše ugledaju Krista
 u punom sjaju pored Oca svog?

Kako će biti nam u Božjem stanu?
 Što nikad um nije zamislio,
 u svetom miru, u beskrajnom danu
 vječita radost naš će biti dio.
 Stog borimo se, ne dajmo se smesti,
 uzdignimo se cilju duha svog.
 Po uskoj otsad hodat ćemo cesti,
 jer znamo što nam svim' pripravi Bog.

No. Footnotes of last chapter

- [1] Neće više gladovati i žednjeti, neće ih mučiti žega ni sunce, jer vodit će ih onaj koji im se smiluje, dovest će ih k izvorima vode (Iz. 49:10).
- [2] Put je bezbožnika kao mrkli mrak: ne znaju o što će se spotaknuti (Izreke 4:19).
- [3] Imam protiv tebe što si svoju prvu ljubav ostavio. Sjeti se odakle si pao, obrati se! Ne budeš li bdio, doći ću kao lopov, i sigurno nećeš znati u koji ću te čas iznenaditi (Otkr. 2:4, 5; 3:3).
- [4] Ne pripadamo noći niti tami, prema tome, ne spavajmo kao ostali, već bdijmo i budimo trijezni! Koji spavaju, noću spavaju. Mi koji pripadamo danu budimo trijezni! Obučimo se u oklop, to jest u vjeru i ljubav i u spasonosnu nadu kao u kacigu (1. Sol. 5:6 - 8).
- [5] Zašto se toliko strašite? Kako nemate vjere? (Mk. 4:40).
- [6] Kad opomeneš bezbožnika, a on se ne odvrati od bezakonja i od zla puta svojega, on će umrijeti zbog svoje krivice, a ti ćeš spasiti svoj život (Ezek. 3:19).
- [7] I Gospod nad vojskama spremi će svima narodima na ovoj gori gozbu od pretilina, gozbu od izvrsna vina, od pretiline sočne, od vina staložena (Iz. 25:6).
- [8] Krist nam postade sudionik u tome da smrću, uništi onoga koji ima vlast nad smrću, to jest, đavla i da oslobodi sve koji cijeli život bijahu podvrgnuti ropstvu strahom od smrti (Hebr. 2:14 - 15).
- [9] Poznato vam je milosrđe Gospoda našega Isusa Krista, kako je radi vas od bogataša postao siromah da vi postanete bogataši njegovim siromaštvom (2. Kor. 8:9). Nego se nje lišio uzevši narav sluga i postavši sličan ljudima. . . ponizi sam sebe postavši poslušan do smrti, i to do smrti na križu (Fil. 2:7-8).
- [10] Gdje budem ja bit će ondje i moj sluga (Iv. 12:26).
- [11] Diže slabića iz prašine, iz bunjišta izvlači uboga, da ih posadi s knezovima i da im odredi počasna mjesta (1. Sam. 2:8)).
- [12] U knjizi proroka Danijela riječ je o Bogu - Stvoritelju kao Pradavnome (Dan. 7:13). Isus Krist je savršena slika Boga nevidljivoga, prvo- rođenac svakoga stvorenja (Kol. 1:15), njegov je iskon od davnina, od vječnih vremena (Mih. 5:1).
- [13] U kući Oca moga ima mnogo stanova. . . vratit ću se da vas uzmem k sebi i davi budete gdje sam ja (Iv. 14:2, 3).
- [14] Pravedni će prebivati u visinama, tvrđe na stijenama bit će mu utočište, imat će dosta kruha i vode će mu svagda dotjecati (Iz. 33:16).

KRŠĆANIN U DOLINI PONIZNOSTI I SMRTNOGA STRAHA

Kao što u snu vidjeh, Kršćanin je išao kroz Dolinu poniznosti. Prešao je tek malen dio puta, kada ga presretne Apolion, anđeo Bezdana (Otkr. 9:11). Kršćanina zato spopade vrlo velik strah. Da li da se okrene i pobjegne, ili da mu se odupre? Koliko da je i strahovao za svoj život, ipak je pronašao za najbolje, da svoje spasenje potraži u borbi a ne u bijegu; jer bi tako vatrene strijele tog zlikovca mogli probiti njegova nezaštićena leđa. Zato se odluči suprotstaviti mu se te tako izvojevati prolaz. Sam sebi je rekao: „Ako ne bih imao ništa drugo u vidu osim izbjavljenja svog života, i onda bi bilo najbolje da ne bježim”.

Tako krene napred, a tako i Apolion na njega. Samo od pogleda na to čudovište, podilazila ga je jeza. Bio je pokriven ribljim ljuskama. Krila je imao poput zmaja (čime se jako ponosio), noge kao medvjed, a iz njegove utrobe izbijao je oganj i dim; a njegova usta ličila su na lavlje ralje. Kršćanina je pogledao pogledom punim prezira i svireposti. Poče ga ispitivati: „Otkuda dolaziš i kuda ideš? ”

Kršćanin odgovori: „Dolazim iz grada Propast, iz mjesta svakojakog zla, i idem u grad Sion”.

Apolion: „Znači, ti si moj podanik. Sva ova zemlja je moja. Ja sam njen knez i bog. Zašto bježiš od svog kralja? Da nemam nade, da mi još uvijek možeš biti od koristi, jednim udarcem spravnao bih te sa zemljom”

Kršćanin: „Ja sam se, doduše, u tvom kraljevstvu rodio, ali je služba koju si mi dao bila tvrda i od tvoje plaće nije se moglo živjeti; jer je plaća za grijeh smrt (Rim. 6:23). Zato, došavši u zrelije godine, vruće sam želio promjenu”.

Apolion: „Ni jedan knez, niti gospodar, ne otpušta samo tako svoje podanike. Ni ja te neću - neka to znaš – tako lako pustiti. Što se pak tvoje službe tiče, kao i plaće, na što se žališ, ti se sada lijepo sa mnom vrati i sve što naša zemlja pruža bit će tvoje!”

Kršćanin: „Ja sam se već drugom Gospodaru, naime Kralju nad kraljevima obećao; kako da se sada tako olako opet tebi vratim, a da ostanem pošten čovjek? ”

Apolion: „Ti ćeš, kako to poslovice kaže, stići iz zla u gore, jer je dnevna pojava da oni, koji se izdaju za njegove sluge, nakon kratkog vremena od njega pobjegnu i meni se vrate. [1] Učini i ti tako i sve će biti dobro”.

Kršćanin: „Dao sam mu svoju riječ; zakleo sam mu se na vjernost. Ako ga ostavim, onda kao otpadnik i izdajnik zaslužujem smrt”.

Apolion: „Isto to si i meni uradio, a ipak, preći ću preko svega, ako se vratiš”.

Kršćanin: „To što sam se tebi zarekao, učinio sam kao maloljetnik. Moj Gospodar, pod čijom zastavom sada stojim, može me razriješiti obećanja datog tebi, isto tako kako mi je sve oprostio što sam kao tvoj sluga činio. Otvoreno ti kažem, zločinče jedan, Apolione, mnogo mi je draža njegova služba, njegova plaća, njegove sluge,

njegovo gospodstvo, njegov narod i njegova zemlja, nego li ono što mi ti nudiš. Zato, makni mi se s puta! Ostajem kod toga: njegov sam sluga i njega ću slijediti”.

Apolion: „Razmisli o svemu još jednom hladnokrvno. Pomisli na ono što te sve još na tom putu može sresti. Sigurno ti nije nepoznato, da njegove sluge većinom loše završavaju, i to zato što ostaviše moje putove i što djeluju protiv mene. [2] Koliko njih je umrlo užasnom smrću! Kažeš daje bolje služiti njemu nego li meni, a gle, on još nikada nije napustio grad da bi samo jednog svog slugu izbavio iz mojih ruku. Ali sav svijet zna kako često sam svoje vjerne sluge, bilo lukavstvom, bilo silom, izbavio iz njegovih ruku. Tako ću i tebe osloboditi”

Kršćanin: „Uskrati li mi on svoju pomoć za neko vrijeme, čini to samo zato, da ispita ljubav i vjernost svojih. To što ti na zivaš lošim svršetkom, oni drže za naročitu milost svog Gospodara; jer im nije toliko stalo do sadašnjeg izbavljenja, koliko do ne beskog preobraženja kada će Gospodar doći sa svim anđelima i u svoj svojoj slavi”.

[3]

Apolion: „Ti si se već njemu iznevjerio; kako se još možeš nadati nagradi? ”

Kršćanin: „U čemu sam mu bio nevjeran? ”

Apolion: „Već na početku tvog putovanja bio si obeshrabren i umalo da se u močvari Očajnici nisi utopio. Išao si krivim putovima da bi se riješio svog bremena, umjesto da u miru čekaš po moć od svog Kneza. Pao si u grešan san i izgubio si dragocjenost koju si imao. Kada si ugledao lavove bio si spreman okrenuti se, a kada pričaš o svojim doživljajima, činiš to zato da bi te ljudi pohvalili”.

Kršćanin: „Sve to i mnogo drugo još što ti je izmaklo, istina je, ali Kralj koga štujem i kome služim, milostiv je i mnogo prašta. Pokraj svega toga, sve te mane su nadamnom gospodarile već u tvojoj zemlji, gdje sam se na njih navikao. Pod tim teretom sam uzdisao i plakao i moj Gospodar mije poklonio oprostjenje i mir”.

„Neprijatelj sam tog Kralja”, vikao je razjaren pali »anđeo sotone, – „mrzim njega, njegove zakone i njegov narod. Došao sam s tobom boriti se!”

Kršćanin mu uzvрати: „Čuvaj se, Apolione i razmisli što činiš, jer ja se nalazim na kraljevskom ratničkom pohodu i na svetom putu. Zato odstupi od mene!”

Tada se Apolion ispriječi preko čitavog puta i reče: „Ni najmanje se ne plašim. Spremi se umrijeti! Zaklinjem se bezdanom pakla: Ti nećeš proći dalje, ovdje će biti kraj tvom životu!” Rekavši to, odape vatrenu strijelu na njegove grudi. Međutim, Kršćanin podiže štit te tako izbjegne opasnosti. Brzo trže mač i spremi se za borbu, dok neprijatelj na njega navali obasipajući ga strijelama poput pljuska. Kršćanin se hrabro borio, dok na kraju zbog rane na glavi, ruci i nozi nije morao uzmaći.

Apoliona to ohrabri pa žešće navali. U to se i Kršćaninu vrati snaga i muški se odupre. Satima je trajala ova žestoka borba. Uslijed zadobivenih rana već jako oslabljen, Kršćanin je konačno bio sav iznemogao. Njegov neprijatelj videći to, još žešće je navaljivao. Poče se njime hrvati i obujmivši ga velikom snagom baci ga na zemlju. Kršćaninu ispade mač iz ruku. Siguran u pobjedu, Apolion vikne: „Sad si

zasigurno moj!" Skoro ga je zdrobio. Kršćanin je očajavao za svoj život. Ali, prije nego što mu je anđeo sotonin mogao zadati smrtni udarac, pruži svoju ruku i dohvati mač. Bog ga ojača i on likujući viknu: „Ne raduj se mome zlu, dušmaninu; ako sam pao, ustat ću!” (Mih. 7:8). U istom trenutku zada Apolionu takav udarac, da se ovaj smrtno ranjen povuče. Kad to vidje Kršćanin, još jednom vikne za njim: „U svem ovom sjajno pobjeđujemo po onome koji nas je ljubio” (Rim. 8:37). Uskoro zatim Apolion je raširio svoja krila i odletio. Kršćanin ga više nije vidio. [4]

Tko to sam nije vidio i čuo, ne može ni zamisliti kako je Apolion za vrijeme borbe prodorno i zastrašujuće rikao i vikao poput zmaja, dok je Kršćanin iz dubine svoga srca uzdisao i jadi- kovao. Tek kad je shvatio da je svojim dvosjeklim mačem ranio Apoliona, radosno je pogledao na nebo. Bila je to najstrašnija borba koju sam ikada vidio.

Kada je sve bilo prošlo, Kršćanin reče: „Zahvalit ću se Gospodaru, koji me je izbavio od čeljusti lavovskih, koji mi je dao snagu u borbi protiv Pokvaritelja”. Stoga podiže glas i počeo pjevati:

Stari knez Bezdana, kipteći od bijesa,
protiv mene posla anđela svog;
naoružan strašnim silama pakla,
u nebo da spriječi mi put.
Izgubljen zavapih Tebi, Bože:
„U pomoć brzo meni se svrati!”
A Ti mač oštri u ruke mi dade
te poraz moj u pobjedu obrati!

Neka nevidljiva ruka pružila mu je lišće s drveta života, koje je položio na rane koje je zadobio u borbi. Brzo su se zacijelile. Malo se odmori i osvježi darovima koje je tik pred borbu dobio: kruhom i vinom. Ojačan te isukanog mača krene dalje. Svakog trenutka očekivao je novi napad. Ipak, bez borbe je prošao dolinom.

Na kraju ove, nadovezivala se druga, Dolina smrtnog straha; i pošto je put u nebeski grad vodio kroz nju, morao je Kršćanin i njome proći. Ova dolina bila je jednaka pustinji. Nju prorok Jeremija ovako opisuje: „Te nas vodaše kroz pustinju, po zemlji pustoj, jedva prohodnoj, po zemlji suhoj i mračnoj, po zemlji kojom nitko ne prolazi, niti se tko nastanjuje” (Jer. 2:6). Kao što ćemo vidjeti, Kršćaninu će ovdje biti još teže nego što mu je bilo u borbi s Apolionom.

Na ulazu u ovu dolinu sretoše ga dva čovjeka, bježeći u ve likoj žurbi. Bili su to potomci onih ljudi, koji su jednoć digli vik na Obećanu zemlju (Brojevi 13),

„Kuda tako žurno? ”, oslovi ih Kršćanin.

„Natrag, natrag!” vikali su; „ako ti je život mio, onda hodi s nama!”

Kršćanin upita: „Zašto? Što se to događa? ”

Oni odgovoriše: „Još i pitaš? Išli smo istim putem kao i ti; sve dotle dok smo mogli. I za malo pa povratka više ne bi bilo. Samo da smo još malo išli dalje, bili bismo

izgubljeni i ne bismo ti tu vijest mogli donijeti”.

„Ali, što vam se desilo? ” pitao je Kršćanin.

„Samo što nismo ušli u Dolinu smrtnog straha”, rekoše oni; „ali, na sreću gledali smo pred sebe i otkrili opasnost”.

Kršćanin upita: „Što ste tamo vidjeli? ”

Oni rekoše: „O, sama dolina je crna kao noć; aveti, dusi i zmajevi Bezdana vrve naokolo. Čuje se neprekidno zavijanje i vikanje kao od mnogo tisuća u lance okovanih; [5] mračni oblaci sakriše nebo i bez prekida smrt širi svoja krila nad dolinom. Ukratko, pravo je mjesto užasa, gdje je sve pusto i kaotično”. [6]

„Iz svega toga što ste mi kazali”, reče Kršćanin, „postalo mi je jasno, daje upravo to put koji vodi u zemlju mira”. [7]

neka je tvoj, naš nije!” Tim riječima krenuše natrag, otkuda su bili krenuli. Kršćanin s isukanim mačem krene napred, očekujući napad.

I vidjeh u svom snu, kako se s desne strane doline protezala duboka provalija, u koju se sunovratiše mnogi slijepci vodeći jedan drugoga. S lijeva pak prostirala se veoma opasna močvara, u kojoj i pravedan čovjek, ako u nju padne, ne nalazi dna. To je ona u koju je David pao, i bez sumnje on bi se u njoj i zadavio, da ga nije Onaj tko je moćan iz nje izvukao. [8] Što je Kršćanina dovelo u naročitu nepriliku bilo je to, što je put ovdje postao ta ko uzak da se močvara jedva mogla izbjeći. Ako je htio izbjeći močvaru, moglo se desiti da padne u provaliju. K tome ga je opkolila takva tama, da često nije znao kuda nogom stupiti. Tako je Kršćanin pun straha išao dalje. Čuo sam ga kako tužno uzdiše.

U sredini doline otvorilo se ždrijelo pakla, izbacujući užasnom bukom vatru i dim. Tu je zastao i promišljao, što da učini. Mačem se ovog puta nije mogao izbaviti; morao gaje gurnuti u korice i prihvatiti se drugog oružja: ustrajne molitve. [9] Čuo sam kako viče: „O Gospodaru, izbavi moju dušu!” (Psal. 116:4). Tako je prevalio velik komad puta, a oko njega lizali su plameni jezici. Čas bi odjeknuo prodoran krik, čas opet užasna tutnjava tako da su ga uši zabolile. Često je izgledalo da će ga sve to rastrgati na komade, ili da će poput blata na ulici biti zgažen.

Najednom mu se učini kao da ga progoni čitava četa neprija telja. Zastao je da razmisli i vagne što da radi. Da li se vratiti, ili ne? No, on se sjeti, daje sigurno već prešao polovinu te strašne doline i da je već mnoge opasnosti pobjednički savladao. Možda je — rekao je sam sebi — povratak opasniji od preostalog dijela puta. Zato se odluči ići dalje. Neprijatelji su se primicali sve bliže i bliže. Kad su ga već skoro susreli, on snažnim glasom vikne: „Idem u sili Gospoda, Gospoda!” (Psal. 71:16 — Karadžić), i neprijatelji pobjegoše od njega.

Za sve to vrijeme Kršćanin je bio toliko zbunjen da više nije mogao prepoznati ni svoj vlastiti glas. Prolazeći kraj ždrijela vatrenog bezdana, prišulja mu se neki zlikovac i šapnu mu u uho sablažnjive stvari. Učine mu se kao riječi vlastitog srca, i jer je mislio da je time vrijeđao Onoga koga je volio cijelom svojom dušom, to mu je

nanijelo duboku žalost. Nikako nije mogao ušutkati taj bogohulni glas, i ako je to vruće želio. Manjkala mu je prava razboritost, jer bi inače pokrio rukama uši; no on nije bio svjestan porijekla tih psovki.

Neutješšen prešao je tako dobar dio puta, kad najednom začu čovječji glas gdje mu govori: „Pa da mi je i dolinom smrti proći, zla se ne bojim, jer si ti sa mnom” (Psal. 23:4). Tome se vrlo obradovao, i to iz slijedećih razloga:

1. Mogao je zaključiti, da u toj dolini ima i drugih koji se boje Gospoda.
2. Mogao je, što više, spoznati, da je Bog bio s njim i u toj tami i nevolji. „Zašto On”, rekao je sam sebi, „ne bi bio isto tako i sa mnom, i ako to ne osjećam?”¹⁰
3. Mogao se nadati da će uskoro sresti suputnika, jer mora da nije daleko ispred njega odmakao.

Pošao je zato dalje vičući za putnikom, koji je išao ispred njega. Ali onaj nije znao što da odgovori, jer je i on mislio da je sam. Konačno je počelo svanjivati i Kršćanin počeo slaviti Gospoda: „On obrće mrak u zoru!” (Am. 5:8).

Kad se sasvim razdanilo, nije se mogao suzdržati a da se ne osvrne da vidi minule opasnosti, kroz koje je za vrijeme tame prošao. Tek sada je uočio stvarnu dubinu provalije na jednoj i opasnost močvare bez dna na drugoj strani. Vidio je i kako je staza koja se provlačila između ovih dviju opasnosti bila jako uska. U velikoj daljini mogao je još nazrijeti vampire, prikaze i zmajeve Bezdana. Po danu mu se ne približiše, ali mu se ipak javiše kako je napisano: „On dubinama razorkriva tmine i sjenu smrtnu na svjetlo izvodi”(Job 12:22).

Duboko dirnut vidio je da je od opasnosti ovog jezivog puta izbavljen. Tada je i sunce izašlo, velika milost za Kršćanina; jer, ako je prvi dio doline bio pun opasnosti, to je drugi dio moguće još opasniji. Odavde pa sve do kraja doline čekale su na Putnike tolike zamke, mreže i omče; toliko dubokih rupa, graba i klizavih mjesta na putu, da bi po tami bilo nemoguće proći; i da je imao tisuću života, sve bi ih ipak izgubio. Ali, sada je izašlo sunce i Kršćanin je radosno uzviknuo: „Njegov sjaj mi je nad glavom žižak, a kroz mrak me svjetlo njegovo vodilo” (Job 12:22).

U tom svjetlu stigao je do kraja doline. Ondje su ležale kosti, pepeo i unakažena ljudska tijela Putnika koji su ranije prolazili tim putem. Dok sam razmišljao što bi to moglo značiti, spazio sam pred sobom pećinu u kojoj su nekoć prebivala dva diva¹¹ koja su nasiljem i tiranijom na užasan način ubijali Putnike o čemu svjedoči njihova krv, kosti i pepeo.

Na moje veliko čuđenje, Kršćanin je bez naročito velike opasnosti sretno prošao ovu dolinu. Jedan od divova već je davno mrtav. Drugi, i ako još živi, zbog svoje visoke starosti i raznoraznih napada koje je pretrpio u mladim godinama, toliko je osla bio, da sada jedva što drugo može činiti, osim sjediti na ulazu svoje špilje i na prolazeće Putnike škrgutati zubima; te ih mrmljajući proklinje, sa šakom im se prijeti, jer se više ni pokrenuti ne može.

Kršćanin, dakle, neuznemirivan prođe svojim putem. Nije znao što da misli o tom

starom čovjeku koji je sjedio u pećini, a još manje nakon što mu je ovaj doviknuo: „Vi se nećete opametiti prije, dok vas još više ne bude spaljeno“. No, Kršćanin se nije uzrujavao, već bacivši pogled na nj, prođe kraj njega pjevajući – i ništa mu se nije dogodilo.

I da je svijet pun đavola
što žele nas proždrijeti.
Ne moramo se plašiti,
jer Isus ga pobijedi.
Knez tame bjesni sad,
al' nemojmo drhtat;
pretrpjet možemo
sve napasti i zlo,
jer Božja riječ ga slomi.

No. Footnotes of last chapter

- [1] Neki su već zašli s pravog puta i pošli za sotonom (1. Tim. 5:15).
- [2] Nemoj se bojati muka što te čekaju: đavo će ubrzo neke između vas baciti u tamnicu, da budete podvrgnuti kušnji i trpjet ćete. . . nevolju (Otkr. 2:10).
- [3] Kad se pojavi Krist, vaš život, tada ćete se i vi s njim pojaviti zaodjenuti slavom (Kol. 3:4).
- [4] Oduprite se đavlu, pa će pobjeći od vas! (Jak. 4:7).
- [5] U mraku sjedjahu i u tmni, sputani bijedom i gvoždima, jer su prkosili besjedama Božjim i prezreli naum Svevišnjega (Psal. 107:10, 11).
- [6] U zemlji tmine guste i meteža, gdje je svjetlost slična noći najcrnijoj (Job 10:22).
- [7] Mi ne pripadamo onima koji otpadaju da propadnu, nego onima koji vjeruju da spase dušu (Hebr. 10:39).
- [8] U duboko blato zapadoh, i nemam kamo nogu staviti; izvuci me iz blata da ne potonem, nek bezdan ne zatvori usta nada mnom! (Psal. 69:3, 15, 16).
- [9] Molite u jedinstvu s Duhom u svakoj prigodi, sa svakovrsnom prošnjom i molitvom (Ef. 6:18).
- [10] Uzdaju se u te koji znaju ime tvoje. . , jer ne ostavljaš onih što ljube tebe, o Gospode (Psal. 9:11).
- [11] Rimsko poganstvo i progon kršćana.

VJERAN SUPUTNIK I POBOŽNI BRBLJIVAC

Put Kršćanina vodio je sada preko jedne uzvišice, koja je bila navezena, da bi Putnici odavde mogli vidjeti svoj put. Dok se na njoj ogledavao, nedaleko sebe ugleda Vjerka. Jakim glasom vikne mu da ga pričeka. Vjerko se ogledne prema Kršćaninu te ovaj još jednom vikne koliko je samo mogao: „Čekaj, čekaj, želim te stići!”

„Ne”, odgovori Vjerko, „radi mi se o životu. Krvni osvetnik mije za petama!”

To je Kršćanina još više potaklo, te mu je, skupivši svu snagu, uspjelo Vjerka dostići; što više, prestići ga. Tako je posljednji postao prvi. Nije mogao sakriti osmjeh samodopadnosti, što je svom bratu oteo prvenstvo. Ali, neočekivano se spotakao i pao na zemlju, te je morao čekati da mu Vjerko pomogne ustati. Nakon toga, u bratskoj slozi krenuše dalje razgovarajući o onome što su na putu doživjeli.

Kršćanin je, dakle, počeo: "Dragi moj i ljubljani brate Vjerko! Jako sam sretan što sam te stigao i da je Bog u naša srca usadio istomišljenost, da sada možemo zajedno ići tim tegobnim putem.

Vjerko: "Nadao sam se, odani prijatelju, da ću već od našeg grada biti u tvom društvu, ali ti si u kratkom vremenu daleko odmakao. Tako sam taj dugi put sam morao preći”.

Kršćanin: „Nakon mog odlaska koliko si još ostao u gradu Propast? ”

Vjerko: „Sve do trenutka kada više ništa drugo nisam mogao čuti, nego da će naš grad uništiti ogranj s neba”.

Kršćanin: „O tome se govori? ”

Vjerko: „Da, jedno vrijeme su o tome svi govorili”.

Kršćanin: „I nitko osim tebe nije izbjegao opasnosti? ”

Vjerko: „I ako se o tome mnogo govorilo, kako sam već rekao, većina njih nije htjela vjerovati. Čuo sam ih kako s prezirom govore o tebi i o tvom očajničkom pothvatu (tako su nazvali tvoje putovanje). Ali ja sam vjerovao i još uvijek vjerujem da će naš grad od ognja i sumpora s neba propasti. Zato sam iz njega i pobjegao”.

Kršćanin: „Da li si nešto čuo o našem susjedu Voljnom? ”

Vjerko: „On je išao s tobom do močvare Očajnice. Govori se, da je i on u nju pao, i ako on to poriče. No, ja to ipak vjerujem, jer je od mulja bio sav prljav”.

Kršćanin: „Što su mu susjedi kazali? ”

Vjerko: „Od kako se je vratio postao je ruglo svima i jedva još može naći posla. Sada je s njim sedam puta gore. Bolje bi mu bilo da grada nikad nije napustio”.

Kršćanin: „Zašto su tako protiv njega kada i oni sami pogrdno govore o putu koji je on napustio? ”

Vjerko: „O, oni viču: 'Na vješala s njim! On je otpadnik! On nije ostao vjeran onome u što je vjerovao!' Mislim, daje sam Bog njegove neprijatelje pokrenuo protiv njega, i zato što je napustio Put, učinio gaje sprdnjom svijeta”. [1]

Kršćanin: „Zar nikada nisi s njim govorio, prije nego što si otišao? ”

Vjerko: „Jednom sam ga sreo na ulici, ali, prešao je na drugu stranu, valjda stideći se mene. Nisam mogao s njim govoriti”.

Kršćanin: „U početku sam imao nade u tog čovjeka, ali sad se bojim da će zajedno s gradom propasti, jer se na njemu ispunila poslovice koja govori: 'Pas se vraća na svoju bljuvotinu! Okupana se svinja vraća da se kalja u kaljuži!'” (2. Petr. 2:22).

Vjerko: „Toga se i ja bojim; ali, tko to može spriječiti? ”

Kršćanin: „Pustimo to, dragi moj Vjerko! Pričajmo radije o stvarima koje se nas tiču. Pričaj mi o tome što je tebe snašlo na putu, jer, siguran sam da ti se koješta dogodilo; a, ako ne, onda je to pravo čudo”.

Vjerko: „Kroz močvaru Očajnicu sretno sam prošao, u koju si ti, kako sam saznao, bio pao. Sretno sam stigao k Vratima. Sreo sam osobu koja se svala Sladostrasna. Zbog nje sam zapao u veliku opasnost”.

Kršćanin: „Dobro je što si se od nje izbavio. I Josipa je ona htjela uloviti, ali je, kao i ti, od nje pobjegao. [2] Skoro ga je to stajalo života. Što je tebi učinila? ”

Vjerko: „Jezik joj je tako sladak, da si to ne možeš predstaviti; jedino ako si to sam iskusio. Nastojala me je nagovoriti da pođem s njom obećavajući sve moguće radosti”.

Kršćanin: „Da, ali sigurno ne radosti dobre savjesti”.

Vjerko: „Sigurno razumiješ što ti želim reći: same prohtljive i tjelesne radosti”.

Kršćanin: „Hvala Bogu što si od nje pobjegao! 'Dubokajama usta su preljubnice, i na koga se Gospod srđi pada onamo' ” (Izreke 22:14).

Vjerko: „Da, samo što još ne znam da li sam joj sasvim pobjegao”.

Kršćanin: „Kako? Nisi valjda pristao na njezine želje? ”

Vjerko: „Ne, nisam se uprljao! Sjetio sam se stare uzrečice koju sam još davno čitao: 'Njene noge silaze k smrti, a koraci vode u podzemlje' (Izreke 5:5). Zato sam – da me njen pogled ne opčara – zatvorio oči. Rugala mi se zato, ali je pošla svojim putem”.

Kršćanin: „Da li si morao savladati još koju opasnost? ”

Vjerko: „Na podnožju brda Nevolja oslovio me neki vrlo star čovjek. Upitao me tko sam i kuda idem. Reкао sam mu da sam Putnik i da putujem u nebeski grad. 'Čini mi se da si pošten čovjek', rekao je, 'ne bi li htio kod mene stanovati? Dobro ću ti platiti'. Upitao sam ga za ime i za mjesto stanovanja. Starac mi je odgovorio: 'Zovem se Starac, a stanujem u gradu Prevara'. Pitao sam ga dalje za njegov posao i za plaću koju bi mi dao. 'Moj posao'. odgovori on, 'jesu svakojake naslade, a umjesto plaće jednom ćeš me naslijediti'. Pitao sam ga dalje za njegov dom i za njegove slugе. Svoj dom, rekao mi je, održava dragocjenostima iz čitavog svijeta, a vlastita mu djeca u njemu služe. 'Koliko djece imaš?' pitao sam ga. 'Imam samo tri kćeri', odgovori on; 'zovu se: Požuda, Želja očiju i Život na velikoj nozi (1. Iv. 2:16), i ako hoćeš mogu ti jednu dati za ženu'. Na kraju ga upitah: 'Kako dugo trebam kod tebe stanovati?' Odgovorio mi je: 'Sve do moje smrti'."

Kršćanin: „Kako si se na kraju oslobodio njega? "

Vjerko: „U početku sam bio sklon poći s njime, jer mi je njegov prijedlog odgovarao. Ali, razgovarajući s njime tako, pogledao sam na njegovo čelo i vidio sam gdje na njemu piše: 'Svucite staroga čovjeka s njegovim djelima!'" (Kol. 3:9).

Kršćanin: „I što je bilo s tobom dalje? "

Vjerko: „Te mi riječi poput ognja prodriješ u srce. Tada mi je bilo jasno: što god mi on i kazao, ma koliko i laskao, on će me, ako s njim i pođem, prodati kao roba. Zato mu rekoh da štedi s riječima jer nisam voljan prestupiti ni prag njegove kuće. Na to mi se rugao i prijetio da će nekoga poslati za mnom da mi ogorči put. Kad sam se okrenuo s namjerom napustiti ga, napao me je ubilačkom snagom. Izgledalo je kao da me želi rastrgati. Kako sam izmakao njegovim rukama, to ne znam. Kad sam već prevalio polovinu puta, ugledah kako netko brzinom vjetra juri za mnom. Upravo kod sjenice me je stigao".

Kršćanin: „Ah, upravo na tom mjestu gdje me je svladao san i gdje sam izgubio moje svjedočanstvo".

Vjerko: „Dopusti, dragi brate, da završim! Kad me je čovjek stigao, srušio me na zemlju i ostao sam ležati kao mrtav. Kad sam, ipak došao k sebi, upitah ga zašto sa mnom tako postupa. 'Grešniče vrijedan prokletstva', viknuo je glasom poput grmljavi ne, 'iz tvog srca još uvijek izviru zle misli, još uvijek ljubiš slasti ovoga svijeta. Ti si kandidat smrti!' – 'Ja jadan čovjek!' viknuh glasno, srca puna straha, 'tko će me izbaviti od ovoga smrtonosnog tijela?' (Rim. 7:24). 'Umjesto pravde udijeli mi milost svoju!' – 'Ja ne znam za milost', odgovori on i nema sumnje, ubio bi me, da nije netko došao i zapovijedio mu da me pusti".

Kršćanin: „Tko je to bio? "

Vjerko: „U početku ga nisam prepoznao; ali, kada je kraj mene prošao vidio sam tragove rana na njegovim rukama i na njegovoj strani. Iz toga sam zaključio da je bio naš Gospodar. Na to se počeh uspinjati na brijeg".

Kršćanin: „Onaj, tko te je pristigao, bio je Mojsije, čovjek Zakona. On nikoga ne štedi i nema milosti prema prestupnicima Zakona".

Vjerko: „Da, to znam; više nego jednom sam ga vidio. On je bio taj tko je došao k meni dok sam još bio kod kuće. Rekao mi je da će mi nad glavom zapaliti kuću, ako još dulje budem oklijevao”.

Kršćanin: „Zar nisi vidio kuću na vrhu brda, na strani na kojoj si sreo Mojsiju? ”

Vjerko: „Da! Vidio sam i dva usnula lava pred njom. Pošto je sunce bilo još visoko, prošao sam kraj vrata i krenuo nizbrdice”.

Kršćanin: „Da, vratar mije kazao da te je vidio proći. Trebao si se ondje malo zadržati, jer se ondje mogu vidjeti rijetke i ne zaboravne stvari. Ali, zar u Dolini poniznosti nisi nikoga sreo? ”

Vjerko: „Sreo sam nekog Nezadovoljnikovića koji me je na govarao da se s njim vratim. 'U cijeloj ovoj dolini ne možeš naći časti', rekao mije i nastavio: 'Ako si nerazuman i pođeš kroz tu dolinu, uvrijedit ćeš sve svoje prijatelje: Ponositost, Razuzdanost, Uobraženka, Ljudsku slavu, — ja ih dobro poznajem!’”

Kršćanin: „I, što si mu odgovorio? ”

Vjerko: „Svi se oni s pravom pozivaju na srodstvo sa mnom”, rekao sam, „jer oni su mi po tijelu stvarno rođaci; ali otkako sam postao Putnikom, odrekli su se mene, a ja sam ih napustio. Iznad svega toga, ti si ovu dolinu sasvim krivo prikazao; jer ispred časti dolazi poniznost, a ponositost dolazi ispred pada (Izreke 16:18). Zato ću rade kroz ovu dolinu krenuti k časti nego izabrati ono što ti najviše cijeniš”.

Kršćanin: „Zar u toj dolini više nikoga nisi sreo? ”

Vjerko: „Da, sreo sam nekog Stidkovića; no nitko tako s pravom ne nosi svoje ime kao što je to u njega slučaj, jer svi drugi koje sam na svom putovanju sreo dali su se od mene odbiti, ali s ovim Stidkovićem se zaista nije moglo doći kraju”.

Kršćanin: „Kako to? Što ti je on kazao? ”

Vjerko: „Vjera ga uopće nije zanimala. Tvrdio je, da je to sažaljenja vrijedno, nedostojno i nisko zanimanje za čovjeka, brinuti se za vjeru. Osjetljiva savjest ne odgovara muškarcu, jer tko pazi na svoje riječi i na svoja djela i odreče se zlatne slobode, postat će potsmjehom svijeta. Već od davnine tim putem ne hode silni, bogati ni mudri; barem ne mnogo njih. [3] Koji će razuman čovjek za nesigurnu budućnost staviti sve na kocku? [4] Putnici su uvijek bili najništaviji, najgluplji i najprezreniji ljudi. Na ovakav način se nada mnom izživljavao, što ti sve ne želim ni reći. Između ostaloga kazao je još: 'Sramota je zbog neke propovjedi uzdisati i zaplakati, sramota je zbog neke male pogreške moliti susjeda za oprostjenje i vratiti ono što si mu oduzeo'. Još je rekao: 'Kršćanstvo otuđuje ljude od uglednog svijeta i njegova bogatstva; sramota je s neuglednim ljudima sklapati bratstvo’.”

Kršćanin: „Što si na to odgovorio? ”

Vjerko: „U početku nisam znao što reći. Tako me je pritisnuo, da mi je krv udarila u glavu, i malo još pa bi me savladao.

Onda se sjetih stiha: 'Što je kod ljudi uzvišeno, pred Bogom je gnusoba!' (Lk. 16:15). Stidković, – tako rekoh sebi – govori samo o ljudima, a ne o Bogu i Božjoj Riječi. Sudnjega dana nećemo biti suđeni na život ili smrt prema hvalisavu duhu ovoga svijeta, već na osnovu mudrosti i Zakona Najvišega. Što Bog proglasi dobrim, mislio sam, to je dobro, pa makar cijeli svijet bio protiv. Shvatio sam dakle da Gospod voli ljude koji imaju straho poštovanje pred njim i nježnu savjest. Oni koje svijet drži ludima, najmudriji su u Kraljevstvu Božjem, i siromah koji voli Krista bogatiji je od najviđenijeg čovjeka, koji ga mrzi; u sili Gospodnjoj uzviknuo sam: 'Stidkoviću, ti neprijatelju moje blaženosti, otstu- pi od mene! Kako bih smio prilikom njegova ponovna dolaska pogledati mu u lice? [5] Ako se sada stidim putova Gospodnjih i njegovih slugu, kako bi se onda mogao nadati obećanog blago slova? ' – Ali, taj Stidković bio je neprijatan svat; samo velikim trudom mogao sam ga se osloboditi. Uvijek iznova mi se nametao i u uho šapnuo poneki gubitak onih koji su slijedili Evanđelje, sve dok mu otvoreno nisam rekao da su sva njegova nastojanja uzaludna, jer sve što on vidi da je loše, za mene je najveća slava. Oslobodivši se tog nametljivog suputnika počeh pjevati:

Usred svijeta punog borbi, kršćanin stoji;
sa svih strana dušmanin hoće da ga smrvi.
'Ti, jadno dijete, k srcu si prisvoji
jednu važnu riječcu – iznad svega: IZDRŽI!'

IZDRŽI kada kušnja u srce ti dođe!
Borba nije šala, težak put do pobjede!
Neprijatelja velik broj želi te stići;
pa bili i legion - ti samo IZDRŽI!"

Kršćanin: „Drago mi je, dragi brate, što si tom nikogoviću tako muški se odupro, jer kako vidim, ima neispravno ime. Zove se Stidković, a toliko je bestidan da na cesti trči za ljudima pokušavajući pred njima ocrniti ono što je istinito; nastojeći baciti u blato ono što je dobro. Da nije bezobrazan, uzdržao bi se od toga. Zato mu se moramo snažno oduprijeti. Unatoč sve njegovog hvalisanja, samo kod nerazumnih će naići na pažnju. Salomon kaže: 'Mudri će baštiniti čast, a bezumnici snositi sramotu!'" (Izreke 3:35).

Vjerko: „Mislim, da protiv ovog Stidkovića trebamo zatražiti pomoć kod Onoga koji želi da se na ovoj zemlji hrabro borimo za istinu”.

Kršćanin: „U pravu si. Reci mi još, zar ti se u dolini više ništa nije desilo? ”

Vjerko: „JNe, na čitavom daljnjem putu bilo je vedro vrijeme, čak i u Dolini smrtne sjene”.

Kršćanin: „Blago tebi! Ja sam se sasvim drukčije sproveo. Već kod samog ulaska u dolinu morao sam izvojevati dugu i strašnu borbu s Apolionom. Kad me je bacio o zemlju, izletio mi je mač iz ruke. Tad sam se već bio oprostio života. Apolion je likovao. Ali, prizvao sam Gospoda i On mi je pomogao u nevolji. U Dolini smrtne sjene do polovine puta nisam imao svjetlosti. Cesto sam mislio da ću propasti, ali je konačno svanuo dan, sunce je izašlo i stigao sam na kraj doline a da mi se ništa nije dogodilo”.

Onda u snu vidjeh, kako je Vjerko bacivši pogled u stranu, ugledao čovjeka po imenu Brblješa, koji je u izvjesnoj udaljenosti išao pokraj njih, (cesta je ovdje bila široka). Bio je to velik čovjek. Više iz daljine, nego li iz bliza, odavao je utisak dostojanstvenog čovjeka.

Vjerko ga oslovi: „Kuda, prijatelju? Ideš li u nebeski grad? ”

Brblješa: „Da, i moj put vodi onamo”.

Vjerko: „Lijepo, nadam se da ćeš nam praviti društvo”.

Brblješa: „Rado ću poći s vama”.

Vjerko: „Hajde onda da razgovaramo o korisnim stvarima”.

Brblješa: „S vama ću rado razgovarati o spasonosnim stvarima. To rado činim i sa svakim drugim. Zato se radujem što sam se sreo s istomišljenicima. No, moram reći da ih je malo koji svoje vrijeme na putovanju tako dobro koriste. Većina njih voljna je razgovarati samo o bezvrijednim stvarima, a to mi je uvijek dosadno”.

Vjerko: „To je svakako žalosno, jer nema plemenitijeg razgovora, do li o Bogu i božanskim stvarima”.

Brblješa: „Izvanredno, i – da tome dodam – od toga nema ničeg prijatnijeg i spasonosnijeg! Osobito za čovjeka koji svoju radost ima u prekrasnim stvarima. Govori li netko rado o povijesti, o tajanstvenim silama prirode, ili o čudima i znacima, gdje će drugdje naći tako jasne i krasne podatke, nego li u Bibliji? ”

Vjerko: „Istina je, ali svrha našeg razgovora treba biti popravljanje i naša duhovna izgradnja”.

Brblješa: „Upravo to sam htio reći. O tome razgovarati veoma je plodonosno, jer se tako mnogo može naučiti, kao na primjer taštinu zemaljskih i prednost nebeskih dobara. To u općem smislu. Naročito pak može se naučiti važnost novog rođenja, nedovoljnost naših djela; kako je za nas važna Kristova pravednost i t. d. Osim toga u razgovoru se može naučiti što je pokajanje, vjera, molitva, strpljivost i tome slično. Tim putem se mogu upoznati velika obećanja i utjehe Evanđelja; i dalje: kako se mogu pobiti kriva mišljenja i odbraniti istinu i podučiti neuke”.

Vjerko: „Sve je to istina i drago mi je što to od tebe mogu čuti”.

Brblješa: „Nesreća je u tome što se o tome malo razgovara i upravo to je razlog da tako malo njih shvaćaju važnost vjere i djelo milosti Božje. Zato mnogi zbog svog neznanja žive u djelima Zakona, kojima čovjek nikako ne može ući u Kraljevstvo nebesko”.

Vjerko: „Oprosti, ali nebeska spoznaja o tim stvarima dar je Božji, koje nitko ne može postići ljudskim nastojanjem, a još manje pukim razgovorima”.

Brblješa: „To mi je vrlo dobro poznato, jer nitko ne može prisvojiti što mu nije dano s

neba (Iv. 3:27). Ništa nije iz djela, sve je iz milosti. To ti mogu dokazati sa stotinjak mjesta iz Pisma”.

Vjerko: „Dobro, o čemu onda da razgovaramo? ”

Brlješa: „O čemu god hoćeš: o nebeskim ili zemaljskim stvarima, o moralu ili Evanđelju, o duhovnim ili svjetskim stvarima, iz prošlosti ili budućnosti, o stranim zemljama ili o našoj domovini, o bitnim ili nebitnim stvarima, ali da sve posluži na našu korist”.

Tom izlaganju se Vjerko vrlo začudio. Pristupi Kršćaninu, koji je cijelo vrijeme išao sam. Tiho mu je rekao: „Kakvog smo valjanog suputnika dobili! Zaista, to je izvanredan čovjek!”

Kršćanin smješeći se odgovori: „Ovaj čovjek, o kojem imaš takvo lijepo mišljenje, svojim će okretnim jezikom mnoge, koji ga ne poznaju, prevesti žedne preko vode”.

„A zar ga ti poznaješ? ” upita Vjerko.

„Kako da ne! Poznajem ga bolje, nego što on sam sebe”, odgovori Kršćanin.

Vjerko: „Onda, reci mi, kakav je on čovjek? ”

Kršćanin: „Zove se Brblješa. Čudi me što gane poznaješ, jer stanuje u našem gradu, koji je, doduše, veoma prostran”.

Vjerko: „Čiji je on sin i gdje stanuje? ”

Kršćanin: „Sin je nekog Govorljivka, a stanuje u Ulici brblj- vaca. Općenito je poznat pod imenom Brblješa iz Ulice brbljavaca, i unatoč svog okretnog jezika, ipak je jadan čovjek”.

Vjerko: „Hej, za mene je on sasvim prijatan čovjek!”

Kršćanin: „Tako o njemu misle svi koji ga ne poznaju. Prika zuje se pobožnim čovjekom, ali kotkuće je pun mržnje i neprijatan je tvor. On je poput slike koja iz veće udaljenosti izgleda lijepa, ali izbliza se nikome ne dopada”.

Vjerko: „Ti se, dakako, samo šališ, jer sam te malo prije vidio kako se smješkaš”.

Kršćanin: „Daleko od toga, da bi se s time šalio, ili, što više, da bi nekoga lažno optužio! Kazat ću ti o njemu još nešto. On je čovjek za svako društvo i za svaki razgovor. Kao što sada s tobom razgovara, razgovarat će i u birtiji s drugima s čašom u ruci. Onda mu je jezik naročito pokretljiv. Kršćanstvo u njegovu srcu nema mjesta, pogotovo ne u njegovu ponašanju. Sve što posjeduje leži mu na jeziku. Sva njegova pobožnost sastoji se iz brbljanja”.

Vjerko: „Ako je tako, onda sam se u tom čovjeku grdno prevario”.

Kršćanin: „Sigurno! Sjeti se samo stiha: 'Govore, a ne vrše!' (Mt. 23:3) i: 'Jer

kraljevstvo Božje nije u rijeći, nego u sili' (1. Kor. 4:20). Veoma je vičan u razgovoru o molitvi, pokajanju i vjeri i o novom rođenju, ali u svom srcu o tome ništa nije iskusio. Promatrao sam ga kotkuće pa tako i vani i znam da je istina ono što sam ti o njemu kazao. Pravog straha Božjega u njegovoj kući ne možeš naći. Nema tamo ni molitve, ni pokajanja/Za sve one koji ga poznaju, on je ljaga i sramota kršćanstva, koje se zbog njega u čitavom kraju gdje on stanuje, vrijeđa i psuje. Narod o njemu veli: 'Na ulici svetac, kotkuće đavo'. To je njegova jedna obitelj svakodnevno morala iskusiti. Velik je tvrdica. Svoju poslugu grdi i u svojim prohtjevima je tako nerazuman da mu se ništa ne može uraditi po volji. 'S jednim Turčinom', kaže se, 'prije se može izaći na kraj, nego li s njim'. Brblješi-ništa nije teško kad se radi o nadmudrivanju, o prevari, ili da se nekoga izigra. Ni jedno sredstvo mu nije suviše loše, samo da postigne svoj cilj. Svoje sinove je tako odgojio, da oni već sada hode njegovim stopa ma. Uhvati li jednog od njih u sramežljivosti, onda ga naziva budalom ili glupanom i neko vrijeme ga susreće s prezirom. Nije tome ni tako davno, kad je svojim bezbožnim načinom života izazvao javnu bruku. Time je nekolicinu doveo do pada. Plašim se da će još neke, ako Bog ne spriječi, upropastiti".

Vjerko: „Tvojim riječima, dragi brate, moram vjerovati. Ne samo zato što govoriš kao očevdac, nego i zato, što o tom čovjeku sudiš onako kako se to dolikuje, u odsutnosti zlih namjera i u interesu istine”.

Kršćanin: „Da ga nisam bolje poznao od tebe, možda bih u početku o njemu govorio kao i ti. Da sam takav sud o njemu čuo od neprijatelja Evanđelja, onda bih to uzeo kao klevetu – (jer takve klevete moraju vjerni svih vremena uzeti na sebe). Međutim, sve ovo i još mnogo drugo, o čemu sigurno znam, mogu i dokazati. Iznad svega toga, vjerni su jako pogođeni i moraju se zbog njega pred svijetom crveniti. Ne mogu ga nazvati ni bratom, ni prijateljem. Već kod spomena njegovog imena od sramote mi se lice osu crvenilom”.

Vjerko: „Vidim, da je govoriti jedno, a činiti drugo. U buduće ću na to bolje paziti”.

Kršćanin: „Sigurno. Ove dvije stvari razlikuju se kao što se duša razlikuje od tijela. Jer kao što je tijelo bez duše mrtvo, tako su i riječi bez djela mrtve. Djela svojom biti i snagom daju vrijednost riječima, a vrijednost vjere potvrđuje se praksom. 'Čisto i neokaljano bogoslužjenje pred Bogom i Ocem sastoji se u ovomu: pohađati sirote i udovice u njihovoj nevolji i čuvati samoga sebe čistim od ovog svijeta' (Jak. 1:27). Na to Brblješa nije pazio. Slušati i govoriti, mislio je, čini dobrog kršćanina. Tako on vara samoga sebe. Slušanje slično je sijanju sjemena i govoriti o vjerskim pitanjima još ne znači da će to sjeme u srcu i životu stvarno donijeti roda. [6] Uzmimo si ozbiljno k srcu da će ljudi na Sudnji dan biti suđeni na osnovu svojih djela. Neće se pitati: 'Što si vjerovao? Što si govorio?' nego: 'Da li si bio izvršilac riječi?' Po tome će se suditi. Kraj svijeta upoređuje se žetvom, i ti znaš da se u žetvi ne očekuje drugo do roda. [7] Time nisam htio reći da se Bogu dopada ono što ne dolazi iz vjere, već sam samo htio pokazati kako će onog dana svjedočanstvo Brblješino biti bezznačajno”.

Vjerko: „To me potsjeća na ono što Mojsije kaže o čistim i nečistim životinjama: 'Svaku koja ima papke, ali papke razdvojene, i koja preživa, može se jesti. Ali ove, iako preživaju ili papke imaju, ne smijete jesti. . . za vas su nečista' (Levit. 11:3-4; Pon. zak. 14:6 i dalje). To je odgovarajuća slika Brblješe. On preživa, to jest, sabire

neka saznanja s vjerskog područja, da bi razgovarajući s drugima iste ponavljao, ali ne razdvaja papke, to jest, on se ne odvaja od grešničkog puta i zato ostaje nečist poput zeca čija noga je nalik na nogu psa ili medvjeda”.

Kršćanin: „Mislim, da ovaj tekst pravilno tumačiš. Dopusti, da tome još nešto dodam. Pavao takvog čovjeka upoređuje sa 'mjed što ječi', ili 'cimbal što zveči' (1. Kor. 13:1). To su, kako to na drugom mjestu kaže (1. Kor. 14:7) stvari, koje od sebe daju zvuk, ali ipak ne žive. Time je htio reći da je takav čovjek bez prave vjere, bez milosrđa Evanđelja. Zato neće ni biti primljeni u Kraljevstvo Božje, među djecu života, pa makar govorio i anđeoskim jezikom”.

Vjerko: „Koliko sam god u početku s njim rado razgovarao, toliko sam sad umoran njegova društva. Kako da ga se oslobodimo? ”

Kršćanin: „Uradi ono što ću ti sada reći i vidjet ćeš da će se brzo zasititi tvog društva, ukoliko Bog ne promijeni njegovo srce”.

Vjerko: „Dakle, što da radim? ”

Kršćanin: „Pođi k njemu i zapodjeni s njim ozbiljan razgovor, recimo o sili blaženstva i izravno ga pitaj – ukoliko na to pristane, a u to ne sumnjam – da li se blaženstvo može naći i u njegovu srcu, u njegovu domu i u njegovu ponašanju”.

Vjerko opet priđe k njemu i reče mu: „No, kako je? ”

Brlješa: „Hvala, vrlo dobro! Za to vrijeme mogli smo se na dugačko i na široko razgovarati”.

Vjerko: „Ako hoćeš, možemo sada početi i ako smijem predložiti predmet razgovora, onda bih postavio pitanje: Kako se blagotvorno djelo Božje milosti objavljuje u srcima ljudi? ”

Brlješa: „Kako vidim, trebamo govoriti o snazi jedne stvari. Zaista, to je vrlo dobro pitanje, na koje ću vrlo rado odgovoriti. Ukratko ću iznijeti stvar: Prvo: Ondje gdje je milost Božja u srcu, ondje se podigne i velika vika protiv grijeha. Drugo: . . .

Vjerko: „Molim, razmatrajmo jedno za drugim. Izgleda mi pravilnije ako kažemo: Tada se u duši pojavi veliko gnušanje prema grijehu”.

Brlješa: „Hej, kakva je razlika između velike vike i velikog gnušanja prema grijehu? ”

Vjerko: „0, vrlo velika! Neki čovjek može iz puke svjetske razboritosti govoriti protiv grijeha, ali gnušati ga se može samo snagom božanske milosti. Čuo sam neke čak kako sa propovjeda onice grme protiv grijeha, kojeg su, ništa manje nego rado podno sili u svom srcu, u svom domu i u svom ponašanju. Josipova gospodarica vikala je iz sveg glasa kao daje bila vrlo sveta, a ipak, bila je brakolomnica. Neki viču protiv grijeha poput majke koja svoje dijete u svom krilu kara zbog njegova nevaljalstva, a odmah zatim ga ljubi i mazi”.

Brlješa: „Kako vidim, ti mi postavljaš zamku”.

Vjerko: „O, ne! Hoću samo stvari staviti na pravo mjesto. Što si pod drugom točkom htio kazati? ”

Brlješa: „O velikoj spoznaji tajne Evanđelja”.

Vjerko: „O tome si prvo trebao govoriti, ali i onda ne bi bilo točno. Spoznanje, dapače i velike spoznaje tajni Evanđelja mogu se postići i bez djela milosrđa u srcu. Da, možemo imati svu spoznaju pa ipak da nismo ništa, čak ni dijete Božje (I.Kor,13:2). Kad je Isus upitao svoje učenike: 'Razumijete li što sam vam učinio? ', oni odgovoriše: 'Da', i u nastavku je rekao: 'Kad to znate, blago vama ako to i činite' (Iv. 13:12, 17). Ne znati, već učiniti, postavio je On uvjetom blagoslova. Ima spoznaja koja nije popraćena djelima; ima slugu koji znaju volju svog gospodara, ali ne čine tako (Lk. 12:47). Može netko imati spoznaju poput anđela, a da ipak nije kršćaninom. Zato tvoja postavka nije točna. Brbljavcima i hvalisavcima se dopada znanje; djelo se dopada Bogu. Time ne želim reći da srce može bez milosti biti dobro, jer bez nje ono uvijek ostaje u tami; ali su dvije različite spoznaje. Ima spoznaja koja postoji u pukom izvanjskom razmatranju, ali ima jedna popraćena milošću, vjerom i ljubavlju, što čovjeka tjera da od srca čini volju Božju. Prva zadovoljava brbljavce; pravog kršćanina zadovoljava druga. Njegova je molitva: 'Pouči me da se tvoga držim Zakona, i čuvat ću ga svim srcem!' (Psal. 119:34).

Brlješa: „Ti opet tražiš da me uhvatiš. To ne služi izgradnji”.

Vjerko: „Onda govori o nekom drugom znaku milosti”.

Brlješa: „Ne! Vidim da se mi dva nećemo složiti”.

Vjerko: „Dobro, onda ću takav znak ja navesti”.

Brlješa: „Slobodno”.

Vjerko: „Djelo milosti u srcu objavit će se u onoga tko to na samome sebi iskusi, kao i na onima koji su oko njega. Tko to sam doživi, tome se ono ovako objavljuje: On kroz to dolazi do spoznaje grijeha; do spoznaje da je čitavo njegovo biće nečisto; [8] dolazi do spoznaje grijeha nevjere, [9] zbog kojeg već zaslužuje prokletstvo, 10 kada ne bi vjerom u Isusa Krista našao milost kod Boga. Ovo presvjedočenje i ovo osjećanje u njemu budi žalost i stid zbog grijeha. I sada se Onaj tko ovom svijetu donosi blaženstvo objavljuje njegovoj duši, 11 kao i potreba sjedinjenja s njim za čitav život; 12 u njemu se budi glad i žeđ za njim u čemu se krije veliko obećanje. 13 Koliko god je jaka njegova vjera u Spasitelja, toliko je jak njegov mir, njegova ljubav ka posvećenju. Toliko je jaka njegova čežnja da njega još više upozna i da u tom svijetu njemu služi. Ipak, čovjek je rijetko kad u stanju u sebi spoznati djelo milosti; djelomično zato, što se grijeh još lijepi za njega i zato, što oči njegova srca još nisu prosvijetljena. Zato se od onoga tko u sebi ima takvo djelo očekuje, da donese zdrav sud o tome, da li je to djelo milosti, prije nego što donese čvrst i siguran sud”.

„Kod drugih se ono prvenstveno objavljuje kroz priznanje vjere u Isusa Krista. Na njima se vidi da ono dolazi iz vlastitog iskustva. Zatim se ono objavljuje u životu koji odgovara priznanju; naime, svetim ponašanjem, a što se pojavljuje kao rod posve

ćena srca. To se oćituje u njegovu domu, kao i u ophoćenju s drugim ljudima. Zato se gnuša grijeha i samoga sebe. Grijeh potiskuje u obitelji i zahtjeva pravdu u svijetu. To ne ćini tako, da o njemu samo govori, kao što to ćine licemjeri i brbljavci, nego što se u vjeri i ljubavi podrećuje Boćžjoj volji. ¹⁴ Ako na ovaj kratki opis djela milosti i njegova oćitovanja imaš kakvu primjedbu, onda to reci; a ako ne, onda mi dozvoli slijedeće pitanje”.

Brlješa: "Nije sada moje da primjećujem, već da slušam. Oćekujem tvoje drugo pitanje”.

Vjerko: „Jesi li ono što smo u prvom dijelu opisali na samome sebi iskusio i da li tvoje ponašanje o tome svjedoći? Ili se tvoje kršćanstvo sastoji samo iz rijeći i leći samo na jeziku, a ne na djelima i na istini? Odgovoriš li mi na ovo, onda više nemoj kazivati drugo, molim te, nego ono na što Bog u nebu može reći 'Amen' i što može opravdati tvoju savjest. 'Jer nije prokušan onaj koji sam sebe preporučuje' (2. Kor. 10:18). Osim toga, upadaš u veliku bezboćnost ako sebe prikazuješ kršćaninom, kada te tvoj život i svi tvoji susjedi osućuju za lać”.

Kod tog pitanja crvenilo obli Brlješu, ali se brzo sabra i reće: „Ti si prešao na iskustvo, na savjest i na samoga Boga. Moram ti priznati: ovaj tvoj obrt u razgovoru za mene je neo ćekivan. Ispituješ me poput malog djeteta, ali ja uopće nisam raspoloćen odgovarati na takva pitanja. Ti nisi moj sudija. Reci mi, kako uopće dolaziš na to da mi postavljaš pitanja? ”

Vjerko: „Zato što vidim da osim nešto znanja u tebi nićeg nema. Ali, kazat ću ti punu istinu: Ćuo sam da se sve tvoje kršćanstvo sastoji iz brbljanja i da tvoje ponašanje nije drugo nego potvrda da je sve ono što govoriš, samo lać. Ti si ljaga kršćanstvu; svojim bezboćnim ponašanjem škodiš kršćanstvu; svojim bezboćnim bićem već si mnoge' zaveo, i da ta opasnost joć mnogima prijeti. Tvoje se kršćanstvo dobro slaće s pijanćevanjem, sa škrtoćću, pokvarenoćću, zaklinjanjem, laganjem i loćim drućtvom. Ima jedna poslovice koja veli da je bludnica ljaga svim ženama. Ta poslovice odgovara tebi: ti si ljaga svim vjernima”.

Brlješa: „Pošto ti slušaš na glasine i ćovjeka tako brzo osućuješ, smatram te za zajedljivog, jadtog ćovjeka s kojim se ne može razgovarati. Zato: Źivio!”

„Nisam li ti govorio”, rekao je Kršćanin kad je prišao Vjerku, „tvoje rijeći i njegovi prohtjevi nisu se mogli sloćiti. Rade je napustio tvoje drućtvo, nego li svoj grešni život. Pusti, nek' ide; sam će snositi posljedice. Tako se mi nismo morali odvojiti od njega. Ostane li ovakvim kakav sada jeste, bilo bi za nas samo ljaga, a apostol kaće: 'Bjeći od toga!' (1. Tim. 6:11).

Vjerko: „Radujem se ipak što sam s njime razgovarao. Otvoreno i bez sustezanja kazao sam mu istinu. Moćda će se jednom toga sjetiti; a ako ne, barem sam ćist od njegove krvi”.

Kršćanin: „Dobro si uradio što si s njim tako otvoreno razgovarao. U današnje vrijeme se tako otvoreno rijetko kad govori i zato su mnogi ljudi prema kršćanstvu tako neprijateljski raspoloćeni. Upravo ti brbljivi nerazumnici kojih se život od rijeći toliko razlikuje, a koji su inaće ćlanovi Zajednice vjerujućih, sablazan su ovom

svijetu; ljaga Božjem narodu i ožalošćuju iskrene. Kad bi s takvim brbljivcima i drugi tako postupili! Ili bi počeli živjeti onako kako se to dolikuje kršćanima, ili bi im u Zajednici svetih tlo pod nogama postalo vruće, tako da u njihovoj sredini ne bi mogli izdržati”.

Na to Vjerko poče pjevati:

Bože! Neću nosit ime Krista
a da nisam njegov ud,
nit' biti robom licemjerstva,
iskrenima zao drug.
O, Bože! Želim glasno reći svim'
da sam pravi kršćanin!

Daj da uv'jek samo Tebi služim,
mrtav budem gr'jehu, zlu;
dobru samo i Tebi da živim,
obnovi mi snagu svu.
O, Bože! Želim glasno reći svim'
da sam pravi kršćanin!

No. Footnotes of last chapter

- [1] Učinit ću ih užasom svim kraljevstvima zemaljskim, prokletstvom, strahotom, ruglom i sramotom svim narodima. . . jer ne poslušашe riječi mojih (Jer. 29:17 - 19).
- [2] Josip reče zavodnici: Kako bih ja mogao učiniti tako veliku opačinu i sagriješiti protiv Boga! I on ju ne poslušā, već se otrže i pobježe van (Postanje 39:7 - 12).
- [3] Promatrajte, braćo, sebe koji ste pozvani! Nije vas ni mnogo na ljudsku mudrih, ni mnogo moćnih, ni mnogo plemenitih. Naprotiv, što je ludo u očima svijeta, izabra Bog da posrami mudre. . . (1. Kor. 1:26, 27).
- [4] Mudrost ovoga svijeta je ludost pred Bogom! (1. Kor. 3:19).
- [5] Tko se postidi mene j mojih riječi pred ovim preljubotvornim naraštajem, toga će se i Sin Čovječji postidjeti kada dođe u slavi Oca sa svetim anđelima (Mk. 8:38).
- [6] Posijan na dobru zemlju jest onaj koji čuje i razumije riječ, te rodi i donese rod (Mt. 13:23).
- [7] U vrijeme žetve reći ću žeteocima: Pokupite najprije ljulj te ga svežite u snopove da se spali. Žetva je svršetak svijeta (Mt. 13:30, 39).
- [8] Jadan sam ti ja čovjek! Tko će me izbaviti od ovoga smrtonosnoga tijela? (Rim. 7:24).
- [9] I kad On dođe pokarat će svijet za grijeh. . . za grijeh dakle što ne vjeruju u mene (Iv. 16:8, 9).
- [10] Tkojbe bude vjerovao, osudit će se (Mk. 16:16).
- [11] Spasjenja nema ni po jednom drugom, jer je pod nebom to jedno ime dano ljudima po kojem nam se treba spasiti (Djela 4:12).
- [12] Zaručit ću te sebi do vijeka (Hosea 2:21) i: Živim - ali više ne ja, nego Krist živi u meni (Gal. 2:20).
- [13] Blago žednima i gladnima pravедnosti, jer će se nasititi! (Mt. 5:6). i: Ja ću žednome dati badava iz izvora vode života (Otkr. 21:6).
- [14] Ako me ljubite, vršit ćete moje zapovijedi (Iv. 14:15).

SAJAM TAŠTINE I VJERNOST DO GROBA

Putnici su radosno putovali dalje. Prošli su kroz neku pustinju, na čiju pustoš u svom bratskom razgovoru sasvim zaboraviše.

„O, tko nam ondje dolazi!” uzvikne Vjerko.

Kršćanin se okrene i reče: „Pa to je Propovjednik, moj vjerni prijatelj!”

„Ah, moj dragi prijatelj!”, usklikne Vjerko, „on me je uputio uskim vratima”.

Nije potrajalo dugo i Propovjednik ih je sustigao i pozdravio: „Mir vam, dragi moji!”

„Dobro došao, dobro došao, dragi moj Propovjedniče”, Kršćanin uzvikne jako radostan. „O, kako vjerno, kako neumorno si se brinuo za moje vječno dobro!”

„Tisuću puta dobro došao!” uzviknu Vjerko; „kako je nama Putnicima lijepo kada možemo s tobom putovati, dragi Propovjedniče!”

„Kako vam je u međuvremenu bilo, prijatelji moji? Što vas je sve snašlo i kako ste se održali?” upita Propovjednik.

Ispričali su mu sve što ih je snašlo i kroz kakve su sve opasnosti dospjeli u ovaj kraj.

„Jako se radujem”, govorio je Propovjednik, „ne zato što ste se morali boriti s tolikim kušnjama, nego što ste iz te borbe izašli kao pobjednici, i da ste, bez obzira na neke slabosti, sve do ovoga dana nastavili svoj put. Vrlo se radujem zbog mene i zbog vas. Ja sam sijao, a vi ste želi. Doći će dan, kada će oboje - ako ustrajete do kraja — i onaj koji sije i onaj koji žnje, zajedno se radovati (Iv. 14:6), jer ćete u svoje vrijeme žeti ako ne samlakšete (Gal. 6:9). Na vas čeka kruna, nepropadljiva kruna života. Zato, dakle, trčite daju dobijete! (1. Kor. 9:24). Neki stupe na trkačku stazu, i nakon što jedno vrijeme trče, prestigne ih netko drugi i otme im krunu. Držite zato što imate, da vam nitko ne uzme krunu! (Otkr. 3:11). Još niste izvojevali bitku s đavolom; još se niste do krvi oduprli u borbi protiv grijeha (Hebr. 12:4). Neka vam Kraljevstvo nebesko bude neprekidno pred očima i čvrsto vjerujte u ono što je nevidljivo. Ničemu što je od ovoga svijeta nemojte dozvoliti da prodre u vas. Povrh svega stražite nad vlastitim srcem i njegovim željama, jer je ono obeshrabreno i prkosno. Budite čvrsti poput kamena, jer je s vama sva sila nebeska i zemaljska!”

Kršćanin se zahvali na tom ohrabrenju. „Jako bismo se radovali”, rekao je, „kada bi nam na našem putu i nadalje pomagao i hrabrio nas. I jer si ti — kako mi znamo — prorok, reci nam kakve nas još opasnosti čekaju i kako ih možemo nadvladati?” Vjerko se svim srcem složio s tom molbom, a Propovjednik im reče:

„Moji sinovi, vi znate iz riječi istine Evanđelja da vam kroz mnoge nevolje valja ući u Kraljevstvo Božje (Djela 14:22) i da vas okovi i patnje svugdje očekuju (Djela 20:23). Zato ne očekujte da na Putu dugo vremena budete bez nevolja bilo koje vrste. Vi ste se već uvjerali u istinitost ovih svjedočanstava, i neće trajati dugo i slijedit će druge. Vi ste skoro na kraju ove pustinje i uskoro ćete doći u jedan grad gdje će vas neprijatelji jako pritisnuti, što više, radit će vam o životu. Ni najmanje ne sumnjam

da će jedan od vas svojom krvlju zapečatiti svoju vjeru koje se držite. Ali, budite vjerni do smrti pa će vam Kralj dati vijenac života (Otkr. 2:10). Onaj, koji će ondje umrijeti, pa makar i nasilnom smrću i možda u strašnim mukama, bit će dionikom bolje sudbine od svog sudruga, jer će on ranije ući u nebeski grad i izbjeći će mnogim opasnostima, koje na drugoga čekaju. Ako dakle dođete u grad i na vama se ispuni što sam vam rekao, sjetite se vašeg prijatelja! Budite muževni i jaki i preporučite Bogu vaše živote kao odanom Stvoritelju!" (1. Petr. 4:19).

U snu vidjeh kako su stigli na kraj pustinje i pred njima se rasprostranio grad po imenu Ispraznost. Ovdje se preko cijele godine održavao Sajam taštine, koji je na daleko bio poznat. Tako se zove zato, što grad u kojem se održava važe manje od ništa, [1] i sve što u nj dolazi i što se ondje prodaje, nije ništa drugo, nego taština, po riječi mudraca: „Ispraznost nad ispraznošću, sve je ispraznost!" [2] - (Prop. 1:2). Ovaj Sajam nije suvremeni izum. On već dugo postoji. Da vam ispričam kako je nastao.

Ima tome otprilike već oko pet tisuća godina kako su Putnici, kao i ova dva razgovorljiva čovjeka, putovali u nebeski grad. I kada su Belzebub, Apolion i Legion sa svojim drugovima vidjeli da njihov put vođi kroz ovaj grad, odlučise ovdje ustanoviti Sajam na kojem će kroz čitavu godinu prodavati raznovrsne tričarije: kuće, zemljišta, zanate, položaje, dostojanstva, unapređenja, titule, pokrajine, kraljevstva, zabave, uživanja i svakojake naslade, kao bludnice, žene, supružnike, djecu, gospodstva, služinčad, život, krv, tijela, duše, srebro, zlato, bisere, drago ka menje i tko zna što sve ne! I što je naročito važno, na ovom Sajmu mogu se u svako doba vidjeti opsjenarstva, prevare, kocka nja, predstava, budalaština, majmuna, bitangi, nitkova i još mnogo takvog ološa. Još se mogu vidjeti i to besplatno: lopovluci, ubojstva, brakolomstva, krivokletstva i sve što je krvlju poškropljeno.

I kao što je to inače na godišnjim sajmovima uobičajeno, tako se i ovdje određena roba može naći u određenim ulicama, trgovima i cestama: razne zemlje i carstva gdje se određena roba najlakše može dobiti. Tako postoji Engleska, Francuska, Italijanska, Španska i Njemačka ulica. U svakoj od njih se prvenstveno prodaje određena vrst ispraznosti. I kao što i na drugim sajmovima ima nešto što je između robe najvažnije i najskupocjenije, tako je na ovom Sajmu roba iz Rima dugo imala jaku prođu. Samo Englezi i neki drugi narodi se za nju ne otimaju.

Put u nebeski grad vodi kroz središte grada gdje se održava ovaj Sajam. Tko, prema tome, hoće na brdo Sion, a ne bi htio proći kroz ovaj grad, morao bi izaći iz ovoga svijeta (1. Kor.5:10). [3] Sam Gospod slave dok je bio na ovoj zemlji, morao je na putu u svoju vlastitu zemlju proći kroz ovaj grad, i to upravo na sajme ni dan. Belzebub, upravitelj Sajma, pozvao ga je da nešto od njegovih ispraznosti kupi; bio je, što više, spreman da mu sve daruje, ako mu se pokloni. Budući visokog porijekla, Sotona ga je vodio iz ulice u ulicu pokazavši mu u kratkom vremenu sva carstva svijeta, ne bi li Visokohvaljenog pokrenuo da nešto kupi od njegovih taština. Ali, Gospodu se ta roba nije svidjela. Napustio je grad a da nije ni groša izdao za neku od tih ispraznosti (Mt. 4:1-11). Dakle, ovaj Sajam postoji od davnina i veoma je velik.

Kao što je bilo rečeno, Putnici su morali proći kroz taj Sajam. Jedva što su zakoračili u taj grad, a već su trgovci i svi stanovnici se uzбудili i velikom grajom nagnuli k njima, i to iz različitih pobuda:

1. Narod se čudio njihovoj neobičnoj odjeći. Svi pogledi bili su usmjereni na njih. „To su neke lude”, rekli su jedni. Drugi ih nazvaše budalama, a neki opet strancima. [4]
2. Kao što su se čudili njihovoj odjeći, tako im je i njihov jezik bio čudan. Naravno, govorili su jezikom Kanaana, a ovi koji su ovdje održavali Sajam, bili su djeca svijeta. Tako su svima bili strani i nisu ih mogli razumjeti. [5]
3. To što trgovci nikako nisu mogli shvatiti, bila je činjenica, da te strance njihova roba ni najmanje nije zanimala. Kada su ih zaustavljali da bi im nešto prodali, zatvarali su rukama uši i molili se: „Odvрати moje oči da ne vide ništavost!” (Psal. 119:37). Podizali bi pogled k nebu, pokazujući time daje njihov život na nebu. [6]

Kad ih je netko s porugom upitao što bi htjeli kupiti, na što bi oni čvrstom ozbiljnošću odgovorili: „Kupujemo istinu!” (Izreke 23:23), sa svih strana okomiše se na njih s porugom. Jedni druge nukahu da ih udare u lice. Ukratko: sav Sajam se pretvorio u užasnu gužvu. O tome obavijestite upravu Sajma. Ovi poslaše svoje najpouzdanije ljude da saslušaju strance koji su tu gužvu izazvali.

Tako su Putnici uhapšeni i dovedeni pred Sud. „Otkuda dolazite? Kuda putujete? I zašto ste došli u takvoj neobičnoj nošnji? ” To su bila pitanja koja su im postavili na saslušanju.

„Mi smo gosti i stranci na zemlji”, odgovoriše ovi, „putujemo u našu domovinu, u nebeski Jeruzalem. Stanovnicima i trgovcima grada nismo dali povoda da se nas zaustavi i s nama tako postupaju, osim što smo jednome tko nas je pitao što mislimo kupiti, odgovorili: 'Mi kupujemo istinu.'”

Ova izjava je i sudije uvjerala, da ovi stranci nisu drugo nego sumanut i ljudi ljudi kojima je jedina namjera da čitavi Sajam dovedu u zbrku. Zato ponovo staviše na njih ruke: tukli su ih, nabacivali ih blatom i bacili u tamnicu, gdje su neko vrijeme bili izloženi na pogled narodu i bili predmetom općeg ismijavanja i smišljene zlobe. I upravitelj Sajma se naslađivao tom igrom. Međutim, Putnici su ostali mirni i strpljivi, nisu vraćali grdnjom grdnju, nego su naprotiv blagoslivljali (1. Petr. 3:9). Na pretrpljenu nepravdu vraćali su dobrim, tako, da su neki razumni ljudi, koji nisu toliko bili zahvaćeni predrasudama kao ostali, koji su s divljenjem promatrali strpljenje stranaca, počeli zauzimati se za njih kod ogorčenog mnoštva. No sada se bijes okrenuo i protiv ovih dobronamjernih građana. „Vi ste”, dovikivali su im, „isto tako bezvrijedni kao i ova dvojica na sramotnom stubu. Vi ste sigurno njihovi tajni saveznici i zaslužujete jednaku kaznu!”

„Oni su”, odgovoriše ovi, „koliko mi to možemo vidjeti, poštene i miroljubivi ljudi, koji nikome ne čine na žao. Ima ponekog na našem Sajmu, koji prije spada u zatvor; da, na stub sramote, nego li ovi ljudi, s kojima tako sramno postupate”.

Neko vrijeme su građani međusobno raspravljali, dočim su se Putnici razumno i mirno držali. No, ubrzo se to raspravljanje pretvori u krvavi ispad i u veliki nered”.

Zbog toga su jadni Putnici ponovo morali pred Sud. Teško su ih optužili. Oni su bili uzročnici teških nereda na Godišnjem sajmu. Javno i na grozan način su ih izšibali. Okovali su ih u lance i vodili ih gore-dole po Sajmu da budu zastrašujući primjer drugima, da se spriječi drugima za njih se zauzimati ili im se priključiti. Oni se, međutim, držahu mirno, podnoseći sramotu s takvom krotošću i predanošću, da su

time više njih na Sajmu – doduše, u odnosu na mnoštvo, samo manji broj – osvojili. To je druge još više raspalilo i odlučili su ubiti strance. Prijetili su im i govorili da su lanci i stub sramote preblage kazne za njih, što više, da moraju umrijeti zbog nanesene štete na Sajmu i što su sav narod na Sajmu uznemirili i uzбудili. Opet su ih odveli u tamnicu i noge su im stavili u klade, dok se ne donese konačna presuda.

Tada su se sjetili riječi njihova vjerna prijatelja Propovjednika, koje su se tako točno ispunile. To ih je u vjeri veoma učvrstilo. Bilo im je sasvim jasno, da će jedan od njih ovdje umrijeti. Kazali su to jedan drugome tješeci se, da će sudbina onoga koji će ovdje izgubiti život, biti najljepša. U tajnosti svaki je priželjkivao da se to njemu ispuni. Dok su se prepustili premudrom vodstvu Onoga koji nad svim upravlja, ostali su savršenom predanošću u sadašnjem njihovom stanju i mirno su čekali odluku.

Kad se za to ukazala zgodna prilika, u prisutnosti svojih neprijatelja i optužitelja, stavljeni su pred Sud, čiji je predsjednik bio Bogomrzić. Optužnica bila je za obojicu jednaka. Optužilo ih se kao neprijatelje i poremetitelje trgovine, zbog izazivanja nemira i rascjepa među građanima; što više, bili su krivi što su nasuprot Zakonu i njihovom Knezu zadobili stanovit broj ljudi za svoja opasna načela.

Vjerko se prvi branio govoreći: „Ja sam se samo protiv onog zakona podigao, koji se sam podigao protiv Najvišega. Mir nisam narušio, jer sam čovjek mira. Ako smo neke zadobili, to se dogodilo samo zato, što znaju da smo nedužni i da smo poštteni Putnici. Oni su se od lošeg ka boljem okrenuli. Što se pak kralja tiče, o kojem govorite, prema njemu i prema svim njegovim slugama izkazujem svoje javno gnušanje; on je Belzebub, neprijatelj našeg Gospoda”.

Na ovo su pozvani da istupe oni koji imaju što izjaviti u prilog kralja a protiv ovih zatvorenika iza rešetaka. Istupila su tri svjedoka, naime Zavidnik, Praznovjerne i Laskavac.

Upitашe ih da li poznaju zatvorenike i što o svom kralju i gospodaru imaju reći.

Zavidnik istupi i reče: „Moj gospodine, ovog čovjeka već dugo poznam i zaklet ću se pred ovim časnim Sudom, daje on...”

„Stani!” uzviknu sudija, „neka se prvo zakune!” To je učinjeno i Zavidnik nastavi: „Moj gospodine, unatoč svog lijepog imena ovo je jedan od najgorih ljudi u našoj zemlji. Ne poštuje ni kneževu, ni narod, niti zakon, ni običaje. Koristi svaku priliku da svakome kaže svoja pokvarena gledišta, koja naziva osnovama vjere i svetosti. Jednom sam ga svojim vlastitim ušima čuo kako govori da kršćanstvo i običaji našega grada Ispraznost stoje jedno nasuprot drugome i da je nemoguće oboje spojiti. Kad on tako govori, gospodine sudijo, on ne proklinje samo sve naše postupke, nego on u isti mah proklinje i nas same koji to činimo”.

„Imaš li još nešto kazati protiv njega?” pitao ga je sudija.

„Moj gospodine”, odgovori Zavidnik, „imao bih dakako i više toga reći, ali se bojim da ću dosaditi skupštini. Jedino, ako svjedočanstva ostale gospode neće biti dovoljna za njihovo osuđenje, onda ću nastaviti sa svojim”. Naređeno mu je da odstupi-

Na to pozvaše unutra Praznovjerna. Sudija mu naredi da pogleda zatvorenike i da kaže svoje svjedočanstvo protiv njih, a u prilog svog gospodara i kralja. Nakon što se zakleo počeo: „Gospodine sudijo! Ja, doduše, ovog čovjeka ne poznajem, pa i ne želim ga pobliže upoznati. Ali, to sigurno znam, on je za naš grad prava propast. Nedavno sam s njime razgovarao i sam sam iz njegovih usta čuo, da je naše služenje Bogu bezvrijedno i da kao takvi nismo po volji Božjoj. Iz toga, moj gospodine, jasno slijedi, dami uzalud štujemo Boga, da smo u svojim grijesima i da ćemo na kraju za uvijek biti prokleti. To je ono što sam htio reći”.

Iza toga nastupio je Laskavac. Nakon što se zakleo, pozvali su ga da govori u prilog svog gospodara i kralja a protiv zatvorenika.

„Moj gospodine sudijo i vi cijenjena gospodo!” rekao je, „ovog klipana već dugo znam i čuo sam ga govoriti o stvarima koje se više ne smiju trpiti. On je na našeg uzvišenog kneza Belzebu- ba hulio i o njegovim poštovanim prijateljima s prezirom govorio: o gospodinu Starčovjeku, gospodinu Tjelesku, gospodinu Slado- strastniću, gospodinu Slavoljubiću, o starom gospodinu Ra- zvratku, o plemenitom gospodinu Tvrdici i o svim ostalim našim plemenitim ljudima. Bio je dovoljno drzak kazati, da kad bi svi bili njegova mišljenja, da nijedan od ove plemenite gospode ne bi mogao ostati u gradu. Da, on se drznuo i na tebe, moj časni gospodine, svog sudiju, nazvati bezbožnim nevaljalcem. Tako je i većinu naših plemenitaša nazvao pogrđnim imenima”.

Kad je Laskavac završio svoj govor, sudija se obrati zatvoreniku, koji je stajao pred optuženičkom klupom. Rekao je: „Ti otpadniče, ti krivovjerče, ti izdajniče, čuješ li što ovi plemeniti ljudi protiv tebe svjedoče? ”

„Smijem li reći nekoliko riječi u moju odbranu? ” upita Vjerko.

„Šuti, klipane!” vikne sudija srdito, „nisi vrijedan daljnjeg života, zaslužio si smrt na ovom mjestu. Ipak, da bi svatko upoznao moju velikodušnost - da čujemo što nam imaš reći!”

„Prvo, što se tiče optužbe gospodina Zavidnika”, reče smirenom ozbiljnošću, „tako sam rekao: Ako neko pravilo, neki zakon, običaj ili narod ustane protiv Božje Riječi, onda se to sasvim protivi kršćanstvu. Ako nije tako, neka mi se dokaže da se nalazim u zabludi i spreman sam to onda opozvati.

Što se pak gospodina Praznovjerna tiče i njegove optužbe, rekao sam, da je za štovanje Boga potrebna od Boga darovana vjera; ova pak može samo proizaći iz otkrivenja volje Božje. Sve ono što se u bogoštovlje uguralo nema ničeg zajedničkog s božanskim otkrivenjem. To je samo ljudska vjera, koja nam ne služi za vječni život.

Na kraju, u odnosu na gospodina Laskavca izjavljujem (ograđujući se od njegovih pogrđnih riječi), da knez ovoga grada zajedno sa svim njegovim pristašama, koji su upravo spomenuti, prije zaslužuju pakao, nego li da budu u ovom gradu. Gospod, Bog moj, da mi se smiluje!”

Na to se sudija obrati poroti, koja je pažljivo pratila rasprava: „Moja gospodo,

porotnici, vi vidite ovdje tog čovjeka zbog kojeg je u gradu nastala takva velika buna. Vi ste takođe čuli, što su ova dostojanstva vrijedna gospoda protiv njega svjedočila; čuli ste i njegov odgovor i njegovo priznanje. Na vama je dakle da ga sada osudite na smrt, ili da ga oslobodite. Ipak, prikladnim mi se čini da vas prethodno upoznam sa zakonom.

U vrijeme Faraona Velikog, sluge našeg kneza, izdanje zakon koji kaže, da se u slučaju da se ljudi neke druge vjere umnože, sve njihove dječake ima utopiti u vodi, kako ne bi postali suviše moćni.

Isto tako izdan je zakon u vrijeme Nabukadnezara Velikog, jednog drugog sluge našeg kneza, u kojem stoji da se svatko tko ne padne ničice i pokloni se zlatnom liku, baci u usijanu peć.

I u dane Dariusa izdan je zakon koji kaže, da će svatko tko se u roku od trideset dana bude molio bilo kojem Bogu ili čovjeku, a ne Dariusu, treba biti bačen pred lavove.

Ovaj buntovnik, dakle, prekršio je sve ove zakone, ne samo u mislima, – i ako se ni to ne bi smjelo trpjeti –, nego i u riječima i djelima, što naprosto ne smije ostati nekažnjanim.

Što se tiče Faraonovog zakona, on je doduše donešen iz puke pretpostavke, da bi se time izbjeglo jednom velikom zlu; koje, međutim, još nije bilo nastupilo. Što se drugog i trećeg zakona tiče, sami ste vidjeli, da se on bori protiv naše vjere, kao i zbog veleizdaje, koju je priznao, zaslužio je smrt”.

Nakon toga porotni sud se povukao. Bio je sastavljen od gospode: Slijepčević, Prgavac, Zlonamjernih, Pakostić, Lakomišljenik, Groznih, Prgavac, Oholić, Dušmanin, Lažac, Mračnjak i Nepomirljivko.

Svaki od njih izrekao je poseban sud o njemu, i nakon toga jednoglasno donesoše odluku da ga pred sudijom proglase krivim.

Gospodin Slijepčević, koji je predsjedao reče: „Jasno mi je daje ovaj čovjek krivovjerac”.

Gospodin Zlonamjernić je govorio: „Takvog klipana treba ukloniti sa zemlje”.

„Pravo je tako!” rekao je Pakostić, „već sam njegov pogled ne mogu podnijeti”.

Gospodin Lakomišljenik je rekao: „Nikada ga nisam mogao podnijeti”.

„Ni ja”, doda gospodin Ulizica, Jer on je prokleo sve ono što sam činio”.

„Objesite ga, objesite!”, vikao je Prgavac.

„On je jadan nitkov!” rekao je gospodin Oholić.

„Sve moje biće se buni protiv njega!” vikao je gospodin Dušmanin.

„On je obična protuva!“ reče gospodin Lažac.

Gospodin Groznić bio je mišljenja, da je za ovakvog čovjeka vješanje i suviše blaga kazna.

„Uklonimo ga, da nam ne smeta!“ vikao je gospodin Mračnjak.

„Da mi netko dadne sav svijet“, rekao je gospodin Nepo- mirljivko, „nikada se s njime ne bih mogao pomiriti. Zato, borimo se za njegovo smaknuće!“ –

I stvarno, Vjerka su osudili na smrt. Vodeći ga natrag u zatvor, gospoda su mislila samo o tome kako bi ga se na najbolji način ubilo.

Izveli su ga napolje, da s njime postupe po njihovom zakonu. Prvo su ga izbičevali, zatim tukli su ga šakama, izboli ga noževima i kamenovali. Mrtvo tijelo su rasjekli mačevima i na lomači spalili do pepela.

Tako je Vjerko umro mučeničkom smrću.

Vidio sam da su iznad mnoštva ljudi koji su došli da vide smaknuće, stajala vatrena kola okićena ružama, koja su čekala Vjerka. Čim su njegovi neprijatelji izvršili smaknuće, primila su ga i uz odjek trube krenuše kroz oblake k nebeskim vratima.

Kršćanina su odveli natrag u zatvor, gdje je još neko vrijeme morao izdržati. Ali Gospod, koji sve stvari, pa tako i bijes neprijatelja upravlja po savjetu svoje volje; učinio je, da im je Kršćanin mogao umaći i poći dalje svojim putem. Uskoro je podigao glas i zapjevao:

Blago tebi, ti dijete vjernosti,
što zbog puta svog pokajao se nisi.
Srca punog hvale primio si krunu;
krunu časnu, svetu; krunu pobjedničku!
Bog ti dade palmu u desnicu tvoju
i ushićen pjevaš psalme radosnice,
što žalost tvoja u radost pretvori se!

No. Footnotes of last chapter

- [1] Sinovi su ljudski samo dašak, svi da stanu na tezulju, od daha bi lakši bili (Psal. 62:10).
- [2] Vidjeh sve što se čini pod suncem: kakve li ispraznosti i puste tlapnje! (Prop. 1:14).
- [3] Ne molim te da ih digneš sa svijeta, već da ih očuvaš od Zloga (Iv. 17:15).
- [4] Postali smo prizorom svijetu. . . mi smo ljudi zbog Krista (1. Kor. 4:9-10).
- [5] Zato ne poznaje svijet nas jer njega nije znao (1. Iv. 3:1).
- [6] Naša je domovina na nebesima, odakle i Spasitelja očekujemo, Gospoda Isusa Krista (Fil. 3:20).

NOVI SUPUTNIK. OPASNOSTI KOD RUDNIKA SREBRA

U svom snu sam vidio kako se Kršćaninu pridružio netko tko se zvao Nadoljub. Tako Kršćanin više nije morao putovati sam. Nadoljub je do te odluke došao promatranjem Vjerka. Divio se njegovom strpljenju, podnoseći svu porugu i progonstvo; njegovom priznanju vjere i muškom držanju, gledajući smrti u oči. I kao što je mučenička krv uvijek bila sjeme Crkve, tako su i iz pepela Vjerka nikli novi Gospodnji sljedbenici. S Kršćaninom je sklopio bratski savez i ponudio mu se za pratioca tvrdeći, da će uskoro i mnogi drugi krenuti za njima.

Tek što su prešli manji dio puta, sustigoše čovjeka kpi je išao ispred njih. Zvao se Stranputica. „Otkuda si zemljače i kuda te vodi put? ” upitaše ga.

„Dolazim iz grada Krasnorječitost i idem u nebeski grad”, odgovori on, ne spominjući svoje ime.

„Iz Krasnoiječitosti? ” [1] primjeti Kršćanin. „Može li iz njega doći nešto dobrog? ”

Stranputica: „Hm, mislim da može”.

Kršćanin: „Kako da te oslovim, moj gospodine? ”

Stranputica: „Za tebe sam, kao što i ti za mene, stranac. Pođeš li ovim putem sa mnom, tvoje društvo bit će mi drago; a ako ne, morat ću Se i time zadovoljiti”.

Kršćanin: „Jslislim da sam o Krasnorječitosti već čuo. Ako se ne varam, to je jedno bogato mjesto”.

Stranputica: „Da, to je sigurno, imam ondje neke bogate rođake”.

Kršćanin: „Koji su to tvoji rođaci ondje, molim, ako smijem pitati? ”

Stranputica: „Gotovo sav grad. Naročito pak slijedeća go spoda: plemeniti Nazadnjaković, plemeniti Kaputokret, gospodin Krasnorječitost, po kojem je grad dobio svoje ime; nadalje'go- spodin Glatki, gospodin Prevrtljivko, gospodin Svetoljubić i naš svećenik, gospodin Dvojezičnik, brat moje majke. Ukratko i zažeto rečeno: čovjek sam vrlo dobrog društvenog položaja, i ako je moj djed bio samo skelar koji je gledao na jednu, a veslao na drugu stranu. I meni samome je taj posao doneo najveći dio mog imetka”.

Kršćanin: „Jesi li oženjen? ”

Stranputica: „Da! Ustvari imam uglednu i vrlo bogatu ženu. Kćer je također vrlo plemenite majke, a njena baka bila je gospođa Pritvorka. Ona također potiče iz vrlo ugledne obitelji i u učenosti postigla je tako visoki stupanj, da jednako dobro može ophoditi s knezovima, kao i sa seljacima. Naše kršćanstvo, dakako, nije najstrožije. To se očituje u dvije sporedne točke: Nikada ne veslamo protiv struje i vjetra i samo smo onda vjerni kad na putu kršćanstva cvjetaju ruže. Da smo kršćani priznajemo samo onda kada sunce sja i kad nam se plješće”.

Kršćanin se okrene Nadoljubu, koji mu u uho šapne: „Sjetio sam se, to mora daje neki Stranputica iz Krasnoiječitosti. Ako je tako, onda u njemu imamo gadnog nevaljalca, kakvog samo u cijelom tom kraju može biti. Samo ga pitaj, ne bi se trebao stidjeti svog imena”.

Kršćanin se opet okrene njemu i reče: „Ti govoriš kao da si najpametniji na svijetu. Ako se ne varam, poznajem te. Nisi li ti gospodin Stranputica iz Krasnorječitosti? ”

Stranputica: „Tako me zovu da mi se narugaju oni koji me ne trpe. Tu sramotu moram podnositi kao što su je podnosili mnogi dobri ljudi prije mene”.

Kršćanin: „Nisi li ljudima dao povoda da te tako zovu? ”

Stranputica: „Ne, nikada! Jedino što mi je takvo pogrдно ime moglo pribaviti je to što sam bio sretne ruke, što sam svoja gledišta uvijek mogao uskladiti s duhom vremena, zbog čega sam, dakako, uvijek imao koristi. Što me na taj način dopalo, vidim kao blagoslov. Zato me zlonamjerni ljudi ne bi trebali sramotiti”.

Kršćanin: „Mislio sam da si ti taj čovjek o kojem sam čuo govoriti; i, da ti otvoreno kažem što mislim, ovo tvoje ime bolje ti odgovara, nego što to nama želiš priznati”.

Stranputica: „Hm, ako ti tako misliš, onda tu nemogu pomoći. Ipak, vidjet ćeš da sam dobar drug, ako me kao takvog želiš prihvatiti”.

Kršćanin: „Ako s nama želiš poći, onda se moraš boriti protiv vjetra i vremena, što kako sam shvatio, nije tvoja namjera. Kršćanstvu moraš ostati vjeran pa makar ono umjesto u srebrnim papučama hodalo u prosjačkom ruhu; moraš se njega držati i ako je ono stavljeno u puta, ili ležalo okovano u lance, a ne samo onda ako mu na ulici ljudi kliču”.

Stranputica: „Ti meni ne smiješ bilo što nametnuti, postaviti se gospodarem moje vjere. Pusti meni moju slobodu pa ću poći s vama”.

Kršćanin: „Ili ćeš slijediti naš primjer onako kako to budemo predložili, ili ni koraka dalje!”

Stranputica: „Nemam namjere iznevjeriti se svojim starim načelima, jer ona su i bezazlena i probitačna. Ako nećete da idem s vama, onda ću kao i prethodno, ići sam, sve dok me netko ne pristigne tko će s mojim društvom biti zadovoljan”.

Vidjeh dalje u svom snu, da su Kršćanin i Nadoljub od njega se odvojili i u stanovitoj udaljenosti išli ispred njega. Kad se jedan od njih okrenu, ugleda kako tri čovjeka žurno sustigoše gospodina Stranputicu i kako ga, duboko se poklonivši, pozdraviše, a na koji pozdrav jednakom udvornošću odpozdravi. Imena tih ljudi bila su: Gospodin Stanisvijet, gospodin Srebroljubac i gospodin Škrtac. Prepoznaše se kao školski drugovi, jer su zajedno pohađali školu kod nekog gospodina Gramzljivca, upravitelja škole u gradiću Pohlepa, u grofofiji Materijalista, na sjeveru. On ih je podučavao u umijeću prigrablivanja, bilo silom, bilo prevarom, laskanjem ili lažju, ili, kao da se time čini dobro djelo. Ova četiri gospodina odlično su savladala umijeće svog učitelja, pa su stoga u tome stekla diplomu majstora. Svaki od njih mogao bi

sam biti upraviteljem takve škole.

Nakon izmjene pozdrava gospodin Srebroljubac reče gospodinu Stranputici: „Tko su oni ispred nas? ”

Stranputica: „To su neki naši daljnji zemljaci, koji se na neki naročit način uputiše na put”.

Srebroljubac: „JHej, zašto nas ne pričekaju? Radovali bismo se njihovu društvu; ta svi smo mi putnici”.

Stranputica: „Da, to je istina, samo, ova dva čovjeka toliko su stroga i tako jako drže do svojih nazora i mišljenja, da one koji drukčije misle, malo cijene. Ako se u svim stvarima ne složi s njima, izgurat će iz svog društva i najboljega”.

Škrtac: „To je zlo! Čitao sam o nekim ljudima koji su bili pretjerano pravedni i zato tako strogi; proklinju svakoga, samo ne sebe same. Ali, reci mi, u čemu se niste mogli složiti? ”

Stranputica: „Na njihov krut način misle prkositi svakom vremenu. Ja sam opet za čekanje dok vjetar i nevrijeme ne prođe. Oni će za Božju stvar sve staviti na kocku; ja opet hoću osigurati svaku prednost i tako sačuvati život i imanje. Oni se grčevito drže svojih principa pa makar svi ljudi bili protiv njih; ja se pak u vjerskim pitanjima ravnam onako kako to zahtijevaju prilike, vrijeme i moja vlastita sigurnost. Oni se drže kršćanstva pa makar ono bilo prosjački jadno i prezreno od sviju; ja se pak samo onda priznajem kršćaninom ako ono hodi u zlatnim papučama i ako je obasjano suncem i žanje priznanje”.

Stanisvijet: „Sasvim je tako! Samo ostani pri tom, moj cije njeni gospodine Stranputica! Onaj, tko izgubi što bi mogao sačuvati, nije drugo do luđak. Budimo mudri poput zmija! Sijeno treba kositi dok sunce sja. Zimi je u košnici mirno, ali kad cvijeće procvjeta, tad ona oživi. Ako su dovoljno ljudi, putovat će po kiši, mi pak pričekat ćemo pogodnije vrijeme. Priznajem, najviše mi se dopada ona vjera, u kojoj možemo zadržati sve ono čime nas je Bog blagoslovio. Tko se ravna po svom zdravom razumu, on će na slavu Božju uživati u onome čime ga je Bog bogato nagradio. Abraham i Salomon su kraj svoje vjere obogatili se i Job kaže, da će pravednome dopasti gomile srebrene. Ne treba onda biti poput ova dva čovjeka koja si nam opisao”.

Škrtac: „Mislim, da smo u tome svi jednomišljeni; zato o to me više ne moramo govoriti”.

Srebroljubac: „Ne, to ne trebamo, jer tko vjeruje Pismu ili razumu — a oboje je na našoj strani —, taj ne poznaje ni svoju slobodu, niti se brine za svoje dobro”.

Stranputica: „Braćo moja, da skratimo vrijeme i da se sačuva mo svakojakog zla, dozvolite mi jedno pitanje. Uzmimo na primjer čovjeka, bio on svećenik ili trgovac, koji se našao u povoljnoj prilici da dođe do zemaljskih dobara, ali ne može do njih drukčije, nego da na sebe uzme izgled izvanredne revnosti da neke principe kršćanstva prihvati, prema kojima je inače sasvim ravno dušan. Smije li se on i

pretvarati, da bi postigao svoj cilj, a da pri svemu tome ostane pošten čovjek? ”

Srebroljubac: „Sagledao sam suštinu tvog pitanja i pokušat ću na to dati što temeljitiji odgovor. Prvo u pogledu svećenika. Predstavite si dostojanstva vrijedna čovjeka, ali sa malim prihodom. Zato je bacio oko na masnije vrelo u crkvenoj službi. On se sada nada da će to postići, ali samo tako da svoju službu još revnosnije vrši, da češće propovijeda i za volju mnijenja Crkvene općine odrekne se nekih svojih vlastitih principa. Ovdje u stvari ne vidim zašto čovjek na dobru glasu ne bi smio tako postupiti, a da kraj toga i dalje ostane poštenim čovjekom, jer

1. Želja za većim приходima je po zakonu osnovana. To je neoporecivo, jer mu to pravo pruža božanska providnost. On može nastojati da to postigne, a da time ne povrijedi svoju savjest.
2. Njegova želja za većim prihodom povrh svega čini ga vrijednijim i revnijim propovjednikom, a to znači i boljim čovjekom. On vjerno vrši svoju dužnost, što je u potpunosti u skladu s Božjom voljom.
3. Ako on iz ljubavi prema svojoj budućoj Crkvenoj općini neke od svojih dosadašnjih principa napusti, time pokazuje koliko je spreman na samoodricanje i kakvog je popustljivog bića, uslijed čega je, jasno, još sposobniji za svoju službu.
4. Iz svega toga zaključujem, da se svećenika, koji manji prihod zamjeni većim, ne treba smatrati lakomim. Naprotiv, pošto se pri tom usavršuje, treba ga vidjeti kao onog tko je ostao vjeran svom zvanju i tko nije propustio Bogom danu priliku.

Što se pak tiče drugog dijela pitanja, zamislimo si nekog trgovca koji ima malu trgovinu i prihod mu je mršav. Postavši vjernim kršćaninom, naišao je na priliku da proširi posao, da stekne uticajne prijatelje, možda i bogatu ženu, ili širi krug boljih kupaca. To smatram dopustivim. Evo mojih razloga:

1. Vjernost, bilo kakvog izvora bila, uvijek je vrlina.
2. Nije protuzakonito uzeti bogatu ženu ili steći bolje mušterije.
3. Postigne li to zato što je pobožan, postigao je dobro kroz dobro, i tako sam postaje dobar. Tako onda ima dobru ženu, dobre kupce i dobru dobit. I to sve zato što je postao vjeran. To se ne bi smjelo drukčije smatrati, nego kao nastojanje da živi po Božjoj volji”.

Općim priznanjem primljen je takav temeljit odgovor gospođina Srebroljubca. Sljedstveno tome dođoše do zaključka, da je takav postupak vrlo mudar i koristan. Pošto je svima taj odgovor izgledao nepobitnim, zaključiše, pošto Kršćanin i Nadoljub nisu više bili daleko, da im se priključe i postave isto pitanje; tim više što su ranije proturječili gospodinu Stranputici. Povikaše zato da stanu. Oni se zaustaviše i počekaše da ih pristignu. U međuvremenu, ovi koji su ih slijedili zaključiše, da im to pitanje postavi stari gospodin Stanisvijet, a ne gospodin Stranputica. Bojali su se, naime, ako im to pitanje postavi gospodin Stranputica, da će to onda opet uskovitlati prašinu.

Tako im se priključiše i nakon kraćeg pozdravljanja gospodin Stanisvijet Kršćaninu i njegovom drugu postavi to pitanje pozivajući ih, da, ako mogu, dadnu na nj odgovor.

Kršćanin: „Već i početnik u istinitom kršćanstvu može odgovoriti na tisuću takvih pitanja. Krista ne treba slijediti radi [2] kruha, - a očito je tome tako i zaista je gnjusno njega imati samo za masku, da bismo zadobili svijet. Nikada nitko, osim pogana, đavola, licemjera i čarobnjaka nisu bili tog mišljenja.

1. Pogani. Pogani Hamor i Sekam bacili su oko na kćeri i stoku patrijarha Jakoba. Pošto to nisu mogli postići pod nikojim drugim uslovom, osim da prime obrezanje, rekoše svojim sunarodnjacima: 'No ljudi će pristati da među nama žive i s nama budu jedan rod ako se svi naši muškarci obrežu kao što su oni obrezani'. Oni su htjeli kćeri i stoku. Vjera je trebala biti samo sredstvo da se to postigne (Postanje 34:20-24).
2. Licemjer. Licemjerni farizeji su toj vjeri takođe bili privrženi. Molili su se dugim molitvama i pri tome proždimali udovičke kuće. Kao plaća očekivalo ih je još veće prokletstvo (Lk. 20:47).
3. Đavo. Juda, koga je Gospod nazvao đavolom, bio je istog duha (Iv. 6:70). On je bio vjeran radi kese koju je nosio; ali bi odbačen kao dijete propasti.
4. Šimun čarobnjak je radi nečasne dobiti želio doći u posjed dara Svetoga Duha. Sud iz Petrovih usta je glasio: 'Neka ide u propast tvoj novac zajedno s tobom!' (Djela 8:18-23).
5. Nikako se ne mogu osloboditi misli da čovjek, koji za volju zemaljske dobiti postaje pobožan, i opet, za volju zemaljske dobiti te pobožnosti se odriče. I Juda je ljubio svijet kad je postao sljedbenikom Krista. Kasnije, za volju svijeta prodaje svog Gospoda i Učitelja. Tko, dakle, na ovo pitanje odgovori potvrdno, kao što ste vi to učinili, i tko onaj drugi odgovor priznaje ispravnim, misli kao poganin, kao licemjer; da, kao đavo i primit će plaću po svojim djelima".

Na tu primjedbu pogledaše se zaprepašteni i ne nađoše ni riječi u ime odgovora. Nadoljub se u potpunosti složio s Kršćaninom te tako među njima zavlada velika tišina. Gospodin Stranpu tica i njegovi drugovi nisu znali što drugo, nego ići sve polaganije, kako bi se oslobodili neprijatna društva.

„Ovi ljudi zanijemije već pred sudom ljudi, koji su samo prah i pepeo“, reče Kršćanin svom drugu. „Kako će opstati na Božjem sudu, koji je oganj koji spaljuje?“

Kršćanin i Nadoljub požuriše napred i za kratko vrijeme stigoše do prijatne poljane, koja se zvala Počinak. Tu su se Putnici vrlo dobro osjećali. Ali, ta ravnica bila je vrlo kratka tako, da su brzo kroz nju prošli. Na izlasku iz poljane bio je malen brežuljak, koji se zvao Dobit, zbog rudnika srebra u njemu. Mnogi Putnici koji su prije njih ovuda prolazili, dali su se namamiti na brežuljak, da bi vidjeli rudnik srebra, jer je bio rijetkost. No, kad bi se previše nagnuli nad ivicu rova, popustilo bi nesigurno tlo pod njihovo nogama i strmoglavili bi se u bezdan. Odande ih više nitko nije mogao izbaviti. Drugi opet bili su udareni uzetošću tako, da više nikada nisu mogli stati na svoje noge.

I tada vidjeh u svom snu, kako malo dalje, onkraj puta stoji netko, po imenu Dema. [3] Bio je on ugledan gospodin, koji je prolaznike pozivao da svrate i pogledaju rudnik.

„Dođite ovamo“, viknuo je i Kršćaninu i Nadoljubu, „želim vam nešto pokazati!“

„Što ima tamo naročitoga“, upita Kršćanin, „što bi nas trebalo svratiti s puta na Sion?“

Dema: „Ovdje je rudnik srebra i ljudi koji u njemu traže blago. Sa malo truda može se ovdje obogatiti!“

Nadoljub: „Hajde, prijatelju Kršćanine, idemo i to pogledati!”

Kršćanin: „Ja ne idem! Već ranije sam o tom mjestu čuo i znam da su mnogi ovdje izgubili život. Osim toga, bogatstvo je samo zamka za one koji za njim teže. Ono je velika zapreka na putu u blaženu vječnost”. [4]

Tada Kršćanin vikne Demasu: „Nije li to mjesto opasno? Nije li to mjesto nekima postalo zaprekom na putu u blaženu vječnost?” [5]

„Trebalo se samo čuvati”, odvrati Dema i pri tom ga obli crvenilo.

„Ni za korak se nećemo približiti rudniku srebra”, reče Kršćanin, „nego ćemo mirno nastaviti put”.

Nadoljub: „Što će se dogoditi, kada Stranputica dođe i čuje taj poziv? On će se sigurno dati zavesti i poći onamo da vidi”.

Kršćanin: „Bez sumnje, jer se njegova načela slažu s tim putem. Za njega se jako borim!”

Dema im još jednom viknu: „Nećete li doći prijeko da vidite ove divne stvari?”

Kršćanin mu kratko ali jasno odgovori: „Ti si neprijatelj pravog Božjeg puta: zbog svog otpada već si osuđen. Zašto nas želiš povući u istu propast? Odvratimo li se sada s našeg puta, jednom ćemo pred Gospodom, našim Kraljem, stajati osramoćeni, a trebali bi pred njim osvanuti radosni”.

„Hej, uskliknu Dema, „ta, ja sam vaš brat! Čekajte malo da i ja pođem s vama!”

„Kako se zoveš?” upita Kršćanin, „nisi li ti Dema?”

Dema: „Da, ja sam; ali i ja sam Abrahamov sin”.

Kršćanin: „Dobro te poznajem! Tvoj pradjed bio je Gehazi (2. Kor. 5:20-27) i Juda tvoj otac, a i ti ideš njihovim stopama. Tvoje riječi nisu drugo, nego đavolska prevara. Tvoj otac je kao izdajica završio na užetu, pa ni ti nisi zaslužio bolju sudbinu. Budi siguran, kad stignemo Kralju, kazat ćemo mu o tvom vladanju”.

Tako pođoše dalje svojim putem.

U međuvremenu stigao je Stranputica sa svojim drugovima i na prvi mig svi zajedno pođoše prijeko Demasu. Da li su se stro- poštali u rov, kad su bacili pogled preko ivice, ili su sišli da kopaju za blagom, ili su se od otrovne pare ugušili – to ne znam; ali nitko od njih više nikada nije stupio na put za Sion.

Kršćanin počeo pjevati:

Što lije svijet svojim prolaznim dragocjenostima?
Da gladne duše nasite nebeskim potrebama,
za to nisu dorasle.

Božanske dari su jedine
za vječnu okr'jepu dostatne

Kad su stigli na drugi kraj poljane, Putnici ugledaše kraj ceste spomenik neobična lika. Kao da je to bila žena koja se pretvorila u stub. Zaustavili su se pred njim i dugo ga promatrali, a da nisu mogli odgonetnuti njegovo značenje. Konačno Nadoljub pri samom vrhu opazi natpis neobičnog pisma. Pošto nije bio učen, pozva Kršćanina, (jer je on bio učen čovjek), da pogleda ne bi li on mogao odgonetnuti o čemu govore ti pismeni znaci. Kršćanin je neko vrijeme sricao slova i na kraju pročitao: „Sjetite se Lotove žene!” (Lk. 17:32).

Tada raspoznaše, da bi to trebao biti slani stub u koji se pretvorila Lotova žena, jer se pohlepnim srcem osvrnula za Sodomom, iz koje su je izveli da se spasi (Postanak 19:26).

„Moj brate”, uzviknuo je Kršćanin pokrenut, „ne treba li u tome što smo slani stub tek nakon Demasovog poziva ugledali, vidjeti divnu povezanost? Da smo se dali namamiti, kao što si već bio spreman krenuti, i mi bismo poput ove žene postali spomenik upozorenja”.

Nadoljub duboko postišđen reče: „Priznajem svoju veliku ludost i slavim milost Gospodnju koji me nije prepustio željama moga srca, i što je odgodio kaznu koju sam i ja poput ove žene zaslužio”.

„To što smo ovdje vidjeli, trebamo si duboko ucijepiti u svoja srca”, rekao je Kršćanin. „Ova žena izbjegla je jednom sudu i nije poginula u Sodomi, ali je upala u drugi, kako vidimo, i pretvorila se u slani stub”.

„Da”, primijeti Nadoljub, „ona nam treba poslužiti kao opomena i kao primjer kako će biti na Božjem sudu. Tako su i Korah, Datan i Abiram zajedno sa 250 drugih ljudi poginuli zbog njihova grijeha te tako postali znakom opomene (Brojevi 26: 9-10). Ali, kako samo Dema i njegovi drugovi mogu tako dugo tražiti svoje blago, dočim je ova žena samo se osvrnula za svojim blagom te postala slani stub. Nigdje ne čitamo daje samo jedan korak skrenula s puta. Trebali bi oni vidjeti ovaj spomenik, samo kad bi htjeli otvoriti oči”.

„Svakako”, odgovori Kršćanin, „čudnovato je to. Njihovo srce već je sasvim otvrdnilo i ne mogu ih uporediti s nikim drugim, nego sa lopovima koji još i pred očima sudije, što više pod samim vješalima krađu. O stanovnicima Sodome se kaže, da su bili zli i da su protiv Gospoda vrlo griješili. I kako je samo prema njima bio dobar! Prije uništenja bila je ova zemlja poput Gospodnjega vrta. Zato se njegov gnjev još više raspalio i pustio je da na njih padne oganj i sumpor. Zato će svi oni, koji unatoč takvih opominjućih primjera, nastave sa svojim grijesima, primiti još teži sud”.

Nadoljub: „Bez sumnje, rekao si istinu, i - o kakve li milosti — što mi, a osobito ja sam nisam postao takvim spomenikom Božjeg gnjeva! Ne smijemo prestati na tome Bogu se zahvaljivati, u njegovu strahu hoditi i ne prestati misliti na Lotovu ženu.

Bor' se pravo kad te zove
Božja milost k obraćenju;
krila podaj duhu svome
koj' teži k oslobođenju.

Nek' strah snađe tvoju dušu,
Drhćuć trči za spasenjem;
izbjegni opasnost, kušnjju,
tad' u Zoar stići ćeš na vrijeme.

Zar u zlu svijet ne leži?
Ne gori li Sodoma ognjem?
Čovječe, daj hitro bježi,
kao zvijer bježi, gonjen.

Daj, poteci da se spasiš,
da sa zlima ne propadneš;
da sa sebe lance strgneš,
kao grešnik ne pogineš.

Bježi iz ruku svijeta,
hitro tamo, brdu gore;
odreci se svojih grijeha,
jer čistog te Bog hoće!

No. Footnotes of last chapter

- [1] Ne vjeruj mu kad ljupkim glasom govori, j.er u srcu mu je sedam grdila (Izreke 26:25).
- [2] Isus im odgovori: Zaista, zaista, kažem vam, ne tražite me jer ste vidjeli znakove, nego jer ste jeli one kruhove i nasitili se. Nastojte sebi pribaviti ne propadljivu hranu, već hranu koja ima trajnost za život vječni i koju će vam dati Sin Čovječji (Iv. 6:26, 27).
- [3] Apostol Pavao piše: Dema me ostavi iz ljubavi prema ovome svijetu (2. Tim. 4:10).
- [4] Oni koji žele da postanu bogataši upadaju u napast, u zamku i mnoge lude i pogubne želje što strovaljuje ljude u propast i uništenje (1. Tim. 6:9).
- [5] Posijan u trnje jest onaj koji sluša riječ, ali svjetska tjeskobna briga i varavo bogatstvo zaguše riječ, te ostane bez roda (Mt. 13:22).

KAD SE SKRENE S PUTA

Idući tako Putnici dođoše k divnoj rijeci. Kralj David ju nazva „Božja rijeka”, [1] a Ivan „Rijeka života”. [2] Put se protezao duž rijeke. Njime su Kršćanin i njegov drug putovali s velikim zadovoljstvom. Svakim gutljajem vode života njihov iznemogli duh se brzo oporavljao. Na obalama rijeke rasle su voćke svakojake vrste. Njihovo lišće hladilo je krv ugrijanih Putnika. Livade na pjeskovitom tlu, ukrašene sjajnim ljiljanima, zelenile su se tokom cijele godine. Putnici su ovdje mogli leći i počivati u miru. [3] Probudivši se, jeli su plodove s drveća života i pili su vodu iz potoka. To su činili danju i noću. Pri tom su pjevali:

Ovčica sam Spasa mog,
 dobrotvora velikog.
 Radujem se mom Pastiru
 od kojeg dobra sva izvire.
 On me ljubi, On me zna,
 od njegov' imam dobra sva.

Štap je njegov krotak, blag,
 oslon meni uvijek drag.
 Isus meni pašu sprema,
 oskudice u njegov' nema.
 Ožednim li, tad' me On
 ka izvoru vodi svom.

Ovčica sam sretna ja,
 moja duša pjeva sva.
 A kad dođe kraj životu,
 ugledat ću svu krasotu.
 Anđeli će nosit me
 u Pastira naručje.

Nakon ovih dana okrijepe Putnici opet krenuše na put, (jer još nisu stigli svome cilju). Nakon što su još jednom jeli i pili, digoše se i pođoše.

I sada u svom snu vidjeh kako se uskoro put poče udaljavati od rijeke postajući sve neravniji i kršniji, stoje oba Putnika ispuni lo žalošću i bolju, jer su im noge od mnogog pješaćenja postale ranjave. Svijesni da se od puta ne smiju udaljiti, i ako obeshrabreni, [4] tiho su išli dalje, nadajući se boljemu. Najednom su opazili livadu koja se protezala duž ceste s lijeve strane. Zvala se Livada Usputnica. Po njoj je vodila staza.

„Ako se ova livada proteže duž puta”, reče Kršćanin, „onda pređimo onamo!” Stupivši na stazu ugledaše puteljak, i kako im se činilo, on se s druge strane ograde povlačio duž ceste. „To je ono što sam si želio”, viknuo je, „ondje prijeko bolje ćemo ići. Hajde, dragi Nadoljube, pokušajmo”.

„Što onda, ako nas taj puteljak odvede s našeg puta? ”

„0, ne!” reče Kršćanin. „Toga se ne plašim. Pogledaj, ne proteže li se neprekidno duž

ceste? ”

Tako se Nadoljub dadne nagovoriti od svog druga i pođe za njim istim puteljkom. Svakako njime se išlo prijatnije. Ubrzo ugledaše i čovjeka po imenu Samopouzdanic, koji je išao istim puteljkom.

„Kuda vodi ovaj puteljak? ” viknuli su za njim.

„K nebeskim vratima”, odgovori on.

„Vidiš”, reče Krščanin, „nisam li ti rekao? Sada, dakle, znamo, da se nalazimo na pravome putu”.

Tako su slijedili svog vođu. Uskoro ih zatekne noć. Nastala je takva tama da su ga ubrzo izgubili iz vida. Na svoj užas čuše kako se ovaj sunovratio u neku jamu i tamo jedno završio. Knez ove zemlje dao je iskopati tu jamu da bi u njoj završile sve hvalisave lude. Krščanin i njegov drug su zvali, ali drugog odgovora, osim stenjanja umirućeg, nisu dobili.

„Ah, kamo li smo zapali? ” jadikovao je Nadoljub. Krščanin od stida nije znao što reći. Na to ih je stiglo još i strašno nevrijeme, koje se je sručilo na Putnike. Grmilo je i sijevalo, a kiša je padala kao iz kabla.

„Ah”, uzdisao je Nadoljub, „da sam samo ostao na svom putu!”

„Tko bi samo i pomislio”, kazao je Krščanin, „da će nas taj puteljak odvesti na stranputicu!”

„Već od samog početka mi se nije dopao”, odgovori Nado- ljub, „kao što sam te na to i upozorio. Ipak, stariji si i nisam htio suprotiti se tebi”.

Krščanin: „O, dragi brate, nemoj se na mene ljutiti! Jako mi je žao što sam te odveo s tvoga puta i to još u takvu opasnost. Oprosti mi! Nisam imao zle namjere”.

Nadoljub: „Umiri se, dragi brate; opraštam ti. Vjerujem, da će nam to poslužiti na dobro”.

Krščanin: „Ti si milosrdan; ali mi se ovdje ne smijemo zaustaviti. Pokušajmo vratiti se”.

Nadoljub: „Ali, dragi brate, dopusti mi da idem napred!”

Krščanin: „Ne, pusti da ja idem napred da, ako nas stigne neka opasnost, prvo mene stigne; jer mojom krivnjom smo se udaljili s puta”.

Nadoljub: „Ne, ti nećeš ići napred! Ti si sada uzrujan i lako da opet skreneš s puta”.

Jedva što krenuše natrag, na njihovo ohrabrenje čuše glas koji im je dovikivao: „Sjeti se ceste, puta kojim si prošao!” (Jer. 31:21).

U to je i voda jako nabujala i put je postao krajnje opasan. Pomislio sam: „Koliko je lakše dobar put ostaviti, nego na nj se opet vratiti!”

Ipak, odvažiše se za povratak. Ali, bilo je tako tamno i voda je toliko narasla, da su na cesti lebdili u krajnjoj opasnosti. Sve njihovo nastojanje da noću stignu do staze, bilo je uzaludno. Konačno su našli neko sklonište. Ovdje su htjeli izdržati do svanuća. Pošto su bili jako iscrpljeni, san ih je brzo savladao.

Nedaleko mjesta gdje su ležali, nalazio se zamak, koji se zvao Zamak sumnje. U njemu je stanovao gorostas Očajnik. Na njegovu zemljištu su sada Putnici spavali. Po svom običaju, gorostas je ranog jutra krenuo kroz svoje područje. Nije potrajalo dugo i on primijeti usnule strance.

Jasnim i oporim glasom naredi im da ustanu i upita ih: „Tko ste vi i šta tu radite? ”

Drhćući otvoriše svoje oči. „Putnici smo i zašli smo s puta”, rekoše.

„Krivi ste”, vikne gorostas, „stupili ste na moje područje i zato morate poći sa mnom!”

Bili su, dakako, svjesni svoje krivice i zato nisu imali snage oduprijeti se tom snažnom čovjeku. Ovaj ih je ispred sebe tjerao dok ne stigoše u njegov zamak. Ondje ih baci u mračnu i prljavu tamnicu. U njoj su proveli četiri dana a da nisu dobili ni malo kruha, niti gutljaj vode. Ni tračak svjetla nije dopro u njihovu tamu; nitko nije pitao kako'im je. Bili su u gadnoj neprilici i k tome još daleko od prijatelja i poznatih.
[5] Zbog toga, svjestan svoje krivice, Kršćanin je bio neutješiv.

Gorostas Očajnik imao je ženu; zvala se Nevjerka. Kada su legli na počinak, ispriča joj, kako je uhvatio i bacio u tamnicu dva Putnika koja su zalutala na njegovo područje. „Što misliš, što da radim s njima? ” upita on nju. Žena gaje ispitivala: „Kakvi su to ljudi i kuda putuju? ” Doznajući što je htjela, savjetova mu, da ih prvo posluži dobrom porcijom batina. Ujutro slijedećeg dana, na osnovu savjeta svoje žene, uputi se gorostas sužnjima u zatvor. Oboružan mlatilom od divlje jabuke vijao ih je poput pasa po zatvoru i ako ga ni jednom jedinom riječju nisu uvrijedili. Onda ih je tako strašno tukao, da su ostali ležati na podu. Nisu bili kadri ni pomaknuti se. Nakon toga zaključa ćeliju i prepusti ih jadu. Čitav taj dan proveli su jadikujući i uzdišući.

Iduće noći gorostas i njegova žena dogovoriše se što će dalje raditi sa zatvorenicima. Doznajući da oni još žive, savjetova mu da nagovori Putnike da si sami uzmu život.

Ujutro se gorostas opet nađe kod nesretnika. Videći, kako zbog zadobivenih rana jako pate, savjetova im, da nožem, ili užetom, ili otrovom, dokrajče svoj jadni život, jer iz tog zatvora i tako nikada neće izaći. Odvažiše se i zamoliše ga da ih pusti. On strašnim glasom zaurla. Napao ih je i sigurno bi ih ubio, da ga najednom nisu uhvatili žestoki grčevi - kakvi su ga ponekad pri sunčevom sjaju znali zahvatiti. Uslijed toga njegova ruka bila je izvjesno vrijeme nemoćna. Zato se povuče, prepustivši ih njihovo vim mislima. Zatvorenici se tada posavjetovaše, ne bi li bilo najbolje poslušati njegov savjet i o tome povedoše slijedeći razgovor:

„Brate, što da radimo? ” reče Krščanin. „Jadan je sada naš život. Ne bi li bilo bolje odmah umrijeti, nego li ovako živjeti? Ne bilo dana kada sam se rodio! Zašto nisam umro izlazeći iz materine utrobe? (Job 3:3, 11). Grob bi mi bio draži, nego li ovaj zatvor. Zar će nas ovaj gorostas i dalje mučiti?

Nadoljub: „Svakako, u strašnom smo položaju. Smrt, koja bi nas iz toga izbacila, bila bi dobro došla. Ali, razmislimo prvo: Gospodar zemlje u koju idemo rekao je: 'Ne ubij!' Nikome ne smijemo uzeti život; još manje smijemo poslušati savjet gorostasa i sami sebe ubiti. Tko drugoga ubije, može ubiti samo tijelo; ubiješ li samoga sebe, u isti mah ubijaš i tijelo i dušu. Ti govoriš o miru u grobu, ali moj brate, zar si zaboravio na pakao u koji će doći ubojice? A ti znaš, 'da nijedan ubojica nema u sebi vječnoga života' (1. Iv. 3:15). Osim toga gorostas nema svu vlast u svojim rukama. Drugi, koji su kao i mi bili u njegovu zatvoru, opet su mu umakli. Tko zna, Bog, Stvoritelj svijeta, možda će dati da on ili jednom zaboravi zaključati za sobom vrata, ili će ga opet, dok će biti kod nas, spopasti grčevi, tako da neće moći koristiti svoje udove. Ako se to još jednom dogodi, sjetit ću se toga i sve ću pokušati samo da umaknem njegovim rukama. Bio sam luda što to već ranije nisam pokušao. Izdržimo samo još malo, moj brate, možda vrijeme našeg izbavljenja i nije više tako daleko. Nemojmo samo postati ubojice!”

Ovim bodrenjem umirio je Nadoljub za prvo vrijeme srce svog brata. Tako su zajedno u tami, u tom žalosnom stanju, puni jada, sproveli dan.

Pred večer gorostas je opet došao u zatvor da vidi da li su zatvorenici uzeli si život. No, našao ih je još na životu. Na životu – to je bilo sve što bi se o njima moglo reći, jer su zbog gladi i žeđi, zbog rana koje su pekle i u toj mračnoj rupi jedva još mogli doći do zraka. Razjareno je na njih vikao što nisu poslušali njegove savjete; da će im zato biti tako strašno, da će zaželiti da se nikada ni rodili nisu.

Drhćući i strepeći od te njegove prijetnje, Krščanin se onesvijestio. Kad je došao k sebi, ponovo je govorio o tome, ne bi li ipak bilo bolje uzeti si život.

„Moj brate, sjeti se samo kako si bio hrabar”, opet ga počeo tješiti Nadoljub. „Apolion te nije mogao savladati; izdržao si sve one grozote u Dolini smrtne sjene. Kroz koliko kušnji, straha i nevolja si već prošao, a sada toliko zdvajaš? Vidiš, i ja, koji sam po prirodi mnogo slabiji od tebe, ginem s tobom zajedno u ovom zatvoru. Nije li gorostas i mene poput tebe izranio? Ni ja ne okusih ni zalogaj kruha, ni kapi vode; i ja kao i ti ležim u ovoj jami tame i žalosti. Budimo spremni još malo trpjeti! Kako si se na Sajmu taštine muški držao! Ni lanci te nisu mogli zastrašiti, ni zatvor, niti krvava smrt. Kolika sramota ako sada zatajimo!”

Opet je došla noć. Kad su gorostas i njegova žena povukli se, upita ga kako je sa zatvorenicama i da li su postupili po njegovu savjetu. On odgovori: „Tvrdoglavi su to ljudi i prepredeni. Rade će pretrpjeti sve strahote, nego da se sami ubiju”. Ona mu reče: „Onda ih sutra odvedi u dvorište zamka i pokaži im kosti i lubanje onih koje si već poslao na drugi svijet i objasni im, da ćeš ih prije nego što prođe ovaj tjedan, isto tako raskomadati kako si to učinio s onima”.

Tek što je svanuo dan, došao je u zatvor i potjerao je sužnje u dvorište, koje je bilo pokriveno ljudskim kostima. „Ovo su nekad bili Putnici poput vas”, reče. „Došli su na

moje tlo i ja sam ih, kad mi se to dopalo, raskomadao. To ću nakon nekoliko dana i s vama uraditi. Sad se vratite u vaš zatvor!”

Kad se okrenuše, tukao ih je i nemilice tjerao dole u zatvor. Toga dana prešao je njihov jad sve granice.

Navečer su se gorostas i njegova žena opet razgovarali, o zatvorenicima. Izrazio je svoje čuđenje, što ih batinama i nago varanjem nije uspio maknuti sa svijeta. Gospođa Nevjerka reče: „Vrlo se bojim, da oni još žive u nadi, da će netko doći i osloboditi ih iz zatvora, ili možda imaju kod sebe tajne ključeve s kojima se nadaju dokopati slobode”.

„Mislíš li to stvarno, draga moja ženo?” odgovori gorostas. „Onda ću ih sutra ujutro odmah pretražiti”.

Oko pola noći počеше Nadoljub i Kršćanin moliti se. Molili su se sve do svanuća. Najednom Kršćanin, trгнуvši se, uzvikne: O, kako li sam nerazuman! Ležim ovdje u tom smrdljivom zatvoru, a mogao sam slobodan i radostan nastaviti svoj put! Imam kod sebe ključ obećanja koji na zamku, siguran sam, otvara sve brave”.

„Što kažeš? Pa to je sjajno, dragi brate!” uzviknu Nadoljub. „Izvadi ga i pokušaj s njim!”

Kršćanin ga izvuče i pokuša odmah na vratima ćelije. Ona se odmah otvoriše. Kršćanin i Nadoljub odmah izađoše. Išli su sve do vanjskih vratiju što vode u dvorište zamka. I njih otvoriše ključem obećanja. Onda dođoše do posljednje zapreke, do velikih gvozdениh vrata. Bravu su mogli otključati, ali uz velike napore i zajedničkim zalaganjem. I to im je na kraju uspjelo. Gurnuše ih da bi brzo pobjegli, ali su ona tako jako zaškripala, da se na tu škripu probudio gorostas. On brzo krenu za bjeguncima. No, uslijed nagle pojave grčeva udovi mu se tako ukočiše da se nije mogao maknuti s mjesta. Putnici su brzo odmicali i uskoro su stigli na Kraljevski put, gdje im gorostas više nije mogao nauditi.

Kod staze koja ih je odvela krivim putem se zaustaviše i po- savjetovaše kako bi Putnike, koji će doći iza njih, upozorili, da ne krenu na područje gorostasa. Zaključiše, da na tom mjestu podignu stub u koji su urezali slijedeće riječi: „Ova staza vodi u Zamak sumnje, gdje stanuje gorostas Očajnik, koji prezire Kralja nebeskog grada i radi o glavama njegovih svetih putnika”.

Ovaj natpis su mnogi pročitali te tako izbjegli opasnosti. Kad su podigli stub opomene, na sav glas zapjevaše:

Spremi se kršćaninu,
straži i moli;
— da te ne pristignu
dani nevoljni.

Jer sotonska lukavost
često je vjerne
u napast uvela!

No. Footnotes of last chapter

- [1] Božja se rijeka vodom napuni (Psal. 65:10).
- [2] Pokaza mi rijeku života, bistru kao kristal (Otkr. 22:1).
- [3] Na poljanama zelenim on mi daje odmora. Na vrutke me tihane vodi i krijepi dušu moju (Psal 23:2, 3).
- [4] Narod putem postane nestrpljiv (Brojevi 21:4).
- [5] Bijedan sam i umirem već od dječastva, klonuh noseći svoje strahote (Psal. 88:16).

KOD PASTIRA NA BRDIMA MILINE

Putnici brzo prispješe na brda Miline koja su pripadala Gospodaru visova, o kojima smo već ranije govorili. Na padinama tih brda prostirali su se lijepi vrtovi, šume, vinogradi, a među njima zelene livade kroz koje su žuboreći proticali brdski potoci. Ovdje si utažiše žeđ, opraeše se i po želji srca nahraniše se plodovima vinove loze. Na jednoj uzvišici, blizu Kraljevskog puta Putnici su sreli pastire koji su napasali svoje stado. Prišli su im i naslonjeni na svoje štapove, kako to već čine umorni putnici kada stoje i s nekim na putu razgovaraju, upitaše ih: „Kome pripadaju ova lijepa brda i stada koja napasate? ”

Pastiri: „Ova brda su Emanuelova zemlja i leže u vidokrugu njegova grada. Njemu pripadaju ove ovce i On je za njih dao svoj život” (Iv. 10:12).

Kršćanin: „Da lije to put za nebeski grad? ”

Pastiri: „Da, na pravom ste putu”.

Kršćanin: „Kako daleko je još donde? ”

Pastiri: „Predaleko svima koji putuju bez milosti Gospodnje”.

Kršćanin: „Da lije put siguran, ili opasan? ”

Pastiri: „Siguran je za pravedne, ali prestupnici na njemu padaju”. [1]

Kršćanin: „JPostoji li ovdje neko mjesto na kojem se mogh odmoriti umorni Putnici? ”

Pastiri: „Gospodar ovih brda nam je naredio da budemo gostoljubivi, [2] i što god imamo stoji vam na raspolaganju”.

I tada u svom snu vidjeh kako su pastiri, kada su u ovoj dvojici prepoznali Putnike, upitali otkuda su i kuda idu; naročito pak kako im je uspjelo stići do tih brda, jer na osnovu iskustva malo je onih, - koji su se uputili u nebeski grad -, dovde stigli. Na veliko zadovoljstvo pastira, na sva ova pitanja dat je zadovoljavajući odgovor, i s velikom prijaznošću rekoše Putnicima: „Dobro došli na brdima Miline!”

Mudri, Iskusni, Oprezni i Iskreni, - to su imena pastira —, odveli su ih u svoje šatore i spremili im jelo za okrjepu. Umoliše Putnike da jedno vrijeme ostanu s njima da bi se međusobno bolje upoznali i da bi se plodovima brda što bolje ojačali. S radošću prihvatili su njihov poziv, i jer je već bilo veoma kasno, pođoše na počinak.

Pastiri ih u rano jutro probudiše, jer su im htjeli pokazati važnije zanimljivosti brda. Putnici na to rado pristaše. Krenuše zajedno. Uživali su u divnom vidiku, koji se u sjaju svanuća na sve strane bio otvorio. Prvo se popeše na vrh nekog brda koje se okomito spuštalo u veliku dubinu. Bilo je to Brdo zabluda. Pastiri ih pozvaše da pogledaju u dubinu. S užasom ugledaše na dnu ljude, koji su se onamo sunovratili i smrskani ležali na zemlji.

„Što to treba značiti? ” upita Kršćanin.

Pastiri odgovoriše: „Zar nikad niste čuli o ljudima koji su pali u zabludu, jer su u pogledu vjere u uskrsnuće mrtvih slijedili Himeneja i Fileta? ” [3]

„Da!”, odgovoriše.

Nato pastiri rekoše: „To su ti koji smrskani leže na podnožju brda. Leže nesahranjeni, jer trebaju biti upozorenje drugima, da se ne bi previsoko popeli i približili se ivici ove provalije”.

Odavde se popeše na neko drugo brdo; na Brdo upozorenja. Pastiri ih pozvaše da bace pogled u daljinu. Ondje među mnoštvom grobova ugledaše ljude gdje tumaraju ovamo i onamo poput slijepaca koji nisu mogli naći izlaza, spotičući se o humke grobova.

Kršćanin je upitao: „Što to znači? ”

Pastiri odgovoriše: „Niste li nedaleko ovog brda vidjeli stazu, koja je ulijevo od puta skretala na jednu livadu? ”

„Da”, odgovoriše oni.

„Preko ovog mostića”, rekoše pastiri, „vodi jedna staza ravno Zamku sumnji, gdje živi gorostas Očajnik. Slijepci, koje ste vidjeli kako tumaraju među grobovima bili su Putnici poput vas Kad je put postao teškim i neravnim, prešli su preko mostića i na livadi su pali u ruke onog gorostasa. Neko vrijeme ih je držao u zatvoru u svom zamku, za tim im je iskopao oči i odveo ih među grobove gdje sve do danas ondje tumaraju. Na njima se ispunila riječ mudraca: 'Čovjek koji skreće s puta razbora počivat će u zboru mrtvačkom!' (Izreke 21:16).

Kršćanin i Nadoljub pogledaše se suznih očiju, ne rekavši ni riječ pastirima.

Pastiri odvedoše Putnike u neku duboku dolinu, gdje su se mogla nazrijeti neka vrata koja su vodila u unutrašnjost brda. Tek što su se vrata otvorila iz unutrašnjosti izbi užasan smrad sumpora. Pastiri ih pozvaše da bace pogled u unutrašnjost, ali je prostor bio u dubokoj tami i pun dima. Iz dubine se čula huka i praskanje vatre te povici puni patnje.

Na to Kršćanin upita: „Što to treba značiti? ”

Pastiri odgovoriše: „To je pokrajni put u pakao; put, kojim idu licemjeri; naime oni, koji su prodali svoje prvorođstvo kao Ezav; koji izdaše svog Učitelja poput Jude; koji huliše na Evanđe lje poput Aleksandra (1. Tim. 1:20) i koji su se predali laži i pretvaranju kao što to učiniše Ananija i Safira” (Djela 5:1-11).

Nadoljub reče pastirima: „Nije li svaki od ovih imao kao i mi izgled Putnika? ”

„Da”, odgovoriše pastiri, „i to dosta dugo”.

„Dokle su oni na svom putovanju stigli prije nego što su bili odbačeni? ”

„Neki čak i preko ovih planina, neki pak nisu stigli ni dovdje”, odgovoriše pastiri.

Putnici uzviknuše: „O, kako je, dakle potrebno svemogućeg Gospoda moliti za snagu!”

„Da”, uzvratiliše pastiri, „i istu i primijeniti, ako vam je data”.

Kršćanin i Nadoljub htjeli su nastaviti put. Pastirima je to bilo po volji i otpratiše ih do kraja planina. Na posljednjoj uzvišici gdje se dalekozorom već moglo nazrijeti vrata nebeskog grada, zaustavili su se. Ta uzvišica se zvala Jasnost. Dadoše Putnicima dalekozor. No, ovi su od svega toga, što su na ovim gorama vidjeli, bili tako potreseni, da su im ruke toliko drhtale, da im dalekozor nije mogao pružiti jasan pogled; ipak, vjerovali su da su vidjeli vrata i nešto od slave grada.

Spremajući se nastaviti putovanje, zapjevaše:

Kako će biti nama kad se jednom
po dugom putu strese zemski prah,
kako će biti našem duhu žednom
kad dođe vrelu gdje je radost sva;
kad sa umorne i brižne glave
na rajskom pragu otaremo znoj;
Kad nam se prvi traci sunca jave,
kojim se sjaji vječni prijesto Tvoj!

Na rastanku pastir Mudri dade opis puta. Iskusni reče: „Ču vajte se zavodnika!” Oprezni ih upozori da ne spavaju na začara nom tlu. Iskreni im zaželi Božje vodstvo na putu.

Tada sam se probudio iz sna.

No. Footnotes of last chapter

-
- [1] Jer pravi su putovi Gospodnji: pravednici hode po njima, grešnici na njima posrću (Hos. 14:10).
- [2] Gostoljubivosti ne zaboravljajte, jer su njom neki, a da nisu znali, pogostili anđele (Hebr. 13:2).
- [3] Ovima pripadaju Himenej i Filet. Oni su odlutali od istine tvrdeći da je uskrsnuće već bilo, i time u nekima ruše vjeru (2. Tim. 2:17 - 18).

KRŠĆANIN PRIČA O MALOVJERKU

Ponovo sam zaspao i sanjao. Vidio sam iste putnike kako se spuštaju niz brdo idući Kraljevskim putem prema gradu. Malo dalje od planinskog vijenca s lijeve strane nalazila se pokrajina po imenu Uobraženje. Odande se na put kojim su išli Putnici spuštao puteljak. Ovdje su se sreli s nekim mladim i živahnim čovjekom. Zvao se Neznalica.

Kršćanin ga upita za njegovu domovinu i za cilj njegova putovanja.

On odgovori: „Moj gospodine, rodio sam se u kraju koji možete vidjeti ovdje s lijeva, a putujem u nebeski grad”.

Kršćanin: „Da li ćeš moći i ući na vrata u grad? Naići ćeš na mnoge poteškoće”.

Neznalica: „Hej, proći ću ja kroz njih kao i svi drugi dobri ljudi”.

Kršćanin: „Ali, što ćeš kod vrata pokazati da bi mogao ući? ”

Neznalica: „Poznam volju moga Gospodara i živio sam prava vednim životom; svakome dam što mu pripada, molim se, postim, prema Bogu i ljudima ispunjavam sve svoje obaveze; dajem milo stinju i za volju nebeske domovine napustio sam svoju zemaljsku”.

Kršćanin: „Ali, ti si ovamo došao nekim krivudavim putem i nisi prošao kroz uska vrata na početku puta. Ti misli što god hoćeš, bojim se da će sudija u tebi prije vidjeti lopova ili ubojicu, nego li da te puste kroz nebeska vrata”.

Neznalica: „Moja gospodo! Vi ste za mene nepoznati stranci. Slijedite vi religiju vaše zemlje, ali pustite i meni da slijedim svoju. Ja se nadam, da će se sve dobro svršiti. Što se pak vrata tiče, o kojima vi govorite, svemu svijetu je poznato, da su ona jako daleko od naše pokrajine i da nitko od nas ne zna puta onamo; to čak nije ni potrebno, jer mi, kako vidite, imamo prijatnu pješачku stazu kojom se brzo može stići na put”.

Kršćanin, kad ču kako se pametnim smatra ovaj mlad čovjek, tiho reče Nadoljubu: „I od bezumnika ima više nade nego od njega” (Izreke 26:12) i: „Kako razbora nema svakome pokazuje daje lud” (Prop. 10:3).

„Što da učinimo? Da i dalje s njim razgovaramo, ili da za sada pođemo napred i njega pustimo da razmisli o svemu što je čuo? Možemo ga s vremena na vrijeme pričekati i možda mu biti od koristi”.

Nadoljub reče:

„Kako može slijepac pravo putem ići
kad ne slijedi vođu svog?
Istinu kad bi mogao slijediti
a ne sebe tvrdoglavog!

Tad bi za nas nade možda još i bilo
– da u nebo ga dovedemo sretnog.

Pošto nije preporučljivo da mu sve najednom kažemo, pođi mo nekoliko koraka napred, ukoliko se to tebi dopada, pa da mu s vremena na vrijeme damo još po neko uputstvo; onoliko, koliko mislimo da može primiti”.

Pošto ubrzaše korake, Neznalica je nešto iza njih zaostao. Neočekivano zađoše u neku mračnu ulicu gdje sretoše čovjeka vezanog sa sedam jakih užeta. Sedmoro nečistih duhova tjerali su ga natrag k vratima koja su Putnici vidjeli, a koja su vodila u Bezdán. [1] Krščánin poče drhtati, ali i Nadoljubu posta nelagodno. Dok su đavoli tog čovjeka odvodili, pomisli Krščánin, da je u njemu prepoznao nekog Odmetnika iz grada Otpada. No, nije bio sasvim siguran, jer je vezani poput zatečenog lopova imao pognutu glavu. Nadoljub se osvrne za njim i na njegovim leđima ugleda natpis: „Lakomi sljedbenik koji se odrekao Gospoda i zato je vrijedan prokletstva”.

Na to Krščánin reče svom pratiocu: „Upravo mi pade na pa met, što se jednom nekom dobrom čovjeku iz ove okoline dogodilo. Zvao se Malovjernik. Bio je inače razgovorljiv čovjek i stanovao je u gradu Iskrenost. Događaj je bio ovaj:

Na prilazu ovom besciljnom putu, od vratiju širokog puta, spušta se jedan, koji su zbog mnogih umorstava koja su se već na njemu zbila, zvao Put mrtvih. Ovaj Malovjernik, koji se, kao i mi sada, nalazio na svom putovanju, sjeo je ondje i zaspao. I, dogodi se, da se upravo tada od vratiju široka puta spuštahu tri snažna probisveta. Bila su to tri rođena brata: Neodlučni, Malodušni i Krivi. Spazivši Malovjernika, brzinom vjetra jurnuše k njemu. Ovaj tek što se probudio i spremao da nastavi put, kad iznenada začu prijeteće glasove i vidje da su ga opkolila tri snažna čovjeka. Osta vi ga sva hrabrost. Nije smogao snage ni da se brani, niti da pobjegne. Neodlučni dreknu na njega: ‘Daj kesu!’ On je oklijevao, jer nije htio ostati bez svog novca. Malodušni navali na njega, ote mu torbu i iz nje izvuče kesu sa srebrom. ‘Lopovi, lopovi!’ vikao je Malovjernik, ali ga Krivi toljagom udari po glavi i sravna sa zemljom. Malovjernik je teško ranjen ostao ležati na zemlji. Prijetila je opasnost da iskrvari. Pošto su lopovi iz daljine čuli neke glasove i bojeći se da bi to mogao biti Velikomilostić iz grada Dobra nada, dadoše petama vjetra i siromašnog čovjeka prepustiše samome sebi. Nakon izvjesnog vremena Malovjernik dođe k sebi. Teškom mukom se uspravi i puzajući pokuša udaljiti se. To je, dakle, taj događaj”.

Nadoljub: „Da li su ga sasvim opljačkali? ”

Kršćánin: „Ne! Najveće blago mu je ostalo. To one lopovske ruke nisu našle. [2] Ipak, zbog pretrpljenog gubitka, naime, zbog gubitka većeg dijela novca potrebnog za put, ovaj dobri čovjek bio je gotovo neutješiv. Osim svog velikog blaga, posjedovao je, doduše, još nešto sitniša, ali ne toliko da bi mu do kraja puta dostajalo. On je - ako sam dobro obaviješten - bio prisiljen usput čak i prositi kako bi održao goli život. Svoje veliko blago nije smio prodati, ali, koliko god je išao naokolo i prosjačio, veći dio svog puta morao je prevaliti gladna želuca”. [3]

Nadoljub: „Nije li to bilo čudo što mu nisu oduzeli svjedočanstvo? Kako bi bez njega mogao ući kroz vrata? ”

Kršćanin: „Svakako! Uzrok tome što ga nisu našli treba se tražiti u njegovoj predostrožnosti, jer je prepadom bio toliko iznenađen da je izgubio svaku prisutnost duha i sposobnost da bilo što sakrije. To, što im je ta dragocjena stvar izmakla desilo se više dobrotivom providnošću Božjom, nego li njegovim nastojanjem”. [4]

Nadoljub: „To, što njegovo veliko blago nisu dobili u ruke, moralo je za njega biti velikom utjehom”.

Kršćanin: „Tako je moglo biti, daje toga bio svijestan. Što više, kako mi je ispričano, od tog slučaja bio je na svom putu neprekidno pun straha i užasa, da se dugo vremena ni sjetio nije svog blaga kojeg je pri sebi nosio. Pa i onda, kad bi s vremena na vrijeme, poput prijazne zvijezdice u tamnoj noći, sjetio se njega, to bi ga odmah stalno prisutna uciviljenost zbog pretrpljenog gubitka, potisnula, uslijed čega je njegova duša izgubila svaku nadu”.

Nadoljub: „Ah, jadnog li čovjeka! Kako li mu je uslijed toga život morao biti gorak!”

Kršćanin: „Još i kako gorak! Stavimo se samo u njegov položaj: u tuđem svijetu iznenada biti napadnut, pokraden i ranjen. Kako bismo se mi osjećali? Čudo je, što ga jadnog zdvojnost nije dovela do smrti! Rečeno mi je, da je sav preostali dio svog puta prešao u gorkom jadikovanju i uzdisanju. Svakome je, koga god je sreo, iscrpno ispričao svoje trpljenje; naime, kako i gdje je porobljen i ranjen, tko je to uradio i što je sve izgubio, i kako je jedva - jedvice ostao na životu”.

Nadoljub: „Kako to, da ga nevolja nije natjerala da nešto od svog velikog blaga založi ili proda te si tako olakša svoje daljnje putovanje? ”

Kršćanin: „Kako samo nepromišljeno govoriš! Zašto da ih založi, ili kome da ih proda? U cijelom onom kraju te stvari nemaju nikakvu vrijednost, pa i okrepu koju je on trebao, ondje ne bi našao. Što više, ako kod nebeskih vrata ne bi mogao pokazati svjedočanstvo, bio bi – a to je on dobro znao – od nasljedstva isključen. To bi za njega bilo gore od lopovskog prepada deset tisuća bitangi”.

Nadoljub: „Čemu se tako žestiš, dragi brate? Ezav je za porciju sočiva [5] prodao svoje prvorodstvo, a to prvorodstvo bilo je njegovo veliko blago. Zašto ne bi smio tako učiniti i Malovjernik? ”

Kršćanin: „Da, Ezav je prodao svoje prvorodstvo. To čine i mnogi drugi i time se sami odriču najvećeg blagoslova. Ali, ti trebaš činiti razliku između ove dvojice. Ezavovo prvorodstvo bilo je primjer, a Malovjernikovo blago ne. Ezavov prijestup bio je u želji njegova tijela, što se ne može reći za Malovjernika.

Osim toga, Ezav nije imao ništa drugo pred očima do zadovoljenje svog želuca, želje svojih očiju, jer on je rekao: 'Evo me skoro na smrti; što će mi prvorodstvo?' (Postanak 25:32). No, Malovjernik, i ako je njegova vjera bila mala, bio je zaštićen takve zablude. On je svoje veliko blago i suviše cijenio, a da bi ga prodao, kao što je to Ezav učinio sa svojim prvorodstvom. Nigdje u Pismu ne vidi mo, da je Ezav posjedovao pa bilo i tračak vjere. Nije dakle čudo da netko savladan tjelesnošću, đavolu olako proda svoje prvo rodstvo, svoju dušu; da, sve svoje. To se događa svakome u kome nema vjere. Takav čovjek nema snage da se kušnjama i opasnosti

ma suprotstavi. On je kao divljač u vrijeme gonjenja, koju nitko ne može ukrotiti (Jer. 2:24). Ako je njegov um usmjeren udovo- ljenju požude, onda nastoji daju pod svaku cijenu postigne. Međutim, Malovjernik bio je drugog soja: njegovo srce bilo je usmjereno drugim stvarima; njegova hrana bila je odozgo, duhovnog karaktera; kako bi onda mogao popustiti svom srcu i prodati svoje najveće blago, da bi to svoje srce ispunio ispraznim stvarima, kad bi se i našao neki kupac? Da li bi čovjek dao samo i jednu paru da bi svoj trbuh napunio sijenom? Ili, da li bi netko mogao pokrenuti grlicu da kao gavran ždere crkotinu? Nevjernik može založiti ili prodati samoga sebe i sve što ima, samo da bi udovoljio svojim tjelesnim željama. Nikada to neće moći uraditi onaj tko ima vjeru; vjeru koja ga čini blaženim pa makar ona bila i mala. U ovome, dragi moj brate, leži tvoja zabluda”.

Nadoljub: „Priznajem; ali tvoje oštre riječi skoro su me razljutile”.

Kršćanin: „A, zašto? Sam rasudi o čemu smo razgovarali pa će između tebe i mene sve biti dobro”.

Nadoljub: „Čuj, dragi Kršćaninu, siguran sam da ona tri razbojnika nisu bili drugo do kukavice. Pobjegli su, čim im do ušiju dopriješe šumovi udaljenih koraka. Zašto Malovjernik nije pokazao malo više hrabrosti? Po mome, trebao se braniti pa tek onda, kada se više ne bi mogao nadati pomoći, predati se”.

Kršćanin: „Da su oni bili kukavice, to su već mnogi rekli, ali malo ih je tako mislilo u času svog vlastitog iskušenja. Veliku hrabrost Malovjernik nije pokazao. Vidim, moj brate, da bi ti na njegovu mjestu bio spreman napasti ih, pa onda, na kraju, pokazao se slabim. Kad su neprijatelji daleko od nas, lako je govoriti o hrabrosti. Da su te oni sreli, naveli bi te oni već da drukčije misliš. Razmisli onda još, da su ti skitajući drumski razbojnici u službi kralja Bezdana, koji im pritiče u pomoć, kad god to zatreba, a njegov je glas kao u ričućeg lava (1. Petr. 5:8). I mene su jednom, kao što su Malovjernika, napala tri lupeža. Bilo mi je strašno. I kada sam se, kako to dolikuje kršćaninu, muški se suprotstavio, na njihov poziv odmah se na mjestu našao njihov učitelj. I stvarno, kako se ono kaže, ne bih za svoj život dao više ni prebite pare da po Božjoj milostivoj volji nisam na sebi imao siguran oklop. Pa i ako sam bio oklopljen, bilo mi je teško kao čovjeku opstati u borbi. Nitko ne može reći što čovjeka u takvoj borbi čeka. To zna samo onaj tko je istu prošao”.

Nadoljub: „Dobro, ali reci mi, zašto su pobjegli već na samu pomisao da bi im se mogao približiti Velikomilostić? ”

Kršćanin: „Često oni i njihov učitelj pobjegoše kad se Velikomilostić samo bio pokazao. Ni to nije nikakvo čudo, jer je on jedan od Kraljevih junaka. Mislim, da vidiš razliku između Malovjernika i jednog od tih junaka. Nisu svi Kraljevi podanici junaci. Zato i ne mogu, kad se namjere na nekoga, činiti junačka djela. Može li se od malog djeteta očekivati da kao David prihvati borbu s Golijatom? Ili, traži li se u carića snagu vola? Neki su jaki, drugi opet slabi; neki imaju veliku vjeru, neki su opet malovjerni. Ovaj čovjek bio je jedan od slabih i zato ga je bilo lako nadvladati”.

Nadoljub: „Šteta što lopovi nisu pali u ruke Velikomilostića”.

Kršćanin: „Čak ni njemu ne bi bilo lako nadvladati ih. I ako on svojim oružjem

odlično barata, svoju prevlast nad njima imao bi samo dotle, dok bi ih svojim mačem držao na odstojanju. Uspije li, međutim, Neodlučnom i Malodušnom, ili nekom drugom nasrnuti, teško će se sačuvati od pada. I kad jednom netko leži, onda i sam znaš što se još od njega može očekivati. Tko Velikomilostića dobro promotri, ugledat će na njemu mnoge ožiljke. Oni potvrđuju istinitost mojih riječi. Da, čuo sam, da je on o jednoj takvoj borbi kazao: 'Izgubili smo nadu u život. Čak smo u sebi smatrali sigurnom smrtnu osudu' (2. Kor. 1:8, 9). U kakvu žalost, u kakve jadikovke i uzdisaje zapade David zbog takvih zlih drugova! Čak su i Henan i Hiskija (Ps. 88) u svoje vrijeme heroji, morali nastupiti svim svojim snagama, kako u borbi na bi izvukli kraći kraj. Unatoč tome, bili su teško pogode ni. Petar je jednom pokušao biti herojem, ali i ako je on knez među apostolima, postupali su njime tako da se na kraju uplašio djevojke.

Iznad svega toga, njihov kralj je sasvim blizu i na njihov prvi poziv spreman je i žuri da im pomogne. O njemu je napisano: 'Zgodi li ga mač, od njega se odbije, tako i koplje, poput slame je za njega željezo, mjed je kao drvo iscrvotočeno. On ne uzmiče od strelice s luka, stijenje iz pračke na nj ko pljeva pada. Ko slamci- ca je toljaga za njega, koplju se smije kad zazviždi nad njim' (Job 41:17-21).

Što čovjek može u takvom slučaju učiniti? Da, kad bi netko Jobovog konja stalno imao na raspolaganju i uz to bio još i spretan i hrabar jahati ga, tada bi mogao učiniti velika djela, jer 'kopitom zemlju veselo raskapa, neustrašivo srlja na oružje. Strahu se ruga, ničeg se ne boji, ni pred mačem umaknuti neće. Na sapima mu zvekeće tobolac, koplje sijeva i ubojna sulica. Bijesan i nestrpljiv guta prostore; kad rog zasvira, tko će ga zadržati: na svaki zvuk roga on zarže: Ha! Iz daleka on već ljuti boj njuši, viku bojnu i poklik vojskovođa' (Job 39:21-25). Ali, pješaci kao mi nikada ne bismo trebali priželjkivati susret s neprijateljem niti misliti da bismo mi to bolje uradili nego oni o kojima smo čuli da su pokleknuli. Još manje bismo trebali golicati se mišlju na našu muževnost, jer ovakvi podlegnu već na samome početku. Neka nam za primjer opet posluži Petar. Kako se samo prevario kada je rekao da i ako svi učenici Gospoda budu ostavili, da će on s njime poći i u samu smrt. I tko je više od zlikovaca bio osramoćen, ako ne Petar?

Dođu li nam takva razbojstva na Kraljevskom putu do ušiju, dvije stvari trebamo znati:

Prvo: moramo izaći oklopljeni i sa štitom u rukama. Jer mu je ovaj nedostajao, zato onaj, tko je inače hrabro kopljem nasrtao na Leviatana, istog nije mogao savladati. To je sigurno. Nemamo li njega, on se tada nas ni najmanje ne boji. Zato je netko tko je bio vičan takvoj borbi, rekao: 'U svemu uzmite veliki štit - vjeru; njime ćete moći ugasiti sve goruće strijele Zloga!' (Ef. 6:16).

I drugo: moramo vapiti Kralju da nas on svojim Junakom zaštiti; da on sam bude s nama i vodi nas našim putem. S tim pratiocem David je i u mračnoj dolini klicao; [6] i Mojsije je htio rade umrijeti, nego da i jedan korak ide dalje bez svog Boga. [7] O, moj brate, ako Gospod pođe s nama, onda se ne moramo bojati ni mnogih tisuća, ako se na nas okome (Psal. 3:7). Ali bez njega će moćni junaci pognuti se među roblje i pasti među poklanima (IZ. 10:4).

I ja sam već bio u bitci, i ja sam zahvaljujući Gospodnjoj dobroti još u životu, kao što

vidiš; ali se ne mogu hvaliti svojom hrabrošću. Bit ću radostan, ako se više neću morati boriti, ali se plašim da mi još nismo savladali sve opasnosti. No, Gospod koji me je izbavio lavova i medvjeda, izbavit će me i iz ruke svih mojih neprijatelja” (1. Sam. 17:37).

Da, mala je moja vjera
poput zrna gorušice;
toliko je ona mala,
sagledati se ne može.

Stog' ti u meni budi jak,
Tvoja milost da me jača;
da s' Tvoje milosti znak
ne lomi stučena trska.

Da, Ti u meni budi jak,
milost Tvoja da me krasi,
da s' tinjajući žižak
u meni ne ugasi.

Ti si Kriste zapalio
iskricu u men' slabome;
to, što si Ti započeo,
dovrši u men' slabome.

Da, kod Tebe jednog dana
vidim moje vjerovanje,
kako Tobom ojačano
od slutnje posta gledanje

No. Footnotes of last chapter

- [1] Opakoga će uhvatiti njegova zloća i sapet će ga užad njegovih grijeha (Izreke 5:22).
- [2] Za neprolaznu, neokaljanu, neuvelu baštinu koja nam stoji sačuvana u nebesima (1. Petr. 1:4).
- [3] Ako se dakle pravednik jedva spasava, gdje će se pokazati bezbožnik i grešnik (1. Petr. 4:18).
- [4] Znam komu sam vjerovao i siguran sam da on može sačuvati povjereno mi blago do onoga Dana (2. Tim. 1:12).
- [5] Da ne postane tko bezbožnik poput Ezava, koji za jedno jedino jelo prodade prava prvorodstva svoga (Hebr. 12:16).
- [6] Pa da mi je i dolinom smrti proći, zla se ne bojim, jer si ti sa mnom (Psal. 23:4).
- [7] Ako ti ne pođeš odavde, nas i ne vodi! (Izlazak 33:1).

OBMANJENI OD LAŽNOG APOSTOLA PREKO ZAČARANOG TLA

Tako su Putnici pošli svojim putem. Neznalica ih je slijedio. Uskoro su stigli na mjesto gdje se put na takav način račvao, da se pravi od krivoga nije razlikovao. Dok se još međusobno savjetova hu, dođe neki crn čovjek u blještavom odijelu; [1] pristupi im i upita ih zašto su ovdje zastali. Oni odgovoriše da idu u nebeski grad, a da neznaju kojim putem krenuti.

„Slijedite mene”, reče čovjek, „i ja idem onamo”.

Slijedili su ga putem koji se priključio cesti; koji se, međutim, kako ubrzo zapaziše, sve više od nebeskog grada udaljavao, a kamo su tako vruće želili stići. Nije dugo potrajalo i izgubili su ga iz vida. Unatoč tome slijedili su ga i dalje. Ali, sve više i više, a da toga nisu bili ni svjesni, nađoše se zapleteni u zamke kojih se, unatoč sveg naprezanja, nisu mogli izbaviti. Crni je pustio da njegovo odijelo s njega padne. Tek tada shvatiše u čije su ruke pali. Neko vrijeme ostaše ondje ležati, pa kad više nisu našli izlaza, počeli su iz sveg glasa vikati.

„Ah”, rekao je Kršćanin svom drugu: „vidim da sam se dao povesti stranputicom. Nisu li nam pastiri pri rastanku kazali da se čuvamo zavodnika? Sad se na nama ispunila riječ mudraca: 'Čovjek koji laska bližnjemu svome, razapinje mrežu stopama njegovim' (Izreke 29:5).

Nadoljub: „Dali su nam i točan opis puta, samo mi ga još nismo pogledali i nismo se čuvali ubojičinog puta. U tome je David bio mudriji od nas, jer on kaže: 'Bezbožni vrebaju da me upropaste, ali ja na tvoje pazim propise!'” (Psal. 119:95).

Tako su sada ležali uhvaćeni u mrežu i gorkim suzama oplakivali svoju nerazumnost. Konačno ugledaše nekog sjajnog čovjeka kako im prilazi s bičem u ruci.

„Otkuda dolazite? ” upita, „i što tu radite? ”

„Siromašni smo Putnici”, odgovoriše, „i putujemo u Sion. Na onom raskršću nas je neki crni čovjek u svjetlaj haljini sveo s puta. Rekao je da ga slijedimo jer da i on ide u Sion”.

„To je zavodnik, lažni apostol, koji se pretvorio u anđela svjetlosti”, rekao je Sjajni, rastrgnuvši u međuvremenu zamke.

„Slijedite me!” reče im i povede ih natrag na pravi put.

„Gdje ste se posljednji puta odmarali? ” upita ih.

„Kod pastira na brdima Miline”, odgovoriše.

„Zar vam nisu dali opis puta? ”

„Jesu“.

„Zar na raskršću niste pogledali taj opis? ”

Morali su priznati, da su na njega bili sasvim zaboravili.

„Nisu li vas pastiri upozorili na zavodnika? ”

„Jesu“, rekoše Putnici, „ali mi nismo ni slutili da bi to mogao biti upravo taj prijatni i slatkojječivi čovjek“. [2]

Na to im je predočio njihovu veliku ludost, naredio da legnu i svojim bičem oštro ih je kaznio. „One koje ljubim“, rekao je, „one i korim i kažnjavam. [3] Prema tome budite revni i pokajte se“ (Otkr. 3:19). Kad ih je dosta kaznio, rekao im je da idu dalje i paze na ostala uputstva pastira!

Zahvališe se na svoj ukazanoj dobroti i oprezno krenuše napred držeći se pravoga puta. Usput su pjevali:

Kralju, kojem služimo mi,
da li u Duhu, to Ti znaš;
s Ocem Ti nas sad izmiri,
nas za braću svoju priznaš!

Oče, nek nas Tvoja milost
nauči biti krotkima,
da bismo Tebi na radost
mogli biti plodnima.

O, Gradu novog života,
Duše svjetlosti i snage;
potrebni smo Tvog odgoja
za to naše putovanje!

Nedugo zatim ugledaše na cesti nekog čovjeka, koji je polaga no i bez pratnje dolazio im u susret. Kršćanin reče svom drugu: „Eno čovjeka koji nam dolazi u susret, a koji je Sionu okrenuo leđa“.

Nadoljub odgovori: „Dobro ga vidim. Budimo oprezni, možda je i on zavodnik“.

Kad se Ateist (tako se zvao) sreo s Putnicima, oslovi ih i upita za cilj njihova putovanja.

„Mi idemo na brdo Sion“, reče Kršćanin.

Kod tih riječi Ateista prasne u glasan smijeh.

Kršćanin: „Što ovaj smijeh treba značiti? ”

Ateist: „Da ste vi velike neznalice što ste krenuli na takav težak put na kojem osim

nevolja ničem drugom se ne možete nadati”.

Kršćanin: „Zašto? Misliš li da nas neće primiti? ”

Ateist: „Da vas neće primiti? Na čitavom širokom svijetu nema takvog mjesta o kojem sanjate”.

Kršćanin: „U ovom svijetu ne, ali u budućem”.

Ateist: „I ja sam u svojoj domovini čuo o tom gradu. Krenuo sam da ga vidim, i već dvadeset godina ga tražim i nigdje ga nisam našao”. [4]

Kršćanin: „Ne samo da smo o njemu čuli, nego mi i vjerujemo da takvog grada ima”.

Ateist: „Da tada i ja nisam vjerovao, ne bi tako lako pošao tražiti ga. Da se ga moglo naći, našao bih ga, jer sam dalje stigao od vas dvojice. Pošto ništa nisam našao, okrenuo sam se, i sada se evo vraćam životu i uživat ću ga umjesto da se tješim varljivim nadama”.

„Da li je to istina što ovaj čovjek reče? ” upita Kršćanin, obrativši se svom drugu.

„Čuvaj se”, odgovori Nadoljub, „ovaj je zavodnik! Koliko nas je to već stajalo što smo takve poslušali! Kako? Zar nema nebeskog grada? Nismo li sa brda Miline vidjeli njegovu vrata? Ne trebamo li i sada hoditi u vjeri? [5] Hajdemo samo napred da ne dođe opet na nas onaj čovjek s bičem. Trebao si me tada opomenuti, što ja tebi sada činim: 'Prestani sine slušati naputke koje odvede od riječi spoznaje' (Izreke 19:27). Da, velim: Brate moj, ne slušaj zavodnika, nego vjerujmo da izbavimo svoje duše” (Hebr. 10:39).

Kršćanin: „Ja to dobro znam, dragi brate; ne sumnjam u istinitost naše vjere. Htio sam te samo iskušati i radovati se čvrstoći tvoje vjere. Ovaj čovjek je zaslijepjen od boga ovoga svijeta. [6] Hajdemo, jer mi poznajemo istinu i u istini nema laži” (1. Iv. 2:21).

Nadoljub se radovao. Reкао je: „Kako će nam biti kad ćemo vidjeti slavu Božju!”

Oni se zato odvojiše od tog čovjeka. On ih je zbog toga ismijao i pošao svojim putem.

Nije potrajalo dugo i Putnici dođoše u neki kraj gdje su, uslijed teškog pritiska zraka, postali pospani. Nadoljub se ovdje najednom tako jako osjetio pospanim, umornim i mlitavim, daje teškom mukom držao oči otvorene. „Da ovdje malo odrijema- mo”, rekao je svom drugu.

„Ni jednog trenutka”, odgovori ovaj; „tako bi zaspali da se više nikad ne bi probudili”.

„Zašto brate moj? ” reče Nadoljub. „Sladak je san putnika. Nakon toga bit ćemo svježiji pa ćemo moći krenuti dalje”.

Kršćanin: „Zar se više ne sjećaš upozorenja pastira, da ne spavamo na začaranom

tlu? Zato, ne spavajmo poput ostalih, nego da budemo budni i trijezni!" (1. Sol. 5:6).

Nadoljub: „Vidim svoju grešku. Da sam ovdje bio sam, izložio bih se u snu smrtnoj opasnosti. Stvarno je istina što mudrac kaže: 'Bolje je dvojici nego jednome' (Prop. 4:9). Tvoje društvo bilo mi je sve do sada blagoslovom. Za svoju vjernost sigurno ćeš biti nagrađen”.

Kršćanin: „Hodi, da ne bismo zaspali razgovarat ćemo o nečem korisnom”.

Nadoljub: „Od srca rado”.

Kršćanin: „O čemu da razgovaramo? ”

Nadoljub: „Prvo o tome kako je Bog počeo za nas se zauzimati”.

„Dobro”, reče Kršćanin, „ali prije toga ću ti nešto zapjevati:

Prijateljstvo – ti nebeski daru,
što nas Putnike tak' okrepljuješ,
kao balzam djeluješ na ranu,
u iskušenju nas ohrabruješ.

Prijateljstvo – ti nebeski daru,
što nama Putnicima radost daš;
za dobro djelo nam daješ snagu,
na opasnost nas upozoravaš.

„I sada”, nastavi on, „reci mi već jednom, što te je prvo navelo na misao da kreneš na ovo putovanje? ”

Nadoljub: „Tebe dakle zanima prvi poticaj koji me je pokrenuo da mislim na svoje spasenje? ”

Kršćanin: „Da, to mislim!”

Nadoljub: „Dugo sam se naslađivao stvarima koje su se na našem Sajmu mogle vidjeti i kupiti, a koje bi me, da se nisam od njih oteo, bez sumnje bacile u nevolju i propast”.

Kršćanin: „Koje su to bile stvari? ”

Nadoljub: „Srce mi je visjelo na dobrima i zadovoljstvima ovoga svijeta. Obesčastio sam ime i dan Gospodnji. Uživao sam u jelima i pićima. Upadao u laži i nemoral. Ali, tada sam od tebe i tvog dragog Vjerka čuo, da je kraj svim tim stvarima smrt i da na njih dolazi gnjev Božji, kao i na djecu nevjerstva (Ef. 5:6). Vjerkov primjer, koji je za volju svoje vjere ostavio svoj život na Sajmu taštine, snažno je na mene djelovalo”.

Kršćanin: „Da li si odmah presvjedočio se u tu istinu? ”

Nadoljub: „Ne! U početku sam se njoj suprotstavljao. Teško mi je bilo shvatiti da je grijeh takvo veliko zlo, da je on uzročni kom prokletstva. Kad bi me Božja riječ pogađala, zatvarao sam oči da ne vidim svjetlost”.

Kršćanin: „Gdje vidiš uzrok tvom suprotstavljanju prvim djelovanjima Svetoga Duha?”

Nadoljub: „Uzroci su bili slijedeći: 1. Nisam to shvatio kao Božje djelo u meni; da Bog kod obraćenja grešnika počima time što ga dovodi do spoznanja grešnosti. 2. Grijeh mi je još jako prijao i nisam se htio odvojiti od njega. 3. Nisam htio ostaviti svoje stare prijatelje. Uživao sam u njihovu društvu, i 4. Savjest se u meni sve više budila pa sam s vremena na vrijeme upadao u nepodnošljiv nemir”.

Kršćanin: „Kako vidim, povremeno si se oslobađao tog nemira”.

Nadoljub: „Da, da bi se uskoro vratio u pojačanoj mjeri”.

Kršćanin: „Što te je iznova potsjećalo na tvoje grijehe? ”

Nadoljub: „Bile su to razne stvari: Kad sam, na primjer, na ulici sreo vjerna čovjeka; kad sam čuo neku riječ Svetog Pisma; kad bi me spopala ma i najmanja nelagodnost; kad sam čuo o bolesti ili smrti nekog susjeda, probudio bi se strah u mom srcu. Tad bi se već vidio na samrtničkoj postelji, čak i pred sudskom stolicom Sveznajućega”.

Kršćanin: „Nisi li katkad pokušao osloboditi se tih teških misli? ”

Nadoljub: „JKad god sam to pokušavao, nemir je postajao tim veći i glas savjesti sam sve jače čuo; a kad sam se htio vratiti svojim grešnim uživanjima, moj jad bi se tad udvostručio”.

Kršćanin: „Što si onda radio? ”

Nadoljub: „Pokušavao sam popraviti svoj život, jer sam mislio da ću inače biti proklet”.

Kršćanin: „Da li si stvarno pokušao popraviti se? ”

Nadoljub: „Da! Nisam samo izbjegavao svoje grijehe, nego i moje ranije prijatelje; počeo sam čitati i moliti se; oplakivao sam svoje grijehe i nastojao svojim bližnjima govoriti o Istini i nema pobožnog čina kojeg nisam vršio; ni broja im ne znam!”

Kršćanin: „Da li te je to zadovoljilo? ”

Nadoljub: „Izvjeseo vrijeme radovao sam se poboljšanju, ali po tom bi me opet spopao raniji strah”.

Kršćanin: „JKako si se onda ipak popravio? ”

Nadoljub: „Taj ponovljeni nemir bio je izazvan slijedećim biblijskim stihovima: 'Sva je

pravda naša kao haljine okaljane" (Iz. 64:5). 'Vršenje Zakona neće nikoga opravdati' (Gal. 2:16). 'Kad izvršite sve što vam je rečeno, recite: Beskorisne smo sluge. Učinili smo samo ono što smo morali učiniti' (Lk. 17:10) i druga slična mjesta. Iz toga sam onda izvukao zaključak: Ako je sva moja pravda kao okaljana haljina, ako djelima Zakona nitko ne može biti opravdan i ako smo beskorisne sluge čak i onda ako smo ispunili našu dužnost, onda bih bio nerazuman ako bih djelima Zakona htio zaraditi svoje blaženstvo. Na primjer: Netko duguje trgovcu 10.000 dinara. Ako i plati sve naknadne račune, ipak tih 10.000 dinara ostaju upisane na dugovnoj strani i trgovac može dužnika tužiti i baciti u tamnicu; dok sve ne plati".

Kršćanin: „Kako si to kod sebe primijetio? ”

Nadoljub: „U knjizi sveznajućeg Boga, – tako sam si rekao – uvedeni su svi moji grijesi, velika moja krivica. Ako se sada i popravim, tko će izbrisati moj stari dug? Kako ću izbjeći prokletstvu koje sam mojim ranijim grijesima zaslužio? ”

Kršćanin: „Odlična primjena, ali, molim te, nastavi”.

Nadoljub: „Iznad svega toga, ako sada točno promatram svoj život, uvijek otkrivam nove grijehe; otkrivam grijehe na svojim najboljim djelima; sagledao sam svoju neizbježivu propast. Tad bi srce moje očajavalo. I ako sam se ranije smatrao pravednim, sada na jednom jedinom djelu našao sam tolike grijehe, da su već oni sami bili dovoljni da budem proklet pa makar moj preostali život bio anđeoski čist”.

Kršćanin: „Što si tada započeo? ”

Nadoljub: „Nisam znao što uraditi, sve dok nisam otkrio Vjerka, koga sam već od ranije poznavao. 'Ako ne možeš postići pravednost čovjeka koji nikada nije zgrešio', tako mi je rekao, 'onda te ne može spasiti ni pravednost čitavog svijeta!'

Kršćanin: „Da li si njegovim riječima vjerovao? ”

Nadoljub: „Da mi je to rekao dok sam još vjerovao da ću se sam popraviti, sigurno bih ga držao luđakom. Pošto sam već bio ponižen i poznavao slabost i grijeh koji se lijepio za moja najbolja djela, morao sam mu dati za pravo”.

Kršćanin: „Što si ti mislio kad ti je govorio o potpuno bezgrešnom čovjeku, o čistome među nečistima? ”

Nadoljub: „U početku, – to moram priznati –, zvučale su mi njegove riječi kao bajka, ali tokom daljnjeg razgovora vidio sam da ima pravo”.

Kršćanin: „Zar ga nisi pitao tko je taj čovjek kroz kojeg bi mogao biti opravdan? ”

Nadoljub: „Jesam! Rekao mi je da je to Gospod Isus koji sjedi s desna Veličanstva u nebu (Hebr. 1:3). 'Samo kroz njega', nastavio je, 'možeš postati pravedan. Moraš se pouzdati u sve ono što je u dane svog poniženja učinio, što je na drvetu križa pretrpio'. [7]

Pitao sam ga dalje, kako može pravednost tog Čovjeka imati takvu snagu i

vrijednost da može drugoga pred Bogom opravdati? On mi reče da je Isus sam svemogućí Bog. To što je učinio i pretrpio, učinio je radi mene. Svojom poslušnošću udovoljio je Božjoj pravdi. To će mi dobro doći ukoliko u njega vjerujem". [8]

Kršćanin: „I što si činio dalje? ”

Nadoljub: „Priznao sam, da je On možda na sebi nosio grijehe svijeta, da je svim ostalim ljudima milostivi Spasitelj, ali da On i mene hoće izbaviti, to nisam mogao vjerovati”.

Kršćanin: „Stoje Vjerko na to tebi odgovorio? ”

Nadoljub: „Ohrabrivao me je da pođem Gospodu. Smatrao sam to drskošću s njegove strane sve dok me nije uvjerio da me On lično poziva k sebi. [9] Tada mi je dao Knjigu od samog Gospoda nadahnutu, koja, da će mi pomoći, da taj poziv prihvatim. I govorio mi je, da ta Knjiga, što više, svaka riječ u njoj, čvršće stoji od neba i zemlje. 10 Na to sam ga upitao, što mi treba činiti kad dođem k njemu. Vjerko mi reče, da na koljenima, 11 i iz dna srca trebam vapiti nebeskom Ocu 12 da mi objavi svog Sina. 13 Pitao sam ga još kako da mu podnesem moje molbe. Rekao mi je: 'Naći ćeš ga čitave godine na prijestolju milosti otkuda svima koji mu dolaze dijeli oproštenje grijeha'. 14 Primijetio sam još, kad bih i došao k njemu, da neću znati što kazati. Pozvao me je da se pomolim: 'Bože, budi milostiv meni grešnome; učini da mogu upoznati i vjerovati tvoga Sina, jer znam da ću bez njegove milosti i pravednosti, i bez vjere u njega, za uvijek biti izgubljen. Gospode, čuo sam da si Ti milostivi Bog, da si svog Sina odredio za Spasitelja svijeta i da si ga darovao siromašnim grešnicima - a ja sam, zaista veliki grešnik! Gospode, evo me, uslišaj me i proslavi ime svoje kroz Sina Isusa Krista. Izbavi dušu moju! Amen!'

Kršćanin: „Jesi li uradio to što te je učio? ”

Nadoljub: „Da, svakako, i to ne samo jednom, već više puta”.

Kršćanin: „I, da li ti se Sin Božji objavio? ”

Nadoljub: „Često sam dolazio na koljenima Gospodu i molio se, ali nebo je iznad mene bilo poput bronce”.

Kršćanin: „Što si tada činio? ”

Nadoljub: „Stvarno nisam znao što dalje činiti”.

Kršćanin: „Zar ti nikada nije palo na pamet da se prestaneš moliti se? ”

Nadoljub: „Svakako, nebrojeno puta”.

Kršćanin: „Kako to, da to ipak nisi učinio? ”

Nadoljub: „Znao sam da me bez Kristove milosti ni čitavi svijet ne može spasiti. Ako prestanem moliti se, mislio sam, morat ću umrijeti. Najstrašnije što mi se može dogoditi je smrt. U tom trenutku sjetih se riječi proroka: 'Jer ako je viđenje samo za

svoje vrijeme: ispunjenju teži, ne vara; ako stiže polako čekaj, čekaj, jer odista će doći i neće zakasniti!' (Hab. 2:3). Dakle, ustrajao sam u molitvi sve dok mi Otac nije objavio Sina”.

Kršćanin: „Kako ti se objavio? ”

Nadoljub: „Svojim tjelesnim očima nisam ga vidio, već očima razumijevanja. To se tako dogodilo: Jednog dana bio sam preko mjere ožalošćen. Mnoštvo i veličina mojih grijeha bacilo me u prašinu. Svim srcem sam se molio, ali odgovora nije bilo. Zar sam izgubljen? Zar sam od Tebe, Bože, za uvijek odbačen? I dok sam bio ispunjen takvim mislima, učini mi se kao da se nebo otvorilo i Gospod Isus pogledavši na mene uzviknu: 'Vjeruj u Gospoda Isusa, pa ćeš se spasiti!' (Djela 16:31). 'Oh, Gospode', uzviknuo sam, 'ja sam veliki, vrlo veliki grešnik'. A On odgovori: 'Dosta ti je moja milost!' (2. Kor. 12:9). 'Što znači vjerovati?' pitao sam. 'Kako da vjerujem?' On reče: 'Tko dolazi k meni, sigurno neće ogladnjati. Tko vjeruje u me, sigurno neće nikada ožednjati' (Iv. 6:35). I tada shvatih daje vjerovati i doći jedno te isto i da svatko tko iz dna svoje duše čezne za spasenjem kroz Isusa Krista, istinski treba vjerovati u njega. Suznih očiju upitah ga dalje: 'Ali, Gospode, zar stvarno hoćeš takvog velikog grešnika kakav sam ja primiti i učiniti ga blaženim?' I čuh ga gdje reče: 'Tko dođe k meni, sigurno ga neću izbaciti van' (Iv. 6:37). Na to rekoh: 'Ah, dođem li, kako se trebam prema Tebi odnositi da moja vjera bude prava?' On odgovori: 'Krist Isus dođe na svijet da spasi grešnike' (1. Tim. 1:15); 'Jer Krist je svrha i svršetak Zakona da se opravda svatko tko vjeruje' (Rim. 10:4); 'koji bi predan zbog naših grijeha i koji uskrsnu radi našeg opravdanja' (Rim. 4:25); 'On nas je ljubio i otkupio od grijeha svojom krvi' (Otkr. 1:5); 'On je posrednik između Boga i ljudi' (1. Tim. 2:5). Na osnovu svega toga došao sam do spoznaje da pravdu koja vrijedi pred Bogom moram tražiti u Sinu, a izmirenje zbog grijeha u njegovoj krvi; jer što je On u poslušnosti prema Ocu primio na sebe kaznu, nije učinio za sebe samoga, nego za one koji to primaju za svoje spasenje i koji su mu zato zahvalni. Zbog toga se moje srce ispunilo radošću, moje oči suzama; gorio sam od ljubavi prema Gospodu Isusu Kristu, prema njegovom narodu i dobio sam volju da pođem njegovim putovima”.

Kršćanin: „To je u stvari bilo Kristovo objavljenje tvojoj duši. Ali, reci, kako je to djelovalo na tvoj duh? ”

Nadoljub: „Postalo mi je jasno, da je svemu svijetu, kraj sve njegove navodne pravednosti, pripalo prokletstvo. Spoznao sam, da Bog Otac na taj način može opravdati grešnika koji vapi za milošću, a da ne povrijedi svoju pravednost. Duboko posramljen pogledao sam u svoj život, na moje veliko neznanje, jer nikada ni slutio nisam o toj ljepoti i slavi Isusa Krista. Čeznuo sam za svetim životom; da proslavim Gospoda Isusa pa bilo to i posljednjom kapi moje krvi”.

I tada u svom snu vidjeh, da se Nadoljub okrenuo i ugledao Neznalicu kako za njima ide. On reče Kršćaninu: „Vidi, kako ovaj mlad čovjek bez ikakvih neprilika za nama ide!”

Kršćanin: „Vidim! On izbjegava naše društvo”.

Nadoljub: „Mislim, da mu ništa ne bi škodilo daje s nama držao korak”.

„To i ja mislim”, odgovori Kršćanin, „ali o tome on sigurno ima drugo mišljenje”.

Oni se tada odlučiše da s njime učine još jedan pokušaj kako bi izbacili njegovu dušu. Pričekali su ga i Kršćanin ga ljubazno oslovi: „Zašto ideš tako sam? ”

„Ovako mi je draže”, odgovori Neznalica, „nego da idem s društvom koje mi ne odgovara”.

Kršćanin šapne Nadoljubu: „Nisam li ti rekao da mu nismo po volji? ” Okrenuvši se Neznalici reče: „No, kako je? Kako stoje stvari između tebe i Boga? ”

Neznalica: „Nadam se, dobro! Moje srce je uvijek puno dobrih misli. One zaslađuju moje putovanje”.

Kršćanin: „Reci nam, molim te, kakve su to dobre misli? ”

Neznalica: „Mislim o Bogu i o nebu”.

Kršćanin: „To čine i đavoli i proklete duše”.

Neznalica: „Alija misleći na njih, i čeznem za njima”.

Kršćanin: „Mnogi to čine, a ipak neće doći u Kraljevstvo nebesko. 'Uzaludna je žudnja lijenčine!’” (Izreke 13:4).

Neznalica: „Za volju njih sve sam ostavio”.

Kršćanin: „U to ne sumnjam! Sve ostaviti je teže nego što si to mnogi zamišljaju. Ali, daj mi reci, što ti govori da si za volju Boga i neba sve ostavio? ”

Neznalica: „To mi govori moje srce”.

Kršćanin: „Mudrac je rekao: 'Bezuman je tko se uzda u svoje srce!’” (Izreke 28:26).

Neznalica: „To se odnosi na zlo srce, dok je moje dobro”.

Kršćanin: „Kako ćeš to dokazati? ”

Neznalica: „Tješim se nadom neba”.

Kršćanin: „Ovako se jako možeš prevariti, jer srce može čovjeka tješiti nadama za koje nema nikakve osnove”.

Neznalica: „Ali moje srce i moj život se suglašuju i zato je moja nada osnovana”.

„Otkuda znaš da se tvoje srce i tvoje vladanje suglašuju? ”

Neznalica: „Moje srce mi to govori”.

Kršćanin: „Dakle, opet tvoje srce! O tome može izreći sud samo Božja Riječ; ni jedno drugo svjedočanstvo tu ništa ne vrijedi”.

Neznalica: „Zar srce koje ima dobre misli da nije dobro? Zar život koji se suglašuje s Božjim zapovjedima da nije dobar? ”

Kršćanin: „Da, srce koje ima dobre misli je dobro i dobar život je koji se suglašuje s Božjim zapovjedima; ali je razlika ako se nešto ima, ili samo misli da se ima”.

Neznalica: „Molim te, što ti smatraš dobrim mislima i što životom koji se slaže s Božjim zapovjedima? ”

Kršćanin: „Ima različitih dobrih misli: jedne se odnose na nas same, druge na Boga; treće na Krista; ili imaju neki drugi cilj”.

Neznalica: „Kakve su to dobre misli u odnosu na nas? ”

Kršćanin: „To su one koje se slažu s Božjom riječi”.

Neznalica: „U čemu se misli o nama samima podudaraju s Božjom Riječi? ”

Kršćanin: „Ako o sebi sudimo onako kako to čini Božja Riječ. Da se jasnije izrazim: Božja Riječ o prirodnim ljudima ovako govori: 'Nema pravedna ni samo jednoga; svi su zastranili, zajedno se pokvarili. Nema ni jednoga jedinoga koji čini dobro' (Rim. 3:10, 12) i: 'Čovječje su misli opake od početka' (Postanak 8:21). Kada mi, dakle, o sebi tako mislimo i tako se i osjećamo, onda su to dobre misli, jer su u skladu s Božjim Riječima”.

Neznalica: „Nikad neću vjerovati daje moje srce zlo. Moje je srce'dobro!”

Kršćanin: „Ako je tako, onda u svom životu o sebi još nisi imao dobre misli. — Ali, poslušaj me dalje: Kako god Bog sudi naše srce, tako On sudi i naše vladanje. Ako se, dakle, misli našeg srca i naši putovi slažu s tim sudom, onda je oboje dobro”.

Neznalica: „Izrazi se jasnije!”

Kršćanin: „Božja Riječ o ljudima veli da su ostavili stazu poštenja (Izreke 2:13), put mira ne znaju (Rim. 3:17), kojih su staze krive (Izreke 2:15) i koji skreću na krive putove (Psal. 125:5). Ako dakle, čovjek skrušena srca tako misli o svom ponašanju, onda o tome ima dobre misli, jer se slažu s Božjom Riječju”.

Neznalica: „Što su za tebe dobre misli u odnosu na Boga? ”

Kršćanin: „To su misli onih koji o Božjem biću i o njegovim svojstvima misle ono o čemu svjedoči Božja Riječ, o čemu sada poblizje ne bih htio govoriti. Da još spomenem Božji stav prema nama. Dobre misli u tome imamo ako mislimo na to da nas On bolje poznaje, nego li što mi sebe znamo; da On na nama vidi i one grijeha koji su za naše oči sakriveni;¹⁵ kad smo svijesni da su njemu poznati naši tajni grijesi i naše tajne misli i da su bore našeg srca pred njegovim plamtećim očima razotkrivene i nage.¹⁶

I dalje: „Ako mislimo daje naša vlastita pravednost pred njim gnusoba i da On ne može podnositi što se mi pouzdajemo u naša djela”.

Neznalica: „Držiš li me za takvog glupana, kao da ja ne vjerujem u sveznajućeg Boga, ili da se umjesto u Boga uzdam u svoja dobra djela? ”

Kršćanin: „No, kako ti misliš o tome? ”

Neznalica: „Vjerujem kao i ti u Krista, i vjerujem da ću vjerujući u njega spasiti se”.

Kršćanin: „Kako možeš kazati da vjeruješ u Krista, kad se smatraš tako dobrim? Samo prestrašen duh, samo slomljeno srce traži i nalazi Spasitelja. Spasitelj samo grešnike čini blaženima. Ti, međutim, nisi spoznao duboki bezdan svog nedokučivog srca, pa čak ni to, da mi samo kroz Kristovu krv i pravednost možemo pred Bogom opstati. Kako samo možeš reći da vjeruješ u Krista? ”

Neznalica: „Ti možeš govoriti što god hoćeš. Moja vjera je prava!”

Kršćanin: „Kako glasi tvoje priznanje vjere? ”

Neznalica: „Vjerujem da je Krist umro za grešnike i da Bog vidi moju poslušnost prema njegovoj Riječi i da će iz milosti me opravdati i izbaviti prokletstva. Ili, drugim riječima: Krist snagom svoje zasluge čini da su izrazi moje pobožnosti pred njegovim nebeskim Ocem ugodne, - i tako ću biti opravdan”.¹⁷

Kršćanin: „Dozvoli, da na tvoje priznanje vjere odgovorim:

1. Ti imaš uobraženu vjeru. Ona nije u skladu s Božjom Riječju.
2. Tvoja vjera je lažna, jer ostavlja po strani Kristovu pravednost.
3. Po toj vjeri Krist ne opravdava tvoju osobu, nego tvoje postupke, a tvoju osobu samo na osnovu tvojih djela, a to je iz temelja lažno.
4. Takva vjera je varljiva i onog Velikog dana kad će se objaviti božanski sudovi, ona te neće izbaviti, već osramotiti. Samo kroz istinsku vjeru koja opravdava, čovjek spoznaje da će po Zakonu propasti i zato traži utočište u Kristovoj pravednosti. Kristova pravednost ne služi zato da tvoju poslušnost čini prijatnom za tvoje opravdanje, nego da samoga tebe pred njim opravda. Time što je On svojim trpljenjem i svojom zastupničkom smrću udovoljio zahtjevima Zakona, opravdao nas je. Prava vjera prisvaja tu pravednost i odjeven u tu haljinu, čovjek je zaštićen. Kao takav predstavlja se Bogu bez mane. On ga prima i oslobađa prokletstva”.

Neznalica: „Kako? Kristovo djelovanje i trpljenje da je dosta za naše spasenje, za naše opravdanje pred Bogom? Mi ništa ne moramo tome dodati? Onda svatko može živjeti u grijehu, koliko god samo hoće, jer onda nije važno kako živimo ako se opravdavamo pravednošću koju je sam Krist ispunio, ukoliko to vjerujemo? ”

Kršćanin: „Ti se zoveš Neznalica, a to i jesi. Upravo taj odgovor potvrđuje moje riječi. Neznalica si zato što ne znaš što je opravdajuća pravednost, i neznalica si zato što ne znaš kako vjerom možeš izbaviti svoju dušu od gnjevnog Božjeg suda. Ako bi imao samo iskru vjere u Otkupitelja, onda bi znao da njegova neizmjerena milost u srcima izbavljenih budi goruću ljubav prema njegovu imenu i njegovu

narodu. On tada ne može ostati u grijesima, nego nastoji živjeti pnomu koji gaje tako skupo platio”

Nadoljub: „Upitaj ga, da li se u njegovom srcu Krist ikada objavio? ”

Neznalica: „Objavio? Zar razuman čovjek može vjerovati u objavljenja? Mislim, da sve što vas dvojica i vama slični ljudi o toj stvari govore, nije ništa drugo do proizvod bolesne mašte”.

Nadoljub: „Jadni mladiću, ti ne znaš da čovjek ne može spoznati Krista, osim ako Otac objavi Sina”.

Neznalica: „To je vaša vjera, a ne moja. Ni najmanje ne sumnjam, da je moja jednako dobra kao i vaša i ako u glavi nemam toliko buba kao vi što imate”.

Kršćanin: „Dozvoli, da ti upadnem u riječ. Sasvim je nedolično o tome govoriti s prezirom. Kao što je to rekao moj dragi suputnik, to i ja otvoreno potvrđujem, da se Isusa Krista može pravo spoznati samo, ako ga objavi Otac.¹⁸ I vjera, kojom čovjek prihvaća Krista, mora, ako je prava, nastati djelovanjem njegove neizmjerne veličine, njegove moćne sile (Ef. 1:19). O djelovanju te vjere, kako vidim, tebi još ništa nije poznato. Zato, probudi se! Pusti tvoj ponos! Ponizi se i zavapi za milost! Tako ćeš kroz njegovu pravednost, koja je pravednost Božja, biti izbavljen propasti”.

Neznalica: „S vama ne mogu držati korak; idite napred, ja ću malo zaostati iza vas”. Još jednom pokušashe zadržati ga. Rekoše:

Stani malo i razmisli
o, grešniče, kuda ideš?
Sa tvog puta daj se vrati
da u propast ti ne stigneš.
Spasiteljju ti s' obrati,
baš onakav kakav jesi.
On te neće istjerati;
stani malo te razmisli!

Kršćanin se okrene svom drugu i reče: „Hodi, dragi Nadoljubu; vidim da opet moramo putovati sami!”

Vidjeh u svom snu kako ubrzaše svoje korake, dok se Neznalica za njima gegao.

„Žao mi je tog jadnog čovjeka”, rekao je Kršćanin Nadoljubu— bu, „to se s njime neće dobro završiti”.

Nadoljub: „Ah, mnogo je takvih u našem gradu, čitave obitelji, da, čitave ulice, pa i Putnika je mnogo takove vrste. I, kad su kod nas zastupljeni takvim mnoštvom, koliko ih tek ima u domovini Neznalice!”

Kršćanin: „Da, na njima se ispunjava riječ: 'Oslijepi im oči da ne vide' (Iv. 12:40). Čuj, — kad smo već sami —, što ti misliš o tim ljudima? Vjeruješ li, da oni nikada nisu postali svijesni svog grijeha, i da zbog toga nikada nisu imali straha? ”

Nadoljub: „Odgovori sam na to pitanje, ti si stariji”.

Kršćanin: „Ako hoćeš, rado ću to učiniti. Mislim, da oni ponekad postanu svijesni svojih grijeha kao i njihovih posljedica, ali u svojoj zaslijepljenosti ne vide koliko je ta spoznaja spasonosna. Zbog toga nastoje otresti se tih neugodnih misli te ostanu, laskajući sami sebi, na putu, koji su sami sebi izabrali”.

Nadoljub: „U to sam i ja siguran. Taj strah u čovjeku je spasonosan i on ga tjera na put u Sion”.

Kršćanin: „Nema sumnje, taj strah, ukoliko je pravi, tako djeluje, jer stoji napisano: 'Početak je mudrosti strah Gospodnji!'” (Psal. 111:10).

Nadoljub: „Kako bi taj pravi strah ti opisao? ”

Kršćanin: „Pravi strah se objavljuje na slijedeći način:

1. On nastaje uslijed spasonosne spoznaje grijeha.
2. On čovjeka tjera da potraži i prihvati Spasitelja grešnika.
3. On u čovjeku budi i održava duboko strahopoštovanje prema Bogu, njegovoj Riječi i njegovim putovima. Savjest čini nježnom i obazrivom. Ona ga čuva da ne skrene ni lijevo ni desno i ne dozvoljava da nešto čini što bi obesčastilo Božje ime, narušilo nutarnji mir, ožalostilo Duha ili da bi neprijatelju dao povoda za huljenje”.

Nadoljub: „Tako je! Vjerujem da si kazao istinu. Što misliš, da li smo već prešli začarano tlo? ”

Kršćanin: „Zašto pitaš? Jesi li se umorio od tog razgovora? ”

Nadoljub: „Ne, sigurno ne! Htio sam samo znati gdje se sada nalazimo”.

Kršćanin: „Imamo svega još oko tričetvrt sata pješačiti. Ipak, da se vratimo na našu stvar. — Neznalice ne mogu spoznati, da, kada se savjest probudi, to njima može poslužiti na blagoslov. Zato joj se oglušite”.

Nadoljub: „Kako to može biti? ”

Kršćanin: „Evo kako:

1. Oni misle da takav strah dolazi od đavola; a znamo, da pravi strah dolazi od Boga. U toj zaslijepljenosti mu se suprotstavljaju kao nečemu što ih ravno vodi u propast.
2. Oni misle da će taj strah pokolebati njihovu vjeru, koju, na žalost, ti ljudi uopće nemaju. Zato njihovo srce prema njoj i otvrdne.
3. Oni imaju pogrešan stav i misle da im ne pristoji bojati se, i zato ga preziru te postaju sve drskiji i uobraženiji.
4. Oni vide da taj strah uništava njihovu jednu samopravednost i zato mu se svom snagom suprotstavljaju”.

Nadoljub: „Od toga ponešto znam iz svog vlastitog iskustva, jer prije nego što sam sebe poznao, bilo je tako i sa mnom”.

Kršćanin: „Dobro! Prekinut ćemo razgovor o Neznalici i postaviti drugo poučno pitanje”.

Nadoljub: „Vrlo dobro! Samo ti počni”.

Kršćanin: „Nisi li prije nekih desetak godina u našoj okolini poznavao nekog takozvanog Slugovremenskog? On je tada izazvao veliku senzaciju, jer se odvojio od svijeta i grijeha”.

Nadoljub: „Da, zaista, kako ga ne bih poznavao? Stanovao je u Bezmilosti, udaljen od Čestitosti oko tričetvrt sata. Njegov stan bio je tik uz nekog Okretljivca”.

Kršćanin: „Tako je! Stanovao je s njim pod istim krovom. Ovaj čovjek je nekad bio jako uznemiren. Mislim, da je spoznao neke svoje grijeha kao i njihove žalosne posljedice”.

Nadoljub: „I ja to mislim. Pošto moja kuća nije bila daleko od njegove, češće je dolazio k meni i to obliven suzama. Stvarno, imao sam veliko suosjećanje prema njemu i njegovao sam prema njemu nešto nade. Ali on je očit primjer da neće svi koji govore: 'Gospode, Gospode!' ući u Kraljevstvo nebesko” (Mt. 7:21).

Kršćanin: „Jednog dana mi je rekao da je odlučio krenuti na Put. No, onda se najednom upoznao s nekim Pomozi sebi i tada se od mene sasvim povukao”.

Nadoljub: „Kad već o njemu govorimo, hajde, ispitajmo gdje leži uzrok što su on i njemu slični tako brzo 'otpali”.

Kršćanin: „To bi moglo biti vrlo poučno. No, ovog puta moraš ti započeti”.

Nadoljub: „No, dobro! Po mom mišljenju uzroci su slijedeći:

1. I ako je kod tih ljudi savjest bila probuđena, srce im je ipak ostalo nepromijenjeno. Opadne li težina krivice, onda se umanjuje i ono što ih je pokrenulo k bogougodnom životu. Tako se onda opet vrata svom starom načinu života. Dakle, oni su čeznuli za nebom, ali samo iz straha od paklenskog ognja. Čim su njihove misli i strah o prokletstvu i paklu malo popustile, ohladila se i njihova želja za nebom. Tako su pali natrag u njihovo ranije stanje.
2. Drugi jedan razlog leži u tome što ih savlada neki ropski strah; mislim, strah od ljudi, 'jer strah čovjeku postavlja zamku' (Izreke 29:5). Koliko izgledalo da teže k nebu, dok oko njih palacaju pakleni jezici; čim se prvi užas malo slegne, dođu na druge misli. Tada misle da trebaju biti mudri i ne izlagati se opasnosti da sve izgube, (sami ne znaju što); ili barem da sebe ne uvedu u nepotrebne nezgode. Tako se iznova bacaju u ruke svijeta.
3. Poruga, koja prati one koji svjedoče o Evanđelju, za njih je kamen spoticanja. Ponosni su i naduveni. Evanđelje o Kristu u njihovim je očima neznatno i vrijedno prezira. Zato, čim izgube strah od pakla, vraćaju se na svoje ranije putove.
4. Krivica i pomisao na užas za njih su muka. Nerado vide svoju bijedu prije nego što u nju stignu. Ipak, njihov raniji uvid u to mogao bi im možda dati povoda, da potraže utočište ondje gdje ga je našao Pravedni, a gdje bi i oni mogli naći spasenje. Međutim, jer se oni, — kako sam to već primijetio —, plaše misli o krivici i kazni, kad jednom nadvladaju pravi užas zbog Božjeg gnjeva, njihova

srca postaju sve tvrđa i idu takvim putovima koji tom otvrdnjavanju sve više doprinose”.

Kršćanin: „Ti si suštini stvari stigao vrlo blizu, jer uzrok svemu tome leži u činjenici, da se njihovo srce i njihova volja nisu promijenili. To je samo strah zločinca koji stoji pred sudom. On drhti, savija se i izgleda kao da se iskreno kaje. Međutim, uzrok njegovom kajanju jesu strah od vješala, a ne što se gnuša svog zločina. Slučaj je jasan. Pusti li se takvog čovjeka na slobodu, opet će postati lopovom i nikogovićem. To se dakako nebi dogodilo da se njegovo srce stvarno preporodilo”.

Nadoljub: „Ja sam ti pružio uzroke njihova otpada, a ti meni sad pokaži, ili objasni, kako se to zbiva”.

Kršćanin: „Rado ću to učiniti.

1. Početak tome treba tražiti u tome, što svoje misli odvrćaju od sjećanja na Boga, na smrt i na buduću sud.
2. Onda se prestanu u tajnosti i tišini moliti se; prestanu boriti se protiv zarasnog grijeha; prestanu stražiti, biti žalosnima zbog grijeha i tome slično.
3. Kad su u zajedništvu s pravim kršćanima, osjećaju se sputani.
4. Tada postanu nemarnima u pohađanju Crkve vjerujućih; nemarnima u čitanju i slušanju Božje Riječi.
5. Zatim počinju tražiti nedostatke na vjernicima i to s đavolskom namjerom, kako bi ističući tuđe slabosti mogli opravdati svoj otpad.
6. Na to stupe u vezu sa svjetskim, raspuštenim i razuzdanim ljudima.
7. Nakon toga bave se nekorisnim razgovorima i raduju se ako netko, koga se smatra pobožnim, to isto čini, kako bi po njegovu primjeru mogli još goije činiti.
8. Nakon toga, bez stida počinju manje grijeha činiti javno.
9. I konačno, kada su na taj način otvrdnuli, pokažu se kakvi jesu. Tako opet bujicom pokvarenosti plivaju nizvodno, i ako to ne spriječi neko čudo milosti, zauvijek će u svojoj samoprevari propasti”.

No. Footnotes of last chapter

- [1] Jer sam sotona se pretvara u anđela svjetla (2. Kor. 11:14).
- [2] Čuvajte se onih koji prave razmirice i sablazni. Klonite se njih! Jer slatkim i laskavim riječima zavode srca priprostih (Rim. 16:17, 18).
- [3] Da ne budemo osuđeni sa svijetom (1. Kor. 11:32).
- [4] Luđake mori njihov trud; tko nezna puta, ne može u grad (Prop. 10:15).
- [5] Krećemo se, naime, u području vjere, a ne u području gledanja (2. Kor. 5:7).
- [6] Bog ovoga svijeta posve je oslijepio nevjerničku pamet da jasno ne vide svjetlo sjajne Radosne vijesti Krista (2. Kor. 4:4).
- [7] Po njemu je sve pomireno što je na zemlji ili na nebu, upostavljajući mir krvlju njegova križa (Kol. 1:20).
- [8] Onome koji ne čini djela, a vjeruje u onoga koji opravdava bez božnika, njegova vjera uračunava u pravednost (Rim. 4:5).
- [9] Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti (Mt. 11:28).
- [10] Nebo će i zemlja proći, ali riječi moje neće proći (Mt. 24:35).
- [11] Dođite, prignimo koljena i padnimo niče, poklonimo se Gospodu koji nas stvorio! (Psal. 95:6).

No. Footnotes of last chapter

- [12] Ako tražiš Gospoda Boga svoga, naći ćeš ga; ako ga budeš tražio svim srcem svojim i svom dušom svojom (Ponov. zakon 4:29).
- [13] Apostol piše: On odluči da u meni objavi Sina svoga (Gal. 1:15 - 16).
- [14] Pristupajmo s pouzdanjem k prijestolju milosti da primimo milo srđe i nađemo milost za pravednu pomoć (Hebr. 4:16).
- [15] Naše si grijehе stavio pred svoje oči (Psal. 90:8).
- [16] Pronićeš me svega i poznaješ, izdaleka ti već misli moje poznaješ (Psal. 139:1-2).
- [17] Ne poznaju Božju pravednost i nastoje ustanoviti svoju vlastitu, nisu se podvrgli Božjoj pravednosti (Rim. 10:3).
- [18] Petar reče: Ti si Krist, Sin Boga živoga! Na to će mu Isus: to tebi ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj nebeski (Mt.-16:16, 17).

KROZ BUJICU POSLJEDNJE NEVOLJE ULAZAK U NEBESKI GRAD

U takvim razmatranjima prevalili su posljednji dio začaranog tla i stupili u Zemlju vjenčanja, gdje im je odmah u susret puhao ugodan i osvježavajući vjeh. Pošto im je put ovuda prolazio, ostaše neko vrijeme da se okrijepe.

„Vidi, zima je prošla”, uzviknuo je Nadoljub, „cvijeće, cvijeće se po zemlji ukazuje i glas se grličin čuje u našem kraju” (Pjes- ma2:11, 12).

Sunce ovdje ne zalazi, Dolina smrtne sjene je daleko. Ovamo nikad ne dolazi div Očajnik. Grad oćajanja se više ne vidi. Nebeski grad u koji su putovali sjaji se u žarkom svjetlu. S nekima od Blistavih već su se sreli. Oni se ovdje duž neba šetaju. Ovdje su obnovljene zaruke između Zaručnice i Zaručnika. Kao što se zaručnik raduje zaručnici, tako se Bog raduje njima (Iz. 62:5). Ovdje nije bilo nikakve oskudice: ni u pšenici, ni u vinu. Ono što su na čitavom putu tražili, ovdje su našli u izobilju. Iz grada su im do uha dopirali glasovi, koji su usklikivali: „Recite kćeri Sionskoj: Evo, dolazi tvoj Spasitelj. Evo, s njim naplata njegova!” (Iz. 62: 11), i stanovnici Zemlje nazvali su ih: „Sveti narod, otkupljeni Božji” (Iz. 62:12).

Do sada nepoznata radost prožela im je srce dok su ovdje putovali. Sve su više približavali se gradu i njegov izgled postajao je sve ljepši i savršeniji. Već su mogli vidjeti zidove od dragog kamenja, biserna vrata i ulice poploćane zlatom. Ovaj sjaj i ta slava koje su sunčeve zrake odbijale, probudile su u njihovim srcima beskrajnu čežnju za Gospodom. Zato, kad malo prilegoše, u čežnji za domovinom uzviknuše: „Ako nađete dragoga moga, što ćete mu reći? Da sam bolna od ljubavi!” (Pjesma 5:8).

Kad se malo sabraše, krenuše dalje. Put ih je vodio pokraj lijepih vinograda i voćnjaka kojima su vrata prema putu bila otvorena. Vrtlara pred vratima upitaše: „Čiji su ovi krasni vinogradi i prijatni vrtovi? ” On odgovori: „To sve pripada Kralju. Zasadio ih je za sebe i za osvježenje Putnicima”.

Na to ih je vrtlar odveo u vinograde i pozvao da se osvježe ukusnim plodovima. Pokazao im je Kraljeve sjenice i staze kojima se rado šetao i zadržavao. I ovdje su se neko vrijeme zadržali. Zaspali su.

Tada u svom snu spazih, da su Putnici u svom snu govorili više, nego za čitava njihova putovanja. Pošto sam se tome čudio, reče mi vrtlar: „Zašto se tome čudiš? Takvi su plodovi ovog vinograda, koji glatko ulaze i čine da progovore usne usulih” (Pjesma 7:10).

Kad se probudiše, vidjeh, da se spremaju krenuti u grad. Već sam sunčev otsjaj na gradu bio je tako zaslijepljući (jer je bio od čistog zlata - Otkr. 21:18), da ga prostim okom nisu mogli gledati, nego samo kroz neko tamno staklo koje su za tu svrhu našli. [1]

Dok su tako išli dalje, sreli su ih dva čovjeka, kojima je lice sjalo poput sunčeva sjaja, a haljine njihove poput čista zlata. Ovi upitaše Putnike za njihovu domovinu,

za njihovo putovanje, gdje su se usput odmarali, s kakvim poteškoćama i opasnostima su se sreli, i u kakvim su utjehama i radostima imali udjela. Nakon što odgovoriše na sva ta pitanja, ljudi im rekoše: „Samo još dvije prepreke i vi ste u nebeskom gradu!”

„Ostanite s nama!” molili su Putnici.

“Pratit ćemo vas”, odgovoriše ljudi, „ali, savladati prepreke moći ćete samo svojom vlastitom vjerom”.

I tada vidjeh da su zajedno krenuli dalje i gradu dolazili sve bliže, kad na veliko svoje zaprepaštenje ugledaše pred sobom široku rijeku, koja ih je još dijelila od Grada mira”.

Put je vodio ravno k rijeci. Nigdje nije bilo traga o nekom mostu, a rijeka je bila duboka.

„Ovdje morate preći”, rekoše ljudi, „ili ne ćete stići u nebeski grad”.

„Nema li još neki put koji vodi k vratima? ” upitaše Putnici.

„Za vas drugoga puta nema. Od postanja svijeta su Enoh i Ilija jedini, kojima se otvorila druga staza. Sve do odjeka posljednje trube nikome više neće biti priušteno da pođe tom stazom”.

Zbog toga se Putnici, a osobito Kršćanin obeshrabri i pogle davši sad lijevo, sad opet desno, nigdje ne opazi neku mogućnost da se rijeka obiđe.

„Je li voda svuda podjednako duboka? ” upitaše ljude.

„Vec prema vašoj vjeri”, odgovoriše ovi, „naći ćete rijeku dubljom ili plićeom. U ovom slučaju, dakako, mi vam ne možemo pomoći”.

Tek što su zagazili u vodu, Kršćanin već poče tonuti. On viknu svom prijatelju: „Jao pogiboh!” - „... voda me opteče; sve poplave tvoje i vali tvoji prelaziše preko mene” (Jona 2:4.Daničić).

„Utješi se, brate moj”, reče Nadoljub, „pod nogama osjećam čvrsto tlo!”

„Ah, dragi prijatelju”, viknu Kršćanin, „uhvati me smrtni strah! Neću vidjeti Zemlju u kojoj teče med i mlijeko”.

— Okružavala ga je duboka tama. Izgubio je pogled na vrata, čak se više nije mogao sjetiti ni velike vjernosti, kojom ga je Gospod držao i nosio sveg njegova života. Sve njegove riječi bile su odraz užasa u njegovoj duši i straha u njegovu srcu, jer će u rijeci propasti i nikada neće ući na vrata u grad. Pred očima su mu bili svi njegovi grijesi i uznemirivali su ga. Činilo mu se kao da se bori s nevidljivim neprijateljem. Nadoljub je zato imao mnogo posla da svog prijatelja održi nad vodom. Ponekad je izgledalo kao da nestaje pod vodom, i tek nakon nekog vremena bi iz nje napola mrtav izronio.

„Moj brate”, iznova je Nadoljub pokušavao utješiti ga, „već vidim vrata, vidim ljude u sjajnoj odjeći. Spremni su za doček”.

Ali Kršćanin odgovori: „Na tebe čekaju, na tebe; otkako te poznam uvijek si se nadao”.

„I ti si sačuvao nadu”, odgovori nadoljub.

„O, brate”, reče Kršćanin, „da sam pred njim pravedan, sigurno bi mi pritekao u pomoć. Moji grijesi su preveliki, zato sam sada u ovoj nevolji. On me je napustio!”

„Dragi brate”, reče Nadoljub, „sjeti se što o bezbožnicima piše: 'Nikakvu patnju ne snose, pretilo je tijelo njihovo. Ne žive u mukama smrtnika, ljudske ih nevolje ne biju' (Psal. 73: 4, 5). Strah i strepnja tvoga srca, čime moraš kroz te vode, nisu znak da te je Bog ostavio, nego one trebaju ispitati da li se sjećaš dobara s kojima te je do sada vodio, i da li ćeš u nevolji samo u njega imati povjerenja”.

Tada u snu vidjeh, kako je Kršćanin utonuo u misli. Nadoljub mu je dalje govorio: „Tješi se, Isus Krist te čini zdravim”. Tada Kršćanin najednom jakim glasom vikne: „O, opet ga vidim! I On mi poručuje: 'Kad preko vode prelaziš, s tobom sam; ili preko rijeke, neće te preplaviti!’” (Iz. 43:2). Tada obojica opet smogoše snage i hrabrosti. Zanimemio je i neprijatelj. Konačno stigoše prije ko, jer je Kršćanin pod nogama osjetio tlo i sigurno je koračao. Pokazalo se daje preostali dio rijeke bio plitak. Tako sretno do- spješe na drugu obalu.

Ona dva čovjeka već su ovdje stajala u sjajnim odijelima. Čekali su ih i srdačno pozdravili. „Mi smo službujući duhovi”, rekoše, „naša je dužnost da služimo baštinicima spasenja” (Hebr. 1:14). Zajedno krenuše k vratima.

Međutim, grad je ležao na visokome brdu. Vodila su ih ova dva čovjeka pa se popeše bez po muke. Da, u rijeci su ostavili i svoje ruho smrtnosti, jer ako su u nju odjeveni i ušli, to su bez njega izašli. Tako su brzo i lako napredovali i ako su temelji na kojima je grad bio sagrađen, bili viši od oblaka. Prijatno razgovarajući, lebdeći, uspinjali su se kroz regione zraka, puni radosti što su sretno prešli rijeku i što su im takvi sjajni pratioci stavljeni na službu.

Sjajni su im pričali o nebeskom gradu, o njegovoj neopisivoj ljepoti i sjaju. „Sada”, rekoše im oni, „stići ćete na goru Sion, u nebeski Jeruzalem i mnoštvu mnogih tisuća anđela i duhova savršenih pravednika (Hebr. 12:22 - 24). Ući ćete u Božji Raj; vidjet ćete drvo života i jesti ćete njegove neprolazne plodove (Otkr. 2:7). Hodit ćete u bijelim haljinama (Otkr. 3:4). Vi ćete vidjeti Kralja (Otkr. 22:4) i kod njega ćete stanovati u vijek vijeka. Ono što vas je na zemlji tištilo, neće više biti: nevolje ni boli, bolesti ni smrti; jer je staro prošlo (Otkr. 21:4). Vidjet ćete patrijarhe: Abrahama, Izaka i Jakova; proroke i pravednike koje je ispred katastrofe uzeo k sebi. Oni sada žive u stanovima mira”. [2]

„I što u tom svetom mjestu trebamo činiti? ” upitaše Putnici.

„Ondje ćete primati plaću za sav vaš rad, za svu radost i žalost. Ondje ćete žeti što ste sijali; naime plodove svih vaših molitava i suza; plodove svih gorkih jada, koje

ste na Putu, za ljubav nebeskom Kralju, pretrpjeli. [3] Okrunjeni zlatnim krunama radovat ćete se tri puta svetome Bogu, jer ćete ga vidjeti onakvog kakav jest (1. Iv. 3:2). Služit ćete mu dan i noć i bez prekida donositi mu zahvalnost, slavu i čast, za čim ste u dane vašeg putovanja toliko čeznuli. Gledat će ga vaše oči, vaše uši će slušati prijatan glas Svemogućeg. Ondje ćete opet naći vaše drage, koji su prije vas onamo stigli, i s radošću primati braću, koja će nakon vas onamo stići. Kada će Kralj slave na krilima vjetra sići na zemlju; kada će odjeknuti posljednja truba, tada ćete se s njim pojaviti u nebeskoj slavi i na dan Velikog suda, stajat ćete njemu s desna. Da, kada će suditi svim nepravednicima, bili oni anđeli ili ljudi, imat ćete i vi na Sudu pravo glasa, jer su oni bili njegovi i vaši neprijatelji. Onda ćete uz odjek trube s njime ući u nebeski grad i za uvijek biti s Gospodom". [4]

U tim razgovorima približili su se vratima gdje ih je dočekala nebeska vojska.

„To su ljudi”, tako reče jedan od anđela, „koji su u svijetu ljubili svog Gospoda i za volju njegovog svetog imena sve su ostavili. On nas je izaslao da vas sretnemo. Sada smo vas doveli željenom cilju vašeg putovanja. Vi sada možete ući s radošću i gledati lice vašeg Spasitelja”.

Kao huka silnih voda zaorio je sada slavopoj nebeske vojske: „Blago onima koji su pozvani na Jagnjetovu svadbenu gozbu!” (Otkr. 19:9). Tako im dođoše u susret neki iz Kraljeve duvačke glazbe u zaslijepljujućim bijelim haljinama. S njihovim jasnim i melodičnim zvucima ispunili su nebo da je sve odjekivalo. Ovi su Kršćanina i njegova druga pozdravili tisućustrukom dobrodošlicom. To učiniše usklikujući uz zvuk truba.

Na to opkoliše pozdravljene sa svih strana. Neki su išli ispred njih, neki iza njih, jedni s desna, drugi s lijeva, kao da su im bili tjelesna straža pri prolazu kroz Gornje krajeve. Neprekidni uzvici i usklici u visokom koru popratili su svaki njihov korak na tom prolasku tako, daje svakome tko je to mogao vidjeti, učinilo se kao da je na njihov prijem bilo izašlo samo nebo. Kako su tako išli napred, glazbenici su Kršćaninu i njegovu bratu pogledom i mimikom - s kojom su popratili svoje sviranje —, htjeli pokazati koliko im je bilo dobrodošlo njihovo društvo i s kakvom su radošću njima izašli u susret.

Oba Putnika osjećali su se kao da su već u nebu, tako su bili zaneseni izgledom anđela i ugodnim zvucima njihove glazbe.

Sada je grad bio pred njihovim očima i njima se učini kao da u njemu zvone sva zvona njima za dobrodošlicu. Ali, ništa ih nije tako oduševljavalo kao usrećujuća pomisao, da će ondje oni sami živjeti u takvom društvu i to za svu vječnost. O, koji jezik, koje pero bi bilo kadro izraziti neizmjernu radost njihovih srca!

Kad su dakle stigli k vratima, ugledaše iznad njih natpis zlatnim slovima: „Blago onima koji peru svoje haljine tako da dobiju pravo na stablo života i da mogu ući u grad na vrata” (Otkr. 22:14).

Tada u snu vidjeh kako su oba Sjajna pozvali ih k vratima. Kad su to učinili, pojaviše se na ravnom krovu neki ljudi, naime Enoh, Mojsije, Ilija i drugi. Njima su anđeli kazali: „Ovi putnici dolaze iz grada Propast i u ljubavi prema Gospodu završili su

svoje putovanje”. Putnici im odmah predaše svoja svjedočanstva, koja su primili još na početku njihova putovanja. Ove su stavili pred Kralja i kad ih je pročitao, upita: „Gdje su ti ljudi? ” – „Stoje pred vratima”, glasio je odgovor. Kralj zapovijedi: „Otvorite vrata! Nek uđe narod pravedni koji čuva vjernost!” (Iz. 26:2).

Kad Putnici uđoše, preobraziše se. Obukoše ih u odjeću koja se sjajila poput zlata. Blaženi dusi pružiše im harfe da njima proslavljaju Boga i krune u znak počasti. Za to vrijeme, kako to čuh u snu, uz radosni odjek svih zvona, stanovnici nebeskog grada klicali su u susret: „Uđi u veselje Gospodara svoga!” (Mt. 25:23). Preplavljeni beskrajnom srećom, sada i Putnici zapjevaše u slavu Božju i rekoše: „Onome koji sjedi na prijestolju, i Jagnje- tu: hvala, čast, slava i vlast u vijeke vjekova!” (Otkr. 5:13).

U snu gledao sam kroz otvorena vrata, dok su Putnici kroz ova prošli, i gle, grad je svijetlio kao sunce u podne; ulice su bile od suhog zlata i po njima su mnogi hodali s krunama na glavi i s palmama u rukama i na slavu Božju svirajući na zlatnim harfama.

Vidio sam ondje mnoge s krilima i bez prekida su jedan drugome dovikivali: „Svet, svet, svet Bog, Gospodar, Svemogući!” (Otkr. 4:8), i vrata se zatvoriše. – Kad sam to vidio i sam sam poželio biti među njima.

O, kak' l'jep si Sion gradu,
u teb' kraj je svakom jadu
i vječni šabat slavi se!
I gdje pjesme poje puci
u čast tebi Kriste Spase!

Sve to bit će jednom moje
za što moj Isus umro je
i to mi sve priskrbio.
Hoću l' i ja stati s desna,
iz mog grla orit pjesma
sa svetim tamo klicao?

Tko se svega neće odreć
i križ Njegov rado pon'jet,
– taj ne može Kristov bit!
Tko t'jelo, dušu, život svoj;
Njem' ne želi predat';
Salem nikad neće vidjet!

I dok sam tako razmišljao o svemu što sam vidio, okrenuo sam se i opazio daje u međuvremenu i Neznalica stigao do rijeke, gdje je brzo našao skelara koji gaje bez muke prevezao u Ispraznu nadu, koji nije bio daleko. Odmah je krenuo uzbrdo k vratima. Nitko ga nije pratio, nitko mu nije s pozdravom izašao u susret. Pročitao je natpis iznad vratiju, i počeo kucati, misleći, da će mu brzo otvoriti. Na ravnom krovu pojavili su se ljudi i upitali ga otkuda dolazi i što hoće?

„Otvorite mi, jer sam s Kraljem jeo i pio, i na ulicama našeg grada On nas je učio”,

rekao je.

„Gdje je tvoje svjedočanstvo? Hoćemo ga predati Kralju”.

Tražio je po džepovima, ali našao nije ništa.

„Zar ti nemaš svjedočanstvo? ” pitali su ga ljudi. On je zanijemio. Kad je to Kralj doznao, nije htio sići da ga vidi. Ali, oba ona anđela, koji su dopratili Kršćanina i Nadoljuba, dobili su naređenje da Neznalici svežu noge i ruke i da ga bace napolje (Mt. 22: 13). Digli su ga i zrakom ponijeli do onih vratiju na podnožju gore, koja su vodila u Bezdan, i onamo ga baciše.

Tada sam vidio, da čak kod nebeskih vrata ima jedan put koji vodi u pakao, isto tako kao i od grada Propast.

Probudio sam se i vidio daje to bio san.

KRAJ

Nedavno je iz tiska izašao nastavak ove knjige pod nazivom: „Put Kršćanke”. Ako nam pišete, obavijestit ćemo vas o cijeni i ostalim pojedinostima za nabavku iste.

No. Footnotes of last chapter

- [1] Sad vidimo u ogledalu, nejasno, a onda ćemo licem u lice (1. Kor. 13:12).
- [2] Tko god je pravim putem hodio počiva na svom ležaju (Iz. 57:2).
- [3] Što tko sije, to će i žeti: tko siie u svoje tijelo, iz tijela će žeti propast, a tko sije u duh, iz duha će žeti život vječni (Gal. 6:8).
- [4] Pazite! Dolazi Gospod sa svojim svetim Desettisućama da sudi svima i da kazni sve bezbožnike za sva njihova bezbožna djela (Juda 14:15).